

**Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta**

Katedra biologie a environmentálních studií

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Výukové aktivity pro nižší a vyšší stupeň gymnázií
na téma koroptve polní**

**(Educational Activities for Lower and Upper
Grammar School Focused on the Grey Partridge)**

Autor: Bc. Nora Klapalová

Vedoucí práce: Ing. Jan Andreska, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy (N7504)

Studijní obor: N BI-D (7504T214, 7504T216)

Praha 2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Výukové aktivity pro nižší a vyšší stupeň gymnázií na téma koroptve polní vypracovala samostatně pod vedením Ing. Jana Andresky, Ph.D. s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství.

Souhlasím se zveřejněním diplomové práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s uložením své diplomové práce v databázi Theses.

V Praze dne: 28. 3. 2022

Podpis:

Poděkování:

Chtěla bych velmi poděkovat panu Ing. Janu Andreskovi, Ph.D. za trpělivé vedení mé práce a zprostředkování řady primárních pramenů k nahlédnutí a ke studiu.

Také bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům, kteří mi byli během psaní této práce velkou oporou.

Abstrakt

Ve své diplomové práci se zabývám tvorbou přehledného kalendária, které shrnuje základní informace o výskytu, chovu a odstřelu koroptve polní (*Perdix perdix*) v letech 1927 až 1960. Toto kalendárium vzniklo na základě rešerší archivních ročníků časopisu *Stráž myslivosti*, později *Myslivost*. Toto periodikum změnilo svůj název roku 1953. Rešerše začínají rokem 1927, kdy byla populace koroptve polní na území Československé republiky hojná, a pokračuje do roku 1960. Do této doby populace koroptví prošla řadou změn. Tou nejvýraznější byl značný pokles počtu jedinců. Prvním viníkem velkého úbytku koroptví byly kruté mrazy, které přišly v letech 1929 a pak také v letech 1940 a 1941. Od tohoto roku se myslivci snaží navyšovat počty koroptví uměle. Jednak chytáním a vypouštěním, nebo umělým odchovem koroptvích kuřátek. Na konci čtyřicátých let dochází k nárůstu populace na poloviční počet předválečného výskytu. V padesátých letech však populace koroptví opět klesá. Tento pokles zapříčiňuje především přeměna přirozené zemědělské krajiny na krajinu kulturní a rozvoj infrastruktury.

Na základě kalendária jsem vytvořila celkem deset výukových aktivit. Konkrétně pět aktivit pro nižší stupeň gymnázia a pět aktivit pro vyšší stupeň gymnázia. Tyto aktivity obsahují práci s odborným textem, kalendáři a grafy. Rovněž pomohou žákům gymnázií rozvíjet jejich přírodovědné myšlení. Po jejich absolvování žáci vyplnili dotazník. Cílem dotazníku je reflexe zájmu žáků o dané téma, schopnost orientace v kalendáriu, grafech a porozumění odbornému textu.

Klíčová slova: koroptev polní, výukové aktivity, kalendárium

Abstract

This diploma thesis deals with the creation of a clearly arranged calendar which summarizes basic information about the occurrence, breeding and hunting of partridges (*Perdix perdix*) in the years 1927 to 1960. This calendar was created on the basis of the research of archive years of the magazine *Stráž myslivosti* which changed its name to *Myslivost* in 1953. The research period starts with the year 1927 when the partridge population was abundant in the Czechoslovak Republic, and continues until 1960. By this time, the partridge population had undergone a number of changes. The most significant one was the considerable decrease in the number of individuals. The first reason of the large decline in partridges were the severe frosts in 1929 and then also in 1940 and 1941. Since that year, hunters have been trying to increase the number of partridges artificially. On the one hand by catching and releasing them, or by artificial breeding of partridge chickens. At the end of the 1940s, the population increased to half the number of pre-war occurrences. In the 1950s, however, the partridge population declined again. This decline is mainly due to the transformation of the natural agricultural landscape into a cultural landscape and the infrastructure development.

Based on the calendar a total of ten educational activities were prepared. Specifically, five activities for the lower level of grammar school and five activities for the upper level of grammar school. These activities include working with scientific text, the calendar and charts. They will also help high school students develop their scientific thinking. After undergoing these activities, students completed a questionnaire. The aim of the questionnaire is a reflection of students' interest in the topic, the ability to orient in the calendar, charts and understanding of the scientific text.

Key words: Grey Partridge, educational activities, calendar

Obsah

Úvod.....	1
1. Cíle práce	3
2. Výzkumné otázky.....	3
3. Hypotézy	3
4. Odborná literatura	4
4.1 Prameny.....	4
4.2 Sekundární literatura	4
5. Metodologie	7
6. Teoretická část	8
6.1 Biologie koroptve polní.....	8
6.1.1 Historie.....	8
6.1.2 Biologie	8
6.1.3 Chov	11
6.1.4 Lov	12
6.1.5 Význam	13
6.1.6 Současnost.....	13
6.2 Rešerše odborné literatury.....	16
6.2.1 Stráž myslivosti – ročník V. 1927	16
6.2.2 Stráž myslivosti – ročník VI. 1928.....	17
6.2.3 Stráž myslivosti – ročník VII. 1929	18
6.2.4 Stráž myslivosti – ročník VIII. 1930	19
6.2.5 Stráž myslivosti – ročník IX. 1931.....	22
6.2.6 Shrnutí 1927 – 1931	24
6.2.7 Stráž myslivosti – ročník X. 1932	25
6.2.8 Stráž myslivosti – ročník XI. 1933.....	27
6.2.9 Stráž myslivosti – ročník XII. 1934	28
6.2.10 Stráž myslivosti – ročník XIII. 1935	30
6.2.11 Stráž myslivosti – ročník XIV. 1936.....	31
6.2.12 Shrnutí 1932–1936	33
6.2.13 Stráž myslivosti – ročník XV. 1937	34
6.2.14 Stráž myslivosti – ročník XVI. 1938.....	35
6.2.15 Stráž myslivosti – ročník XVII. 1939	38
6.2.16 Stráž myslivosti – ročník XVIII. 1940	40
6.2.17 Stráž myslivosti – ročník XIX. 1941–1942.....	43

6.2.18 Shrnutí 1937–1942	55
6.2.19 Stráž myslivosti – ročník XXI. 1943–1944.....	57
6.2.20 Stráž myslivosti – ročník XXII. 1944–1945	59
6.2.21 Stráž myslivosti – ročník XXIV. 1946.....	60
6.2.22 Stráž myslivosti – ročník XXV. 1947	62
6.2.23 Shrnutí 1943–1947	63
6.2.24 Stráž myslivosti – ročník XXVI. 1948.....	64
6.2.25 Stráž myslivosti – ročník XXVII. 1949.....	66
6.2.26 Stráž myslivosti – ročník XXVIII. 1950	69
6.2.27 Stráž myslivosti – ročník XXIX. 1951	72
6.2.28 Stráž myslivosti – ročník XXX. 1952	73
6.2.29 Shrnutí 1948 – 1952	78
6.2.30 Myslivost – ročník I./XXXI. 1953	82
6.2.31 Myslivost – ročník II./XXXII. 1954.....	83
6.2.32 Myslivost – ročník III./XXXIII. 1955	86
6.2.33 Myslivost – ročník IV./XXXIV. 1956.....	87
6.2.34 Myslivost – ročník V./XXXV. 1957	90
6.2.35 Shrnutí 1953 – 1957	91
6.2.36 Stráž myslivosti – ročník VI./XXXVI. 1958.....	93
6.2.37 Myslivost – ročník VII./XXXVII. 1959.....	98
6.2.38 Myslivost – ročník VIII./XXXVIII. 1960	101
6.2.39 Shrnutí 1958 – 1960	104
6.3 Kalendárium.....	106
7. Výukové aktivity.....	112
7.1 Aktivity pro nižší stupně gymnázií	113
7.1.1 Aktivita 1.....	113
7.1.2 Aktivita 2.....	115
7.1.3 Aktivita 3.....	116
7.1.4 Aktivita 4.....	117
7.1.5 Aktivita 5.....	118
7.2 Aktivity pro vyšší stupně gymnázií.....	119
7.2.1 Aktivita 1.....	119
7.2.2 Aktivita 2.....	121
7.2.3 Aktivita 3.....	123

7.2.4 Aktivita 4.....	124
7.2.5 Aktivita 5.....	125
8. Dotazník	127
9. Výsledky	129
9.1 Hlavní cíle	129
9.1.1 Kalendárium.....	129
9.1.2 Výukové aktivity.....	131
9.2 Dotazník	131
9.2.1 Dotazník – nižší gymnázium.....	131
9.2.2 Dotazník – vyšší gymnázium	133
9.2.3 Dotazník – celkové shrnutí.....	135
9.3 Výzkumné otázky.....	138
9.4 Hypotézy	139
10. Diskuze.....	140
Závěr	142
Seznam literatury a použitých zdrojů.....	145

Úvod

Tématem mé práce jsou výukové aktivity pro nižší a vyšší stupeň gymnázií na téma koroptve polní. V rámci své práce se věnuji rešerším v časopise s názvem *Stráž myslivosti*, který v roce 1953 mění svůj název na *Myslivost*.

Rešerše začínají rokem 1927 a končí rokem 1960. Toto časové rozpětí je dáno dostupnými zdroji. Jedná se o archivní ročníky tohoto periodika, tak bylo nutné je digitalizovat. Na základě poznatků z rešerší pak vytvořím přehledné kalendárium, které shrne základní informace o výskytu, odstřelu a chovu koroptví polních v daných letech.

Proč koroptev polní? Tento živočich byl od dávných dob součástí našeho území v Čechách i na Moravě. Samotné koroptve jsou důležitými pomocníky v zemědělství. Živí se polními plevelnými rostlinami a hmyzem nebo jeho larvami, který by zemědělcům výrazně škodil. Následně však koroptve z různých důvodů mizí. Mizení koroptví nebylo jen dílem krutých zimních měsíců a činnosti predátorů. Hlavní podíl má na tomto smutném faktu člověk, který koroptve neuváženě odstřeloval. Na jejich úbytku mají podíl i změny v zemědělství a rozšiřování lidských obydlí.

Populace koroptví se dostala na nejnižší možné minimum na začátku čtyřicátých let 20. století. Následně probíhaly četné snahy o navýšení počtu koroptví v honitbách. Tyto snahy se týkaly především vychytávání koroptví z honiteb, kdy jich byl dostatek, potom komorování, aby koroptve přežily zimu a na jaře jejich vypouštění. V padesátých letech 20. století už to i vypadalo, že se populace koroptví citelně rozrostla. Ale už na konci padesátých let populace dále klesá i přes stálé snahy o vychytávání, komorování a umělý chov. V některých okresech koroptve zmizely úplně. Zkušené myslivci a zemědělci si však nutnost zachování koroptví uvědomovali. Dokonce byla organizována rozsáhlá akce na vyšetřování zdravotního stavu koroptví v Čechách a na Moravě. Nicméně ani tato akce neukázala jasný důvod mizení koroptví.

Vzniká tak řada plánů a akcí na jejich navrácení a rozšíření do česko-slovenských honbišť. V rámci území dnešní České republiky byla situace vždy horší na Moravě. V Čechách se plán na záchranu koroptví dařil lépe a populace zde utěšeně rostla. Jednotlivé články o těchto faktech pojednávají.

V dnešní době bohužel nemůžeme říci, že by populace koroptví narůstala. Úbytek je spojován s velkým výskytem predátorů, a to zejména toulavých koček nebo psů, lasic a vran. Koroptve se také špatně přizpůsobují změnám přírodní krajiny na krajinu kulturní. Krajina je rozdělena silnicemi, poli, ploty a neustále přibývajícím městskou zástavbou, která sahá až k polnostem.

Zajímavostí je, že populace dalšího hrabavého ptáka, bažanta obecného, v dnešních dobách roste. Bažanti koroptve dokonce vytlačují z polních ekosystémů, protože se dokážou lépe přizpůsobit. Z tohoto důvodu je podstatné udržovat jejich populace ve vzájemné rovnováze.

Samotné kalendárium pak poslouží jako základ při tvorbě výukových aktivit pro žáky nižších a vyšších gymnázií. Tyto aktivity budou tvořeny celkem deseti pracovními listy. Samozřejmě jim bude předcházet krátký úvod o biologii koroptve polní. Tyto pracovní listy zahrnují rozličné úkoly na koroptev polní, její výskyt, odstřel a chov. Pracovní listy budou žáci zpracovávat za pomoci kalendária a získaných znalostí z teoretického úvodu o koroptvi polní. Výukové aktivity se soustředí jak na znalosti žáků, tak na ověření komplexního přírodovědného myšlení a orientace v textu a grafech.

Výukové aktivity byly otestovány v praxi na Gymnáziu Písnická v Praze 4. Aktivit se účastnilo celkem 127 žáků nižšího i vyššího gymnázia. Konkrétně 57 žáků nižšího gymnázia z prvního a druhého ročníku osmiletého studia a 70 žáků vyššího gymnázia z pátého a šestého ročníku osmiletého studia a prvního a druhého ročníku čtyřletého studia.

Po absolvování výukových aktivit žáci vyplní dotazník o jedenácti otázkách, který zjišťuje jejich postoje k daným aktivitám. Dotazníky jsou následně vyhodnoceny zvlášť pro nižší gymnázium a zvlášť pro vyšší gymnázium. Nakonec je provedeno celkové vyhodnocení všech 127 dotazníků dohromady.

1. Cíle práce

Hlavním cílem mé práce je tvorba přehledného kalendária shrnujícího historická data o výskytu, odstřelu a chovu koroptví polních na území dnešní České republiky.

Mým dalším cílem je vytvoření různých výukových aktivit na téma koroptve polní. Tyto aktivity usilují o rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií. Vzniklé pracovní listy bych také chtěla ověřit v praxi.

2. Výzkumné otázky

Ve své práci si pokládám dvě výzkumné otázky. První otázka se týká vlivu myslivosti na výskyt koroptve polní. Na tuto otázku bude možné odpovědět po provedení rešerší. Druhá otázka se týká vlivu výukové aktivity na postoje žáků.

Jaký vliv měla na výskyt koroptve polní myslivost?

Jaký vliv má na postoje žáků absolvování výukové aktivity?

3. Hypotézy

Práce s odborným textem, kalendáři a grafy pozitivně ovlivní rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií.

Na základě informací o výskytu a ochraně koroptve polní si žáci uvědomí nutnost zachování přírodních ekosystémů.

4. Odborná literatura

4.1 Prameny

O koroptvi polní nalezneme informace v mysliveckých periodikách. Ve své práci čerpám z jednoho z nejznámějších periodik, kterým je *Stráž myslivosti*, od roku 1953 *Myslivost*.¹ V rámci práce se věnuji rešerším článků z tohoto časopisu od roku 1927 do roku 1960. Jedná se tedy o archivní prameny.

Základním teoretickým východiskem mé práce jsou články pojednávající o koroptvi polní, jejím životě, chovu a lovu. Vzhledem k tomu, že se jedná o časopis, tak je zde velké množství autorů. Za důležité považují ty články, které pojednávají o výskytu, biologii, chovu a lovu koroptve polní.

4.2 Sekundární literatura

Dalším zdrojem, s nímž pracuji, je kniha Otakara Kokeše a Eduarda Knoblocha s názvem *Koroptev - její život, chov a lov*.² Tato publikace je pro mou práci velmi důležitá. Kniha popisuje základní údaje o historii, biologii, chovu a lovu koroptví. Pan Otakar Kokeš je též velmi uznávaným lesnickým zoologem.³ Samotní autoři čerpají z německých pramenů a literatury. Historické bádání těchto autorů začíná v antice a končí zmínkou o komerčních honech, které pro své významné hosty organizoval americký milionář James Gordon Bennett. V době těchto honů byl koroptví dostatek.⁴

Dále také čerpám z obsáhlé publikace *Tisíc let myslivosti*⁵ od Jiřího Andresky a Eriky Andreskové. V knize je vysvětlena celá řada mysliveckých pojmů, které usnadňují porozumění článkům. Informace o koroptvi polní nalezneme v jedné ucelené kapitole. Tito autoři krátce pojednávají i o historii koroptve a jejím lovu pomocí sítí. Historii se věnují od 16. století do počátku 20. století, kdy se dochovala informace o komerčně objednaných honech amerického milionáře Bennetta na Zelené Hoře.⁶

Informace o biologii koroptve polní čerpám také z knihy Waltera Černého a Karla Drchala s názvem *Ptáci*.⁷ Koroptvi polní je zde věnován jeden odstavec, který

---

¹ <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost> [cit. 21. 3. 2022].

² KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947.

³ <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/otakar-kokes-59191> [cit. 12. 2. 2022].

⁴ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 15.

⁵ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993.

⁶ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993. s. 311.

⁷ ČERNÝ, W. DRCHAL, K. *Ptáci*. 9. vydání. Praha: Aventinum. 2005.

shrnuje její výskyt, popis vzhledu a sociálního života. K tomuto odstavci je připojena mapka zobrazující výskyt a velmi pěkný nákres koroptvího parku.⁸

Také jsem měla k dispozici knížku s názvem *Ptačí svět*,⁹ jejímž autorem je Alois Mikula. Tato publikace je rovněž pojata jako atlas ptactva a postupuje po určitých vlastnostech jedinců. Informace o koroptvi polní nalezneme v kapitole III. s názvem *Kurové a dropi*.¹⁰ Autor popisuje vzhled koroptve polní a její výskyt. Neopomíná ani životní styl tohoto hrabavého ptáka.¹¹

Další publikací, ze které jsem čerpala je *Kapesní atlas ptáků*.¹² Autorem je RNDr. Miroslav Bouchner. V této publikaci je koroptvi polní věnována jedna dvoustrana. Na jedné straně nalezneme informace o koroptvi polní a na druhé je fotka parku koroptví. Informace o vzhledu, výskytu a životě koroptve polní jsou stejné jako v již jmenovaných knihách. Navíc je zde informace pojednávající o stále klesajícím stavu populace koroptve polní.¹³

V rámci zjišťování stavů koroptve polní v Evropě jsem využila článků několika zahraničních autorů. Článek s názvem *Rural landscape dynamics over time and its consequences for habitat preference patterns of the grey partridge *Perdix perdix**¹⁴ pojednává o vlivu změn zemědělské krajiny na populaci koroptve polní v Rakousku. Výzkum probíhal nedaleko Vídně. Dalším z článků je *Coexistence without conflict, the recovery of Ireland's endangered wild grey partridge *Perdix perdix**,¹⁵ který popisuje vyhynutí jedné z populací koroptve polní v Irsku. Tato populace obývala zemědělské půdy, ale už se nebyla schopna přizpůsobovat novým změnám. V Irsku přežila populace koroptví žijící v průmyslových rašeliništích.

Následující článek popisuje populaci koroptve polní ve Velké Británii. Článek s názvem *Research Into Practice: Gray Partridge (*Perdix perdix*) Restoration in Southern England*¹⁶ popisuje situaci, kdy populace koroptve polní ve Velké Británii klesla o 90%. Výzkum se zaměřuje na faktory, proč populace klesá a jak to lze napravit. Článek s názvem *Grey Partridges *Perdix perdix* in France in 2008: distribution,*

---

⁸ ČERNÝ, W. DRCHAL, K. *Ptáci*. 9. vydání. Praha: Aventinum. 2005. s. 80 – 81.

⁹ MIKULA, A. *Ptačí svět*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta. 1975.

¹⁰ Tamtéž. s. 55.

¹¹ Tamtéž. s. 57 – 58.

¹² BOUCHNER, M. *Kapesní atlas ptáků*. 4. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1986.

¹³ Tamtéž. s. 84.

¹⁴ Hille SM, Schöll EM, Schai-Braun S (2021) *Rural landscape dynamics over time and its consequences for habitat preference patterns of the grey partridge *Perdix perdix**. PLoS ONE 16(8): e0255483. Dostupné z <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255483> [cit. 11. 3. 2022].

¹⁵ Buckley, K., Gorman, C.O., Martyn, M. *et al.* *Coexistence without conflict, the recovery of Ireland's endangered wild grey partridge *Perdix perdix**. *Eur J Wildl Res* 67, 58 (2011). Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10344-021-01470-w> [cit. 11. 3. 2022].

¹⁶ Ewald JA, Sotherton NW and Aebischer NJ (2020) *Research Into Practice: Gray Partridge (*Perdix perdix*) Restoration in Southern England*. *Front. Ecol. Evol.* 8:517500. Dostupné z doi: 10.3389/fevo.2020.517500 [cit. 11. 3. 2022].

*abundance, and population change*¹⁷ se věnuje stavům koroptve polní ve Francii v roce 2008. Článek *Monitoring Grey Partridge (Perdix perdix) Populations in Poland: Methods and Results*¹⁸ popisuje sběr demografických údajů koroptve polní mezi lety 1981 až 2002 a vyhodnocení nasbíraných dat. A tento článek, *Changes in habitat selection patterns of the gray partridge Perdix perdix in relation to agricultural landscape dynamics over the past the two decades*,¹⁹ uvádí, že se koroptve opravdu špatně přizpůsobují novým změnám v zemědělské krajině.

---

¹⁷ Elisabeth Bro & Aurore Crosnier (2012) *Grey Partridges Perdix perdix in France in 2008: distribution, abundance, and population change*, *Bird Study*, 59:3, 320-326, Dostupné z DOI: 10.1080/00063657.2012.674099 [cit. 11. 3. 2022].

¹⁸ Panek M. (2006) *Monitoring Grey Partridge (Perdix perdix) Populations in Poland: Methods and Results*. In *Wildlife Biology in Practise*. Dostupné z DOI: 10.2461/wbp.2006.2.9 [cit. 11. 3. 2022].

¹⁹ Harmange C, Bretagnolle V, Sarasa M, Pays O. *Changes in habitat selection patterns of the gray partridge Perdix perdix in relation to agricultural landscape dynamics over the past the two decades*. *Ecology Evolution*. 2019;9:5236–5247. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.1002/ece3.5114> [cit. 11. 3. 2022].

5. Metodologie

Těžištěm mé práce je časopis *Stráž myslivosti*. Jedná se o primární pramen. Ročníky, kterým se v rámci své práce věnuji, začínají rokem 1927. Výtisky se nacházejí v archivu a velkou část z nich bylo třeba digitalizovat. Po digitalizaci bylo možné přejít k rešerším samotných článků.

Jednotlivé ročníky je třeba procházet stranu po straně a hledat články, které se tematicky věnují koroptvím. Ve velké většině ročníků je článků několik. Nejvíce se jich však objevuje v ročníku XIX. 1941–1942. V ročníku XXV. 1947 žádný článek o koroptvi polní nebyl.

Článek je důležité vždy pečlivě přečíst, a poté sepsat, o čem pojednává. Tento postup aplikujeme na všechny články.

Následně, po každých pěti letech, v případě ročníku XIX. po šesti letech, jsem sepsala shrnutí všech článků z daného období.

Po dokončení rešerší bylo sestaveno kalendárium. Do kalendária jsou zařazeny podstatná fakta a informace, díky nimž si čtenář může vytvořit obraz o koroptvi polní a její populaci mezi lety 1927 až 1960.

Kalendárium a získané znalosti o koroptvi polní jsou pak využity pro tvorbu výukových aktivit pro žáky gymnázií. Pro nižší i vyšší stupeň gymnázia je vytvořeno pět aktivit. Dohromady tedy deset aktivit. Každá aktivita má dva až čtyři úkoly. Všem aktivitám předchází teoretický úvod, který zajistí vyučující. Aktivity jsou založeny na získaných znalostech žáků a rovněž podporují dovednost práce s textovým zdrojem, grafy a formulací závěrů.

Jaký mají vytvořené aktivity na žáky efekt, je zjišťováno pomocí dotazníku. Dotazník se zaměřuje na postoje žáků po absolvování aktivity. Reflektuje zájem žáků o dané téma, schopnost orientace v kalendáriu, grafech a porozumění textu.

Pilotní ověření aktivit proběhlo na Gymnáziu Písnická na Praze 4. Jednotlivými aktivitami a následným dotazníkem prošli žáci primy a sekundy nižšího gymnázia a žáci 1. a 2. ročníku čtyřletého studia, rovněž také žáci kvinty a sexty osmiletého studia. Celkem se jednalo o 127 žáků.

Dotazník obsahuje jedenáct otázek. Žáci na něj odpovídali pomocí stupnice od 1 do 5. Přičemž: 1 = ano, 2 = spíše ano, 3 = nevím, 4 = spíše ne, 5 = ne. Dotazníky byly vyhodnoceny jednotlivě pro nižší stupeň gymnázia i pro vyšší stupeň gymnázia. Potom bylo provedeno celkové shrnutí všech 127 dotazníků a převedení odpovědí na procenta.

6. Teoretická část

6.1 Biologie koroptve polní

6.1.1 Historie

Ve starověku byla koroptev hojně zaměňována za orebici, která byla v té době mnohem hojnější. Koroptve byly označovány spíše za zdobné ptáky a nelovily se.

Od středověku existují záznamy o lovu koroptví a o jejich výskytu na královských tabulích. V době středověku byl koroptví dostatek.

Novověk je také dobou hojnosti. Koroptve se lovily ve velkém, během tohoto období vznikla velmi zajímavá technika lovu. Koroptve se chytaly do sítí, označované jako tenata, nicméně se spíše jednalo o rukávnick. Lovci byli schopni pochyvat velké množství kusů, ale vždy jich několik pustili zpět do volné přírody. Chycené kusy probrali a do přírody vypouštěli kolem pěti až sedmi slepiček na jednoho kohoutka. Nachytaný zbytek sloužil ke konzumaci.

Centry lovu se stala panství Dobříš a Opočno. Na Zelené Hoře panství vlastnil americký milionář James Gordon Bennett. Podle uvedených zdrojů se na něm odstřelilo na deset tisíc kusů koroptví. Tyto informace svědčí o hojnosti výskytu koroptví.²⁰

6.1.2 Biologie

Koroptev polní, latinsky *Perdix perdix*, je pták z řádu hrabavých a řadíme ji do čeledi bažantovitých.

Do řádu hrabaví řadíme například i kura domácího, bažanta obecného; zlatého, krocana divokého, perličku kropenatou, tetřeva hlušce a tetřívka obecného.

Tento řád tedy zahrnuje ptactvo, které se vyznačuje těžší tělesnou stavbou a létá jen na krátké vzdálenosti. Hrabavé ptactvo má rovněž silné končetiny s tupými drápy. Těmi rozhrabávají půdu a živí se tím, co v ní naleznou. Převážně tedy zbytky plevele a hmyzem.

Dále je u tohoto řádu výrazný pohlavní dimorfismus. Ukázkovým příkladem je kur domácí a bažant obecný, kdy je samec oproti samici velmi výrazně zbarvený. Samec je také většího vzrůstu než samice.²¹

U koroptví jsou tyto znaky jen neparné a pro laika je těžké odlišit koroptví slepičku od kohoutka. „ *Koroptev jest ptákem polním, zdržuje se většinu svého života na zemi, proto také v jejím zbarvení převládá barva země, hnědá a šedá. Čelo, líce a hrdlo jsou zbarveny rezavě červeně, temeno hlavy je hnědé. Krk má barvu popelavě šedou*

²⁰ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 11 - 15.

²¹ Tamtéž. s. 17 - 18.

s modrým nádechem a je jemně příčně proužkován v tečkových liniích; stejně je zbarvena hrud'. U kohoutků a někdy také u slepiček se vyskytují na hrudi rezavě červené skvrny, uspořádané obyčejně do podkovité kresby. Břich je šedobílý a také peří, kryjící stehno je bělavé. Hřbetní strana je zbarvena velmi rozmanitě, ale převládá zde zbarvení hnědé, v tomto základním zbarvení jsou vedeny příčné tmavé linie klikaté a přerušované. Krovky křídel mají základní zbarvení hnědé s tmavými a světlejšími pruhy, kostrční a krycí pírka jsou hnědá s rezavě hnědým zakončením. Krovky křídel i kostrční pírka mají světle až okrově žluté zbarvené ostny. Velké letky pažní a ruční jsou barvy zemitě hnědé s charakteristickými příčnými pruhy. Spodní krycí pírka křídel jsou bělavá. Velmi charakteristicky je vybarven tatrček, jehož dva prostřední páry rýdovacích per jsou skoro čistě rezavé. Toto zbarvení je dobrým rozpoznávacím znakem mezi křepelkou a mladou koroptví; křepelky totiž těchto rezavých pírek vůbec nemají. Kolem očí mají koroptve úzké, červeně zbarvené poušky.²² Toto zbarvení popisuje šat dospělé, řádně vybarvené koroptve. U mladých a starých jedinců se zbarvení může drobně lišit. Kromě základního zbarvení je zaznamenán i výskyt albinů či úplně tmavě hnědých variet.

Co se druhu týká, tak v České republice existuje jen koroptev polní. Skrze historii proběhlo mnoho teorií o výskytu jiného, nového druhu, který migruje. Tyto teorie ale nebyly potvrzeny. Koroptve migrují jen v určitých případech. Často se jedná o krutou zimu, velké množství predátorů v honbišti, nebo o nedostatek potravy. Tyto migrace ale nemůžeme označit jako tah, protože jde o jevy náhodné.

V Evropě byla popsána řada nových, nikoliv druhů, ale variet, které vznikly v závislosti na podmínkách prostředí. Jako příklady mohu uvést koroptev moskevskou, koroptev východoírienskou, koroptev jihošvédskou, koroptev východopruskou. Tyto variety se od sebe liší jednak mohutností těla, jednak zbarvením. Jako nově vzniklý druh bývá označována koroptev vousatá, latinsky *Perdix barbarata*. Ta svůj název získala díky delším pírům pod zobákem. Jinak se odlišuje i černě zbarvenou podkovou. Podle Otakara Kokeše se tento druh vyskytuje pouze ve střední Asii a Mandžusku.²³

Druh koroptev polní se vyskytuje po celé Evropě. V České republice jej můžeme nalézt převážně v nížinách a méně pak v pahorkatinách. Jedná se o polního ptáka, který je velkým pomocníkem zemědělců. Jak popisuje Černý a Drchal „*Obývá zkulturnělé oblasti nížin a středních poloh s lány obilí, jetele a řepy.*“²⁴ Koroptve se tedy zdržují

---

²² KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 19.

²³ Tamtéž. s. 23 - 26.

²⁴ ČERNÝ, W. DRCHAL, K. *Ptáci*. 9. vydání. Praha: Aventinum. 2005. s. 80.

v okolí polí a luk. V pahorkatinách a horských oblastech se objevují spíše na teplejších jižních svazích. V Evropě je její výskyt zaznamenán do 1000 m n. m.²⁵

Pro koroptve je specifický jejich společný život. Po jarním párkování spolu pár tvořený slepičkou a kohoutkem žije po celý rok. Jedná se tedy o striktně monogamního ptáka. V případě ztráty slepičky je kohoutek schopný vysedět vejce i vychovat vylíhnutá kuřátka. Toho se pak využívalo i v umělém odchovu kuřátek.

Jak už jsem zmínila výše, k párkování koroptví dochází na jaře. Obvykle se jedná o únor a březen. Hnízda koroptve budují krátce před snášením vajec. Jedná se o důlek v zemi, kam slepička snáší vejce po stranách do vrstev. Hnízda jsou důmyslně schována v obilí, ve vysoké trávě nebo v lesním porostu. V jedné snůšce bývá kolem 15 vajec. Kuřátka z prvních hnízd se pak líhnou v květnu. Tato hnízda jsou náchylná na vysečení nebo, v případě dešťů, na polehnutí obilí. Pokud je hnízdo s vejci zničeno, nebo ho z nějakého důvodu musí slepička opustit, tak přichází na řadu druhá snůška. Při ní se kuřátka líhnou v červenci. Nejednou však bylo druhé hnízdo pozorováno i v srpnu. Tato snůška pak bývá mnohem chudší, čítá kolem 6–10 vajec. Tyto kuřátka jsou pak slabší a menší. Pokud nestihnou včas dospět a přepeřit, jejich šance na přežití zimy jsou malé.²⁶ A. Mikula uvádí, ve své knize s názvem *Ptačí svět*,²⁷ že do druhých hnízd slepička snáší maximálně 8 vajec.²⁸

Koroptev polní je pták, který se dožívá 6 až 8 let. Kuřátka tělesně a pohlavně dospívají v 5 měsících věku. Zde mají samozřejmě výhodu kuřátka z prvních hnízd. Když se vylíhnou v květnu a přežijí jarní nepřízně v podobě nástrah počasí a predátorů, mají do zimy dostatek času dospět. Kuřátka z druhých hnízd mají řádově o 2 měsíce méně. Podle průzkumů myslivců a majitelů honiteb je koroptev schopna snést nejvíce vajec mezi prvním a třetím rokem života. I proto po několika letech hájení padlo rozhodnutí střílet koroptve z druhých hnízd.²⁹

Koroptev polní je druh velmi nápomocný zemědělcům. Živí se převážně polním plevelem a hmyzem, který je v zemědělství považován za škodlivý. Co se týká plevelu, tak nejoblíbenější potravou koroptve jsou semena rostlin merlíkovitých a rdesnovitých, zelené části smetánky lékařské, řebříčku obecného, ptačince prostředního a osení. Z hmyzu jsou to dospělí jedinci i larvy například sarančat, kobylek, páteříčků a housenek motýlů. Pro koroptví kuřátka jsou velmi výživné mravenčí kukly. Při rozborech volat a žaludků ulovených kusů se ukázalo, že koroptve jasně preferují hmyz.

---

²⁵ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 73 - 76.

²⁶ Tamtéž. s. 35 - 43.

²⁷ MIKULA, A. *Ptačí svět*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta. 1975.

²⁸ Tamtéž. s. 58.

²⁹ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 40 - 43.

V zimním období musí být koroptve přikrmovány, zvláště když je pokrývka sněhu celistvá a zmrzlá. Koroptve se v těchto podmínkách nedostanou k zemi a obtížně si zajišťují základní živiny pro přežití. Myslivci a majitelé honiteb se o ně tedy musí starat. Ideální je postavit pro koroptve zásyp, do kterého se umisťují obilniny jako pšenice a žito. Ty však nesmí být ptákům poskytovány ve velké míře. Dále mohou být koroptve dokrmovány různými semeny a plody, například šípkem, jeřabinami a také zbytky sena, sušeným řebříčkem a dalšími.³⁰

I parazitů má koroptev polní celou řadu. Těmito parazity mohou trpět i ostatní hrabaví ptáci. Mezi nejzávažnější onemocnění patří kokcidióza a vápenka. Asi nejznámějším ektoparazitem je čmelík kuří. Ten sají krev a způsobuje svrbění, kvůli němuž může slepička opustit hnízdo. Endoparazity napadající volně žijící ptáky jsou tasemnice a škrkavky. Samozřejmě koroptve napadá celá řada dalších onemocnění a parazitů.

Kromě parazitů mají také koroptve řadu nepřátel a predátorů. Tím největším jsou vrány šedé. Ty koroptvím chodí na vejce a v tuhé zimě uklovají i zesláblou koroptev. Myslivci proti nim hojně používají nastražená vejce plněná směsí s fosforem, jenž je otráví. Dalšími predátory koroptví jsou dravci jako jestřáb lesní, krahujec obecný, či včelojed lesní, a šelmy, např. toulavé kočky, psy, lasice a tchoři.

V dobách protektorátu Čechy a Morava byl nepřítelem koroptví také člověk. Lidé měli nedostatek potravin a v lesích často pytláčili. U koroptví to byly nejčastěji vejce a silné kusy.³¹

6.1.3 Chov

Chov koroptví je velmi důležitý. Zabývají se jím zvláště myslivci a majitelé honiteb. Některé informace o chovu jsem již zmínila v biologii koroptve.

O koroptev polní, jakožto zemědělsky velmi důležitý druh, je důležité se pečlivě starat. Jedním z prostředků pomoci koroptvím před nepřáteli a pro klidné hnízdění je budování remízů. Tedy oblastí, kde budou mít koroptve dobré životní podmínky. Remízy byly budovány na jižních, teplých svazích, a pak také uprostřed polností. Remízy jsou sestaveny převážně z nízkých křovin a smrků. Je to hlavně z důvodu ochrany před predátory. V některých remízích mohou být též vybudovány vyvýšená místa, na nichž si mohou koroptve stavět hnízda. Kolem remízů je vhodné pěstovat například kukuřici nebo topinambur.

Další z povinností myslivců je ochrana hnízd. Těm hrozí různá nebezpečí, od nenasytných vran až po vysečení. Ochrana před predátory je jasná. Buď se tráví vejci

---

³⁰ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 43 - 49.

³¹ Tamtéž. s. 49 - 57.

plněnými směsí s fosforem, nebo se odstřelují. Vysečení hnízd je nejlepší předcházet. Tedy ideálně by myslivci a jejich pomocníci, včetně psů, měli procházet louky, aby se koroptve ještě před hnízděním vyplašily a odtáhly do lesa. Vysečena bývají první hnízda a tedy velké množství vajec.

V dobách velmi nízkých stavů koroptví se přecházelo k odchovu umělému. Koroptvím v lese byla odebrána vejce a podstrkována umělá. A to vždy v intervalech tří dnů. Vejce se pak dávala vysedět kvočně. Pak je několik možností, jak dále s vejci naložit. První možností je líhnoucí se vejce koroptví slepičce vrátit. Další možností je nechat kuřátka vylíhnout pod kvočnou a po asi pěti dnech je vypustit do přírody k předem vybraným párkům. Zde je lze buď přidat k páрку s mládřaty, avšak jen jejich omezený počet, nebo je připojit k páрку bez kuřátek. Také je vyzkoušené vypuštění kuřátek i s kvočnou. V tomto případě je ale nutné vybavit pro kvočnu krmiště. Jako novinka jsou využíváni i koroptví kohoutci. Ti jsou schopni vejce vysedět, kuřátka vodit a vychovávat.

Při odchovu kuřátek v zajetí je třeba je krmit od 48 hodin věku. Ideální potravou pro ně jsou mravenčí kukly a pečivo namočené v mléce. Mimo to pak i čerstvé uvařené bílky a řebříček obecný.

Opět se vrátíme k době, kdy koroptví polních byl na našem území nedostatek. Organizovala se velká akce na jejich záchranu. Součástí této akce bylo také vychytávání koroptví, jejich následné komorování a jarní vypouštění do honbišť s malým nebo nulovým počtem koroptví. K odchytu se užívalo různých sítí. Převážně rukávníku a tenátek. Existují však i další druhy sítí, do nichž je možné koroptve chytat. Důležité je, aby tuto akci koroptve ve zdraví přežily a mohly být příští jaro vypuštěny.

Přes zimu byly tyto odchycené koroptve komorovány. To znamená, že zimu strávily v předem připravené místnosti. Podmínkou je, aby místnost byla suchá a chladná, ideálně světlá. Zde měly dostatek potravy a bylo o ně postaráno. O zimním krmení koroptví v honbištích, včetně zásypů, bylo pojednáno výše.³²

6.1.4 Lov

Strategie lovu koroptví se s léty měnila. Nejprve byly odstřelovány mladé silné kusy a staré koroptve byly hájeny. Hájení se týkalo rovněž slabých koroptví z druhých hnízd.

Postupně se tento přístup proměnil – odstřelovány byly koroptve staré a koroptve pocházející z druhých hnízd. Mladé a silné kusy byly ponechány, aby pozvedly rod.

---

³² KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 94 - 168.

V roce 1940 došlo kvůli výraznému úbytku koroptví k úplnému zákazu odstřelu. Dalším diskutovaným tématem byla doba hájení, již upravil *Malý honební zákon*. Ten umožňoval odstřel koroptví až od září a přidal měsíc leden k hájení všech zvířat. Někteří však stále tvrdili, že by odstřel měl být povolený už od 16. srpna.

Odstřel samotný je dobré provádět v doprovodu honců a loveckých psů, kteří budou střelené kusy přinášet. Současně je třeba dodržovat jistá pravidla odstřelu. Koroptve se nesmí střílet zblízka, pak by z nich mnoho nezbylo. Rovněž není vhodné střílet do hejna, pak hrozí zranění mnoha kusů. Myslivci musí také vědět, jak koroptev střílet, aby jí rovnou usmrtili. Koroptve pouze raněné odtahují s hejnem a následně padají a umírají.³³

„Za starých časů se koroptve nestřílely. Lovily se pomocí různých sítí a sítěných pastí. V létě, dokud bylo na polích hodně vegetace, se koroptve chytaly do tenátek. Tenátka byla trojitá síť se třemi koliky, které se zapíchaly do země tak, aby síť byla hodně klikatá. Střední jemná síť, zvaná jádro, se pěkně nakasala nahoru a mohlo se nahánět. Koroptve z hustého krytu nevylétaly, raději si hledaly cestu po zemi a tak uvízly v síti. Jinou letní sítěnou pastí býval rukávník. Byl to sítěný chobot, napjatý na dřevěných obloucích. K usměrnění koroptví se používala šikmá sítěná křídla. Uvnitř rukávníku byl ještě napjatý sítěný můstek a za ním byl prostor, zvaný bludník. Směrem dovnitř koroptve můstek přeběhly a seskočily, směrem ven jim zabránil v úniku.“³⁴

6.1.5 Význam

Koroptev polní je druh, který svým životním stylem výrazně pomáhá zemědělcům. Díky své stravě se stará o výrazný úbytek škůdců kulturních plodin, jak zástupců hmyzu, tak rostlinného plevelu.

Další hospodářský význam koroptve spočívá v konzumaci jejího masa a vajec. Sám pan Kokeš uvádí na konci své publikace řadu receptů na zpracování odstřelených koroptví.³⁵

6.1.6 Současnost

„K větším škodám došlo roku 1941 a 1942, po nichž se koroptve vzpamatovávaly několik let. Nicméně se okolo roku 1950 znovu sebraly a vše nasvědčovalo, že koroptev bude i nadále hojnou lovnou zvěří našich zemí. V polovině padesátých let však nastal u koroptví náhlý a prudký pokles, z něhož se koroptve nevzpamatovaly dodnes.“³⁶

---

³³ KOKES, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 180 - 217.

³⁴ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993. s. 309.

³⁵ KOKES, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 218 - 229.

³⁶ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993. s. 311.

Populace koroptve polní stále klesá. Hlavní příčinou je změna přírodní krajiny na krajinu kulturní.³⁷ Současně od padesátých let dochází k velké modernizaci zemědělství.

„V posledních desetiletích početní stavy koroptví působením různých nepříznivých vlivů neustále klesají. Je to téměř neuvěřitelné, že z několika miliónů kusů, které obývali naše pole ještě před 30 nebo 40 lety, se jich dodnes (1982) udrželo sotva 300 000. A to se v posledních letech téměř nestřílejí! Provádí se jen odchyt menšího množství kusů, protože koroptve jsou výhodným vývozním zbožím.“³⁸

„Mezi lety 2001-2004 se početnost koroptve polní odhadovala 11 000-22 000 párů (Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice), ale od roku 1982 do roku 2006 došlo podle výsledků Jednotného programu sčítání ptáků k poklesu početnosti o více než 80%. Mezi nejvýznamnější lidské aktivity, které ovlivňují přežívání tohoto druhu, patří zemědělství.“³⁹ Zemědělci by měli mezi poli nechávat travnaté meze, pásy a křoviny. V těchto pásech na krajích polí koroptve hnízdí. Rovněž by se v jarních měsících měli vyvarovat chemickým postřikům polí. Po sklizni je také dobré nechat strniště zarůst plevelem. Koroptve tak mají výživu během mírných zim zajištěnou.⁴⁰

Na výše uvedených citacích vidíme, že populace koroptví stále klesá, a i přes snahy myslivců a zemědělců se nedaří navýšit její populaci.

Také na níže uvedených příkladech můžeme vidět, že populace koroptve polní v Evropě na tom početně není nejlépe.

V Irsku došlo roku 1995 k vyhynutí populace koroptve polní, která žila na zemědělských půdách. V celém Irsku zůstala pouze jedna populace koroptví, vyskytující se na průmyslovém rašeliništi. Od roku 1996 byl zaveden program na záchranu této populace.⁴¹

Výzkum provedený mezi lety 2001 až 2017 v Rakousku, nedaleko Vídně, poukazuje na velkou změnu zemědělsky využívané krajiny. Těmto změnám se koroptve polní dříve přizpůsobovaly. Se změnou krajiny se mění i stanoviště a potravní zdroje. Bylo prokázáno, že populace koroptví klesá. Přes zimu se koroptve stahují do blízkosti

---

³⁷ <http://www.chovzvirat.cz/zvire/1480-koroptev-polni/> [12. 3. 2022].

³⁸ BOUCHNER, M. *Kapesní atlas ptáků*. 4. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1986. s. 84.

³⁹ <https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/ptaci-zemedelske-krajiny/moznosti-podpory-koroptve-polni-v-zemedelskych-kulturach/> [12. 3. 2022].

⁴⁰ Tamtéž. [12. 3. 2022].

⁴¹ Buckley, K., Gorman, C.O., Martyn, M. *et al.* *Coexistence without conflict, the recovery of Ireland's endangered wild grey partridge *Perdix perdix**. *Eur J Wildl Res* **67**, 58 (2011). Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10344-021-01470-w> [cit. 11. 3. 2022].

silnic a lidských sídel. Zřejmou příčinou je velká diverzifikace krajiny a také hojně využití chemických postřiků v zemědělství.⁴²

Ve Velké Británii se populace koroptve polní během 20. století snížila o 90%. Následně proběhl výzkum, který měl zjistit, proč dochází k tak velkému poklesu populace. Za hlavní příčiny tohoto faktu jsou označovány predátoři a mizející plochy vhodné pro hnízdění koroptví. Následně došlo na vybudování takzvaných demonstračních ploch, na nichž byly koroptve chovány. Díky nim došlo k částečné obnově populace koroptve polní ve Velké Británii.⁴³

Ve Francii roku 2008 čítala celková populace koroptve polní odhadem 803 000 párů. Nejvíce koroptví se vyskytuje ve střední Francii. Rozložení populace není rovnoměrné. V určitých částech země se stále praktikuje vypouštění koroptví.⁴⁴

Populace koroptví ve 20. i 21. století výrazně klesá i v Polsku. Tento fakt byl potvrzen na základě demografických dat, která byla nasbírána od roku 1981 do roku 2002.⁴⁵

Populaci koroptve polní tedy nejvíce negativně ovlivňují změny a inovace v zemědělství. „*Koroptev se špatně přizpůsobuje změnám v zemědělských praktikách (postupech), a malá, stále ubývající hustota populace naznačuje, že toto není udržitelné, navzdor místním iniciativám a investicím do vypouštění v zajetí chovaných ptáků.*“⁴⁶

---

⁴² Hille SM, Schöll EM, Schai-Braun S (2021) *Rural landscape dynamics over time and its consequences for habitat preference patterns of the grey partridge *Perdix perdix**. PLoS ONE 16(8): e0255483. Dostupné z <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255483> [cit. 11. 3. 2022].

⁴³ Ewald JA, Sotherton NW and Aebischer NJ (2020) *Research Into Practice: Gray Partridge (*Perdix perdix*) Restoration in Southern England*. *Front. Ecol. Evol.* 8:517500. Dostupné z doi: 10.3389/fevo.2020.517500 [cit. 11. 3. 2022].

⁴⁴ Elisabeth Bro & Aurore Crosnier (2012) *Grey Partridges *Perdix perdix* in France in 2008: distribution, abundance, and population change*, *Bird Study*, 59:3, 320-326, Dostupné z DOI: 10.1080/00063657.2012.674099 [cit. 11. 3. 2022].

⁴⁵ Panek M. (2006) *Monitoring Grey Partridge (*Perdix perdix*) Populations in Poland: Methods and Results*. In *Wildlife Biology in Practise*. Dostupné z DOI: 10.2461/wbp.2006.2.9 [cit. 11. 3. 2022].

⁴⁶ Harmange C, Bretagnolle V, Sarasa M, Pays O. *Changes in habitat selection patterns of the gray partridge *Perdix perdix* in relation to agricultural landscape dynamics over the past the two decades*. *Ecology Evolution*. 2019;9:5236–5247. Dostupné z doi: <https://doi.org/10.1002/ece3.5114> [cit. 11. 3. 2022].

6.2 Rešerše odborné literatury

6.2.1 Stráž myslivosti – ročník V. 1927

Článek: Remízky pro koroptve.

Autor v článku popisuje svou studijní cestu do Německa, která proběhla roku 1922. Cílem této cesty bylo seznámení se s ochranou ptactva v Německu. Jednalo se především o ochranu drobného ptactva a nově zakládaných remízků pro koroptve. Hlavním zakladatelem těchto remízků je pan Berlepsch. Tyto remízky dokonale odpovídají potřebám koroptví a poskytují jim ideální životní prostředí – obilná pole, louky, křoviny a nižší pahorkatiny. Autor dále popisuje způsob hnízdění koroptví. Ty rády vyhledávají právě křovinaté terény, které je ukryjí před predátory a rovněž jim poskytnou ochranu před přílišným horkem nebo zimou a větrem. Remízek tedy vypadal následovně: byl založen na poli či louce a cca na každých třech metrech byly nahrabány vyvýšeniny. To právě z důvodu klidného hnízdění koroptví. Dále byl osázen travinami a smrky, které jsou pravidelně zastříhovány a upravovány. Závěrem autor nabádá k zakládání většího množství koroptvích remízků. Koroptev označuje jako důležité zvíře, které pomáhá zemědělcům s odstraňováním škodlivého hmyzu a plevele. Do budoucna by populace koroptví polních měla zaznamenat početní nárůst.⁴⁷

---

⁴⁷ FARSKÝ, O. *Remízky pro koroptve*. In: *Stráž myslivosti*. Třebíč, 1927. roč. V. č. 4. s. 47 - 49.

6.2.2 Stráž myslivosti – ročník VI. 1928

Článek: Lovná zvěř pernatá a motolice skotu.

Na první pohled by se mohlo zdát, že tento článek s koroptví samotnou příliš nesouvisí. Nicméně tento fakt autor vyvrací hned v úvodu svého článku. Koroptve dle něj devastují hlemýždě plovatku malou a výrazně tak snižují její výskyt. Plovatka je mezihostitelem motolice, vyskytuje se na často zaplavovaných loukách a pastvinách. Pak dochází k přenosu motolice na skot. Autor zmiňuje výraznou spojitost mezi úbytkem koroptví a zvýšeným výskytem nákaz skotu motolicí.

Autor u koroptví zůstává a dále popisuje skutečnost, že nepřitelem koroptví jsou vrány. Ty jsou schopny zničit hnízdo s vejci, zabít vylíhnutá mláďata a nepohrdnou ani starými jedinci. Tak Octavianus Farský nabádá k ochraně koroptví, k zákazu je střílet nebo vychytávat, protože omezují výskyt motolice, a to výrazně pomáhá zemědělcům. Naopak se snaží prosadit aktivní lov vran, aby se zamezilo ničení koroptvích hnízd.⁴⁸

Článek: Vzácné stálé aberrace koroptví.

Tento článek pojednává o bílých jedincích, kteří se u koroptví vyskytují vzácně. Bílé zbarvení může být úplné. V tom případě se jedná o albinismus. Jinak se mohou objevit jedinci strakatí. Často se tak děje v určité rodině a bílých může být více jedinců z jedné snůšky vajec. Autor dále informuje i o druhé možnosti a tou je celkově tmavší zbarvení koroptve oproti normálnímu zbarvení. Obě tyto barevné varianty jsou způsobeny vadou pigmentace. U albínů pigment zcela chybí, tyto jedinci mívají i růžové oči a velmi světlý zobák. U výrazně tmavých jedinců pigment naopak přebývá.⁴⁹

---

⁴⁸ FARSKÝ, O. *Lovná zvěř pernatá a motolice skotu*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 3. s. 33 – 36

⁴⁹ HOŘICE, A. *Vzácné stálé aberrace koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 19. s. 250 - 251.

6.2.3 Stráž myslivosti – ročník VII. 1929

Článek: Párkování koroptví a jiné.

Autor ve svém článku popisuje krutou zimu, která roku 1929 poznamenala stavy lesní zvířeny. Sám se věnuje popisu asi dvou honbišť. Tam byly koroptve řádně krmeny, hladem tedy netrpěly. Nicméně i tak jejich stavy poznamenali predátoři. Zvláště káně rousné, jestřáb a v menšině šelmy. Vzhledem k dlouhotrvající zimě párkování koroptví nastalo později než obvykle. A to v polovině března. Autor píše o pozorování asi osmdesáti kusů koroptví, které na jednom místě v honbišti hledají svého partnera nebo partnerku.⁵⁰

Článek: O chytání koroptví do sítí.

V tomto článku autor pojednává o chytání koroptví a jejich vývozu. Navazuje na krutou zimu, o níž psal i předchozí autor. Této zimě se dle autora chytila média, která popisovala nehumánnost odchyty již tak vysílené zvěře. Autor tedy odchyt hájí. České koroptve jsou vyváženy například do Francie, kde je nutné vybité honitby zazvěřovat. Odchyt probíhá tam, kde je koroptví dostatek. Koroptve jsou chytány do sítí, tak, aby jim nebylo ublíženo.⁵¹

Článek: Přezimování koroptví.

Autor v článku odpovídá na čísi dotaz, jak přechovat koroptve přes zimu. Odpověď autora zní, že je ideální koroptve na podzim vychytat a umístit do voliér nebo komor. Avšak současně zmiňuje i to, že tento způsob není vhodný a mělo by ho být užíváno pouze jako krajního řešení. Autor klade důraz na to, že správně živené koroptve v bezpečném revíru jsou schopny přežít i velmi krutou zimu.⁵²

---

⁵⁰ PODHAJSKÝ, K. *Párkování koroptví a jiné*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 7. s. 123.

⁵¹ BŘEZNICKÝ, J. *O chytání koroptví do sítí*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 14. s. 259 - 262.

⁵² PODHAJSKÝ, K. *Přezimování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 21. s. 378 - 379.

6.2.4 Stráž myslivosti – ročník VIII. 1930

Článek: Krmení a ochrana zvěře, zvláště koroptví.

Tento článek pojednává o ochraně a krmení koroptví v zimním období. Autor v textu píše o budování zásypů a remízků pro koroptve, jejichž cílem je chránit koroptve před silnou zimou a některými predátory, zvláště dravci. Autor dále radí, jak přesně umělý zásyp vyrobit: *“Zaraziti dva koly do země od sebe 1 a ½ m tak, aby zůstaly asi 70 cm nad zemí. Na tyto připevniti dva krovky v délce dvou metrů, na ně pak 4 příčky, které by krovky přesahovaly 30 cm na obou stranách a připevniti drátem jehličnaté větve nebo kus staré šindelové střechy. Otvor musí býti obrácen k jihozápadu, kde se udělá těsně u zásypu ochranný remízek. Nastrkají se větve svíbové, trníček, z nouze i vrby, vysoké as 2 m, do země asi 25 cm, aby jich vítr nepovalil, od sebe asi 20 cm, stačí do okruhu průměru 2 m.”*⁵³ Jako další důležitý fakt autor zmiňuje to, že se zásypy mají budovat v blízkosti velkých cest, tak, aby byly dostupné autům nebo koním. Dostupnost zásypů je velmi důležitá, umožňuje to myslivcům koroptve pravidelně krmit. Pro správnou výživu koroptví je nutná zeleň a různá zrna, která právě myslivci pravidelně dováží do zásypů.⁵⁴

Článek: Je zkrácení doby odstřelu koroptví odůvodněno?

V tomto článku se autor zabývá důvody, proč se krátí doba lovu koroptví. Jako první důvod zmiňuje podzimní období. Jedná se o dobu sklizně, kdy koroptvím mizí přirozený úkryt v polních plodinách. Dalším faktorem je práce loveckého psa, který na poli nemůže ukázat všechny své schopnosti. Doba lovu koroptví se zkrátila na tři týdny a to hlavně z důvodu velkého úbytku tohoto pernatého ptactva v posledních letech. Autor sám však na konci článku vyjadřuje nesouhlas se zkrácením doby lovu koroptví a argumentuje především újmou myslivců ze středních tříd.⁵⁵

Článek: Jaké zkušenosti nám dal letošní rok v příčině doby hájení koroptví.

Jak z názvu tohoto článku vyplývá, diskutovaným tématem roku 1930 je doba lovu koroptví a důvody k jejímu krácení. Ke zkrácení doby lovu vedlo výrazné snížení počtu koroptví v posledních letech. Autor v článku operuje s rozdílností lovné doby na českém území, tedy v jednotlivých okresech. V českých okresech byla doba lovu skoro o měsíc delší než na Moravě. Dále autor pojednává o zákonech, jež lov koroptví upravují a uvádí podobné argumenty jako autor předchozího článku. Nicméně nakonec přidává myšlenku, že na vyhodnocení účinků hájení koroptví se musí počkat až 5 let,

---

⁵³ VAVROUCH, F. *Krmení a ochrana zvěře, zvláště koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 3. s. 48.

⁵⁴ Tamtéž. s. 48 – 49.

⁵⁵ SLANÝ, J. *Je zkrácení doby odstřelu koroptví odůvodněno?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 17. s. 317 – 318.

aby se řeklo, zda to bylo účelné. Myslivci, kteří se snažili prosadit výjimku, a to lov v době hájení, také nepochodili. Koroptev je zvíře důležité i pro zemědělce, škod páchá velmi málo, proto je důležité jejich populaci podpořit.⁵⁶

Článek: Hájení koroptví.

V tomto dopisu je opět řešena velmi diskutovaná doba hájení u koroptví, ale i u další lovné zvěře. Autor dopisu píše o schválení tzv. malého honebního zákona, který jednak prodlužuje dobu hájení pro koroptve a za druhé přidává měsíc leden do doby hájení všech zvířat. Jinak ale v textu najdeme i vzkaz autora odpůrcům tohoto zákona, kdy vysvětluje, proč střílet koroptve až dospělé a proč rušit tento zákon, sotva byl zaveden.⁵⁷

Článek: Vinařské obce a odstřel koroptví.

V článku autor pojednává o pojmu vinařská obec. To je přesně nedefinovaná oblast, jejíž výhodou je povolení lovu koroptví o čtrnáct dní dříve oproti jiným oblastem. Autor navrhuje tyto oblasti zrušit, protože bývají často některými myslivci zneužívány. Dalším problémem je také lokalizace těchto oblastí mimo vinohrady. To je fakt, který by mohl znamenat opětovný úbytek koroptví, čemuž se malý honební zákon snaží zabránit. Dále se autor zabývá otázkou, proč by se koroptve měly střílet na vinohradech dříve. Sice je pravdou, že mohou lehce poničit vinice a nazobat některé hrozny. Nicméně škody, které koroptve napáchají na vinicích, jsou stále minimální oproti jejich užitku pro zemědělce a rolníky.⁵⁸

Článek: Ještě slovo k odstřelu koroptví.

Autor navazuje na článek Karla Šnopl z čísla 21. A pojednává opět o stavu koroptví a možnostech jejich odstřelu. Faktem je, že zima mezi lety 1929 a 1930 byla velmi krutá a myslivci se obávali nejhoršího. Tedy, že už tak zdecimovaná populace koroptví utrpí ještě přírodními podmínkami. Ale opak byl pravdou, jak autor píše, potvrdil se zde přírodní výběr. Přežili jen ti nejsilnější jedinci a díky tomu došlo k výraznému obohacení populace. Autor pak navazuje na diskutovanou dobu hájení, která byla pro koroptve prodloužena malým honebním zákonem. Sám však tvrdí, že toto omezení je zbytečné, protože koroptví je stále dostatek a k jejich vystřílení by nedošlo. Stejně tak mají být rovné podmínky pro lov ve všech okresech našeho území, tedy v Čechách i na Moravě a zároveň by měly být zrušeny i všechny vinařské oblasti.

---

⁵⁶ ŠNOPL, K. *Jaké zkušenosti nám dal letošní rok v příčině doby hájení koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 21. s. 401 - 404.

⁵⁷ ANONYM. *Hájení koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 23. s. 419 - 420.

⁵⁸ BLAHA, J. *Vinařské obce a odstřel koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 23. s. 420 - 421.

Na závěr článku ještě autor dodává, že správný termín pro počátek lovu koroptví je 16. srpen. Honební zákon to umožňuje až od září nebo od října (záleží na konkrétní oblasti).⁵⁹

---

⁵⁹ SLANÝ, J. *Ještě slovo k odstřelu koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1930. roč. VIII. č. 24. s. 437 - 438.

6.2.5 Stráž myslivosti – ročník IX. 1931

Článek: Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?

Autor se v textu zaobírá myšlenkou, zda je správné posunutí termínu odstřelu koroptví. Mimo jiné také chválí existenci malého honebního zákona, který prodloužil právě u koroptví dobu hájení, a jejich populace se tak mohla rozrůst. Dále autor píše také o ničivé zimě na přelomu let 1929 a 1930. To už jsme zaznamenali v článcích jiných autorů. Na konci článku autor upozorňuje, že v některých revírech (okresech) se koroptvím daří, a bylo by proto vhodné jejich odstřel povolit již od zmiňovaného 16. srpna. V těch okresech, kde je populace koroptví slabší, by se počkalo až do září, jak deklaruje malý honební zákon.⁶⁰

Článek: Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?

V tomto článku navazuje autor na předchozí článek z čísla 13. Považuje za nutné vysvětlit účinnost paragrafů malého honebního zákona. Obecně zůstáváme stále u otázky, kdy je vhodná doba pro odstřel koroptví a zda tuto dobu regulovat, či nikoliv. Dle malého honebního zákona je možné v srpnu střílet pouze kusy nemocné nebo přemnožené koroptví kohoutky. Autor ve svém článku dále uvádí argumentační otázky, v jakých případech by bylo možné koroptve odstřelovat v srpnu ve velkém. Například epidemie, podíl kohoutků a slepiček, příbuznost koroptví v revírech. Nic takového však není známo a autor proto vyvrací myšlenku o předčasném odstřelu. Nicméně navrhuje prodloužení doby odstřelu, který nyní trvá pouhý měsíc.

Dále se autor věnuje paragrafu 5, podle kterého je možné, aby okresní úřady povolovaly odstřel koroptví nebo i jiných druhů v době hájení. Ale vždy jde jen o určitý počet kusů. Toto však autor kritizuje a uvádí, že v srpnu si o výjimky žádají jen majitelé honiteb, jejichž klienti chtějí lovit pro obchod nebo zábavu a ne myslivci, kteří by lovili kusy nemocné, přemnožené či příbuzné. Závěrem textu rezonuje autorova myšlenka, že žádné okresní úřady by dřívější lov koroptví povolovat neměly, bez ohledu na to, jak se koroptvím v konkrétním okresu daří, či nedaří.⁶¹

Článek: Odstřel koroptví v Čechách již od 16. srpna t. r.

Tento článek řeší velké téma roku 1931. Tím je bezesporu doba odstřelu koroptví. Z důvodu velkého úbytku koroptví byla malým honebním zákonem prodloužena doba hájení, ve které se koroptve odstřelovat nemohly. Tento zákon měl své příznivce i odpůrce. Dle tohoto článku na jaře roku 1931 proběhla anketa, zda je vhodné koroptve lovit od 16. srpna, anebo, jak praví malý honební zákon, od září.

---

⁶⁰ PROŠEK, B. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 13. s. 220 – 221.

⁶¹ KUNOVSKÝ, J. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 15. s. 254 – 255.

Většina loveckých spolků se vyslovila pro odstřel už od srpnového data. Dále se článek věnuje vysvětlení nesrozumitelností, které se v honebním zákoně objevily. Nově také dodává, že okresní úřady mohou povolit dřívější (tedy srpnový) odstřel zvěře, jež je v době hájení jen v případech kusů nemocných, zraněných, přemnožených nebo sobě příbuzných, kde by hrozila degenerace chovu. Dále článek také uvádí, že koroptve jsou druhem pro zemědělství prospěšným, škody tedy nezpůsobují (nebo jen malé, oproti jiným druhům nevýrazné). Pokud by však k povolení srpnového odstřelu došlo, měly by se podle článku střílet jen plně dospělé koroptve, v žádném případě mladé, ani staré.⁶²

---

⁶² ANONYM. *Odstřel koroptví v Čechách již od 16. srpna t. r.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 16. s. 271 - 272.

6.2.6 Shrnutí 1927 – 1931

Zde popisují shrnutí hlavních informací z období let 1927 až 1931.

V počátečních člancích je koroptví jako zvěře stále dostatek. Nejvíce se hovoří o stavbě remízků pro koroptve a jejich důležitosti pro zemědělce a rolníky.⁶³

Na přelomu roků 1929 a 1930 však přichází krutá zima,⁶⁴ která výrazně poznamená četnost koroptví populace na našem území. Následně skrze články rezonují pojmy jako doba hájení a malý honební zákon.

Po snížení populace koroptví se totiž snížila a posunula doba jejich odstřelu. Posun byl na měsíc září a odstřel mohl probíhat jen do října. Pak také dochází k vydání malého honebního zákonu, který době hájení koroptví dává zákonnou moc a navíc přidává měsíc leden, v němž jsou hájena všechna zvířata před odstřelem.⁶⁵

Někteří autoři proti malému honebnímu zákonu vystupují a žádají výjimky a odstřel už od 16. srpna. Jiní autoři existenci tohoto zákona chválí.⁶⁶

---

⁶³ FARSKÝ, O. *Remízky pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1927. roč. V. č. 4. s. 47 – 49.

⁶⁴ PODHAJSKÝ, K. *Párkování koroptví a jiné*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 7. s. 123.

⁶⁵ PROŠEK, B. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 13. s. 220 - 221.

⁶⁶ ANONYM. *Odstřel koroptví v Čechách již od 16. srpna t. r.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 16. s. 271 - 272.

6.2.7 Stráž myslivosti – ročník X. 1932

Článek: Koroptví kohoutek.

Autor, myslivec, popisuje událost, jež se stala na území jeho honbiště. Koroptví slepička byla usmrcena predátorem zrovna v době líhnutí vajec. Bylo tedy potřeba na nich neustále sedět a zahřívat je.

Tuto roli naprosto nezištně zastoupil koroptví kohoutek, který vajíčka vyseděl a následně mláďata vychoval. Jen díky němu a jeho altruistickému chování vejce přežila.⁶⁷

Článek: Jak chráním koroptve ve své honitbě.

Tento článek pojednává o zkušenostech autora, myslivce a pronajímatele jedné z moravských honiteb. Autor sděluje své zkušenosti s odchovem koroptví.

Čemu ale věnuje hlavní pozornost, je zachování hnízd. Sám se psem, nebo i s pomocníky prochází vždy z jara honitbu. Hlavním cílem je vylekat slepičky, aby utekly z luk a zahnízdily v bezpečí lesa. Pojem bezpečí je samozřejmě nadnesený, ale největším nebezpečím pro koroptve a jejich populaci je při hnízdění vysečení hnízd. Pomocníci pak za nález hnízda a odevzdání vajec získávají materiální odměnu.⁶⁸

Článek: Raněné koroptve.

Autor v článku popisuje možnosti a druhy zranění koroptví během odstřelu. Zároveň dodává, že je nutné, aby myslivci a lovci tyto druhy zranění znali. Tedy, aby věděli, jak se zvíře po určitém druhu zranění projevuje.

Podle autora i názoru dalších aktérů lovu, ale bohužel ne všech, je nutné postřelenou a odtahující koroptev hledat. A to nejlépe se psem. Koroptvi se tak ušetří velké trápení a bolest.⁶⁹

Článek: První koroptev.

Tento článek obsahuje vyprávění autora, který pro svého pána měl odstřelit koroptve, ale nevydařilo se mu to. Našel jen jednu a tu rozstřelil na tři části.⁷⁰

---

⁶⁷ VRBA, J. *Koroptví kohoutek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 1. s. 14 - 15.

⁶⁸ NOVOTNÝ, V. *Jak chráním koroptve ve své honitbě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 11. s. 180 - 181.

⁶⁹ SLANÝ, J. *Raněné koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 15. s. 218 - 220.

⁷⁰ POSPÍŠIL, K. *První koroptev*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 16. s. 236 - 237.

Článek: Remízy pro koroptve a ptactvo.

Autor ve svém článku popisuje, jak je důležité zakládat remízy. Také v textu poskytuje návod, jak by takový remíz měl vypadat a jakými rostlinami ho osázet, aby byl pro koroptve a bažanty zajímavý. Zároveň jim remíz musí poskytovat úkryt a ochranu před predátory.⁷¹

---

⁷¹ ŠMIDRHAL, B. *Remízy pro koroptve a ptactvo*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1932. roč. X. č. 19. s. 269 - 270.

6.2.8 Stráž myslivosti – ročník XI. 1933

Článek: Koroptví kohoutek.

Autor v tomto článku popisuje pozorovanou situaci, kdy koroptví kohoutek odchoval kuřata, jimž zemřela matka. Následně pokládá dotaz, zda některý z myslivců na svém revíru nepozoroval něco podobného. Ale v dalším textu článku odpověď nenalezneme. Dále v článku popisuje, jak na odchov osiřelých kuřátek podle teorie hraběte E. Sylvy - Taroucy.

Myslivci by měli v lese posbírat osiřelá koroptví vajíčka, nechat je vysedět a vylíhnout pod domácí kvočnou a nejpozději do 48 hodin předat vylíhlá koroptví kuřátka kohoutkovi na výchovu. Právě od kohoutka se kuřata nejlépe naučí jak vyhledávat a přijímat potravu. Zajímavostí je, že osiřelá kuřátka jsou schopni přijmout jen kohoutci. Koroptví slepička cizí mláďata zabije. I proto je důležité umět od sebe dobře odlišit slepičku a kohoutka.⁷²

Článek: Novinky o odstřelu koroptví a bažantů.

V tomto článku autor popisuje německý model lovu koroptví. Ten pracuje s odstřelem jen některých kusů, v závislosti na udržení dobrého a kvalitního chovu.

Tento model prosazuje odstřel koroptví, který se opírá především o konkrétní hejno. Tedy, z velkých hejn by se podle tohoto modelu měl odstřelit jen nejstarší pár a zbytek ponechat, pokud to jsou zdravé dospělé koroptve. Naopak hejna malá, čítající pár kusů je nutné vystřílet kompletně. Jedná se o potomstvo, které bylo vyvedeno pozdě nebo o potomstvo staré slepičky. Hejna starých koroptví by měla být také vystřílena celá. Tyto koroptve už kuřata nevyvedou a pro chov jsou tedy nepotřebné.⁷³

Článek: Příspěvek k charakteristice koroptví.

Autor článku pojednává o charakterových vlastnostech koroptví. O koroptvích píše, že jsou to zvířata inteligentní, ale velmi plachá. Koroptve umí rychle vyhledat místo, kam se schovají v případě nebezpečí. Nejčastěji se jedná o husté křoviny, kde je nenajde predátor, ani lovec. Samozřejmě i koroptve mají mezery ve svém chování, ale týká se to především mladých jedinců, kteří ještě nemají tolik životních zkušeností. Tyto zkušenosti se týkají i hnízdění.⁷⁴

---

⁷² PAVLOVSKÝ, F. *Koroptví kohoutek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 2. s. 25 - 27.

⁷³ MIKULA, A. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 22. s. 286 - 288.

⁷⁴ KOKEŠ, O. *Příspěvek k charakteristice koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 22. s. 288 - 289.

6.2.9 Stráž myslivosti – ročník XII. 1934

Článek: Ještě o koroptvi.

V tomto článku je popisováno, jak v době podzimu a zimy rozeznat starší koroptve od mladších a kohoutky od slepiček. Pro koroptev je přirozené odkládat svůj dětský šat v červenci, přeměna následně trvá do začátku října. U koroptví z druhých hnízd probíhá výměna šatu později.

Starou a mladou koroptev rozlišíme především podle barvy stojáčku. Koroptve starší dvou let mají modrošedé stojáčky a světle zbarvený zobák (světle namodralá barva), oproti tomu koroptve mladší dvou let mají až do vypelichání stojáčky žluté a jejich zobák je zbarven tmavě (černohnědý). Dalším faktorem rozpoznání starých a mladých koroptví je tvar peří na letkách. Mladé koroptve mají peří do hrotu, koroptve starší je mají již zaoblené.

Rozpoznání pohlaví je u koroptví složité. Obecně zde platí Darwinovy zákony – sameček je živější a nápadnější, na hřbetní straně těla má pera uskupená tak, že vytvářejí červené skvrny. Samička spíše splývá s krajinou a je pasivnější, její peří je rovněž celkově tmavší.⁷⁵

Článek: Novinky o odstřelu koroptví a bažantů.

Do roku 1934 bylo běžné z odstřelu vynechávat starší koroptve - slepičky i kohoutky. Nicméně v tomto roce přichází A. Mikula s novým přístupem k chovu i odstřelu koroptví. Tímto novým způsobem lovu je odstřel starých koroptví - důvodů je mnoho: snáší méně vajec a v průměru ještě tak o týden později, než mladé slípky.⁷⁶

Článek: Má se šetřiti mladých koroptví a bažantích slepiček?

V tomto článku autor rozebírá fakta lovu a odstřelu koroptví. Dříve bylo běžné odstřelovat koroptve mladé a ty starší jako zkušené matky ponechávat. Pozdější teorie dokázaly, že mladší slípky snáší o poznání více vajec. Tyto teorie mají svůj původ už v roce 1922, kdy prof. J. V. Kroulík sepsal článek, že by bylo správné staré koroptve vybíjet. Následně byly s koroptvemi prováděny pokusy.

Výsledky dokazují, že slepičky nesou vejce různě a odráží se to především podle jejich výskytu. Tedy v zajetí nelze vyzkoumat, jak jsou starší slepičky schopné snášet vejce.

---

⁷⁵ MIKULA, A. *Ještě o koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 4. s. 62 - 63.

⁷⁶ ŽEMLIČKA, J. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 7. s. 105 - 107.

Koroptve se v zajetí chovají obtížně, málo se jich je schopno přizpůsobit novým podmínkám a přežít zimu. Zajímavé je, že bažantí slepice v zajetí snášejí jednu tolik vajec, oproti volné přírodě. Jedno z nových tvrzení popisuje, že je důležité zpočátku honebního období nejprve vystřílet staré jedince a ty mladé nechat dospět. Mladé koroptve dospívají obvykle koncem podzimu, pak dochází se střelbou i na ně. Nicméně odstřel starých slepic zůstává stále otázkou.⁷⁷

Článek: Chytání koroptví do sítí.

Tento článek pojednává o faktu lovení koroptví do sítí a rukávníků, tento způsob lovu byl praktikován kolem roku 1900. Rukávník je tedy starší záležitostí, která je v roce 1934 zastaralá a zapomenutá. Jedná se o dlouhou spletenou síť z tenkého vlákna. „Vchod bývá asi 80 cm až 1 m široký a je napjat do země. Rukávník od vchodu ke konci ocasu bývá asi 20 m dlouhý. Od prvního oblouku, který je u vchodu, se mírně směrem k ocasu zúžuje, takže ke konci je úzký jako rukáv a od toho dostal své jméno“.⁷⁸ Dále k rukávníku patří také takzvané zábradlí, síť, která pomáhá tomu, aby koroptve vběhly do sítě a můstek, který koroptvím znemožňuje vyběhnutí z rukávníku. K vběhnutí koroptví do rukávníku je nutná organizovaná naháňka. Tento způsob lovu je humánnější než lov puškou, protože koroptve zůstanou živé a zabíjí se až poté. Zároveň rukávník může sloužit i k výběru koroptví do chovu.⁷⁹

Článek: Chytání koroptví do sítí.

Autor tohoto článku navazuje na článek předchozí z čísla 16. Dále popisuje některé zápory rukávníků, jako například: nelze je natáhnout všude, koroptve z nich často utíkají. Ale vzápětí poskytuje instrukce pro úspěšnost naháňky a doplňuje je o příklady z vlastní praxe. Autor také doporučuje na jednu naháňku užití čtyř rukávníků. Pak lze chytit až stovku koroptví.⁸⁰

---

⁷⁷ SLANÝ, J. *Má se šetřiti mladých koroptví a bažantích slepiček?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 15. s. 229 - 232.

⁷⁸ VESELÝ, OSLAVANSKÝ. *Chytání koroptví do sítí.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 16. s. 255.

⁷⁹ Tamtéž. s. 255 - 257.

⁸⁰ DOLEŽAL, L. *Chytání koroptví do sítí.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 20. s. 305 - 308.

6.2.10 Stráž myslivosti – ročník XIII. 1935

Článek: Je třeba upravovati poměr pohlaví u koroptví?

Autor článku pracuje s tvrzením, že není třeba upravovat poměr pohlaví u koroptví. Nicméně příroda sama dokáže zařídit, že kohoutků je větší počet, než slepiček. Co se týká rozpoznání pohlaví, není to u koroptví tak jednoduché (viz výše). Nadpočet kohoutků je tedy doporučeno regulovat vychytáváním.

V článku je dále uvedeno proč je nutné nadpočetné kohoutky chytat. Koroptve jsou druhem monogamním, slepička tedy žije v páru s jedním kohoutkem. Přítomnost dalších kohoutků, kteří samičku nenašli, vyvolává u stávajících párů nepokoje. Kohoutci navzájem svádí boje a ohrožují se, slepičky přitom opouští svá hnízda, v nichž mohou zanechat i část aktuální snůšky. Následně to znamená velké změny v populaci koroptví.

K účinnému vychytávání kohoutků se s úspěchem využívaly rukávníky. Koroptve nachytané do rukávníků se probrali a slepičky se opět vypustily. Co se týká ideální doby vychytávání kohoutků, tak autor označuje dobu toku. Spáření kohoutci již slepičku nevyhledávají a nespářené lze nalákat do rukávníku na vábivou slepičku. Tento způsob odchytu přebytečných samečků byl úspěšný. Další možností, jež autor popisuje, je dosazování koroptvích samiček původně chovaných v zajetí. To slouží převážně k obohacení chovu.

Závěrem autor informuje o existenci pouze hejn kohoutků a hejn slepiček. Také zdůrazňuje, že regulace pohlaví by měla zůstat převážně v režii přírody.⁸¹

---

⁸¹ STREBL, B. *Je třeba upravovati poměr pohlaví o koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1935. roč. XIII. č. 18. s. 502 - 503.

6.2.11 Stráž myslivosti – ročník XIV. 1936

Článek: Zimní krmení bažantů a koroptví.

Autor píše o nutnosti krmení pernaté zvěře v době zimy. Krmení je důležité, aby zvířata dlouhé zimní období přežila. Dle autora mají být pro pernatou zvěř připraveny zásypy a krmiště.

Potravu, jež se dává do krmišť, jsou plevy a zbylé obilniny. Jako významnou novinku autor uvádí zapařování hromady plev, aby se od ní pernatá zvěř zahřála. Nicméně i k hromadě plev musí být přidán popel a hašené vápno. Tento způsob udržování tepla je absolutně nový. Zde je i žádoucí přístup deště, který hromadu udržuje vlhkou. Sálat teplo hromada vydrží asi 5 týdnů, poté je třeba hromadu obnovit.

Zásyp či krmiště by měly být vhodně umístěny, tak, aby zde koroptve našly úkryt před predátory. Ideální je tedy přírodní bariéra – např. břechťan popínavý. Jinak proti šelmám v nekryté krajině se do okolí krmiště umisťuje ostnatý drát. Střecha krmišť je svislá, tak, aby sníh vždy spadl dolů a nedošlo k propadu střechy.

Krmení pernaté zvěře, a koroptví zvláště, je nejdůležitější na konci zimy, kdy je zvěř nejvíce zesláblá. Pokud jsou zvířata řádně krmena celou zimu, tak u zdravých jedinců můžeme říci, že ji jistě přežijí.⁸²

Článek: Něco o koroptvích.

Autor se zmiňuje o roce 1929, který je posledním v linii dlouhých a krutých mrazů. Ty byly pro mnoho koroptví fatální a došlo tak k jejich velkému úbytku. Dle autora jich bylo v průměru loveno na 1 milion ročně. Text dále zmiňuje, jak se o koroptve starat, a jak je rozšiřovat. Také připomíná, že je nutné studovat biologii těchto živočichů, aby jim bylo porozuměno a mohlo se o ně správně pečovat. Autor se věnuje také pravidlům umělého odchovu koroptvích kuřátek.⁸³

Článek: Ještě o koroptvích.

Autor tohoto článku popisuje údaje o lovu, přičemž nejvyšší číslo padlo v roce 1933 a to 282 kusů v určité honitbě, kterou přesně nespecifikuje. V následujících letech toto číslo již klesalo.

Sám autor vlastnil určitý revír, o němž v článku píše a vychází pouze z vlastních zkušeností. Uvádí, že zimy posledních let byly mírné, proto postavil přístřešky, ale koroptve již nedokrmoval.

---

⁸² STREBL, B. *Zimní krmení bažantů a koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 2. s. 36 - 39.

⁸³ DYK, A. *Něco o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 3. s. 65 - 69.

Dále v článku pojednává o vlastním chovu, který on zvládal bez problémů a mnoho koroptví odchoval. Také píše, že největším nepřítelem koroptví jsou vrány. Ty jsou schopné uklovat i dospělou koroptev. Jinak jsou jejich cílem hlavně koroptví vejce. Co se týká domácího odchovu, tak autor důrazně doporučuje znát biologii koroptví.⁸⁴

Článek: O koroptvích.

Jak už jsme zaznamenali v předchozích článcích, na přelomu roku 1935 a 1936 panovala mírná zima. Nicméně do té doby byly zimy velmi kruté a dlouhé. Autor v článku pojednává o úvaze vybudování přenosných budek pro koroptve. Tyto budky by měly být využívány v místech, kde nejsou houštiny a keře, které by koroptvím poskytlý úkryt.

Podle autora se koroptve na zimní období stahují do nížin, přesto však všechny zimu nepřežijí. Mírná zima na přelomu let 1935 a 1936 představuje výjimku – přežilo velké množství koroptví.

Dřevěná budka je stavěna z tenkých prkének. Volná je jen jedna strana, a to strana vchodová. Podélné strany, střecha a zadní část jsou plné. Autor v článku popisuje i přesné míry budky. Délka je cca 1,5 metru, šířka 1,2 metru a výška kolem 80 cm.

Boudy se mají umísťovat do míst s nízkými poryvy větru. Do nich se koroptvím umístí krmění. Autor tvrdí, že se do jedné budky vejdou až tři hejnka. Zajímavostí je, že koroptví kohoutek vždy hlídá před budkou, dokud se hejnko nenakrmí. V případě nepříznivého počasí mohou koroptví hejnka v budkách i nocovat.

Nejhorším nepřítelem koroptví jsou vrány a krkavci, kteří se živí koroptvimi vejci a jsou schopni zabít i dospělé jedince. Autor z vlastní zkušenosti radí na vchod připevnit dvě vraní křídla, prý se pak tyto predátoři drží dále. Nicméně sám píše, že mu to nepomohlo a vejce stejně našel rozklovaná. Jako další možnost uvádí donést na pole k budkám vycpaného jestřába. Úspěšnost této metody ale autor již nepopisuje.⁸⁵

---

⁸⁴ ADÁMEK, J. V. *Ještě o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 6. s. 150.

⁸⁵ HONSOWITZ, O. *O Koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 14. s. 408 - 409.

6.2.12 Shrnutí 1932–1936

V období let 1932–1936 se z článků dozvídáme mnoho informací o chovu koroptví. Naopak doba hájení nebo existence malého honebního zákona již diskutována není.

Z článků se dozvíme, jak odlišit koroptví slepičku a kohoutka a proč je to důležité.⁸⁶ Také se setkáváme s několika případy, kdy koroptví kohoutek sám vyseděl vejce a vychoval kuřátka. To se ale děje hlavně v případě úmrtí slepičky během doby hnízdění.⁸⁷

Co se týká počtu kohoutků, tak v rozmezí těchto let je evidován mnohem větší počet kohoutků, než slepiček. Počet kohoutků má být regulován jejich chytáním do rukávníků a dalších sítí. Tito odchycení kohoutci putovali do jiných honbišť nebo posloužili k výchově osiřelých kuřátek.⁸⁸

Další diskutovanou otázkou je odstřel koroptví. Lovci i myslivci se dohadují, zda odstřelovat během lovné sezony koroptve mladé či staré. V dřívějších dobách byly odstřelovány koroptve mladé. Ty starší byly naopak ponechávány jako zkušené párky do dalších let.

Nové teorie říkají, že odstřelovány by měli být koroptve staré a přestárlé. Vajec mají podle výzkumů málo nebo rozhodně menší množství, než koroptve mladé. A v honbišti už žádný velký účel nemají.⁸⁹

---

⁸⁶ MIKULA, A. *Ještě o koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 4. s. 62 - 63.

⁸⁷ PAVLOVSKÝ, F. *Koroptví kohoutek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 2. s. 25 - 27.

⁸⁸ STREBL, B. *Je třeba upravovati poměr pohlaví o koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1935. roč. XIII. č. 18. s. 502 - 503.

⁸⁹ SLANÝ, J. *Má se šetřiti mladých koroptví a bažantích slepiček?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 15. s. 229 - 232.

6.2.13 Stráž myslivosti – ročník XV. 1937

Článek: Jak zkrotne koroptev.

Autorky článek je svou tematikou úplně jiný, než byly články doposud. Autorka popisuje příběh osiřelého vajíčka, které zůstalo v hníždě osamoceno po výseči louky. Vajíčka měla původně dvě, z obou se vylíhla mláďata, ale přežil jen koroptví kohoutek. Tento kohoutek si zvykl na život s lidmi do té míry, že se od nich nechtěl hnout a byl poslušnější než vycvičený pes. Kohoutek slyšel na své jméno, spal v posteli a své majitele poznal i za dveřmi bytu.

V domácím prostředí se kohoutek stravoval převážně jablky a zralou trávou, ale i zeleninou. Dále píše, že se pokusila kohoutka vrátit zpět do přírody, sehnat mu družku, ale vše odmítal a byl velmi ztrápený. Jako své druhy si vybral lidi a tak mu to vyhovovalo.⁹⁰

Článek: Hnízdění bažantů a koroptví.

V článku autor sice popisuje i hnízdění bažantů, já se však budu zabývat jen popisem hnízdění koroptví. Autor uvádí, že koroptve vždy hnízdí v dolíku a hnízdo má podobu kužele. Vejce pak koroptev klade dokola ve vrstvách ke stranám, přitom se uprostřed nachází vyvýšenina, na níž koroptev usedá, aby zahřívala všechna vejce.

Aby zde bylo i porovnání, tak bažantí slípka klade vejce povětšinou jen do mělkých důlků na zemi nebo na holou zem přímo. Vejce se jí často rozkutálí, což se koroptvi nestane.

Bažantí slípka může naklásť vejce i do hnízda koroptvího, ty se obvykle vylíhnou dříve a koroptví slepička opustí svá vejce a malé bažanty vychová. Koroptví vejce jsou pak v opuštěném hníždě odsouzeny k zániku. Autor prý takovou skutečnost pozoroval na vlastní oči a radí všem myslivcům odebrat bažantí vejce a dát je pod kvočnu, aby se koroptev mohla starat jen o své vlastní vejce.⁹¹

---

⁹⁰ VRÁNKOVÁ, V. Jak zkrotne koroptev. In: Stráž myslivosti. Brno, 1937. roč. XV. č. 3. s. 78 - 79.

⁹¹ MOŽÍŠEK, V. *Hnízdění bažantů a koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1937. roč. XV. č. 10. s. 289 - 290.

6.2.14 Stráž myslivosti – ročník XVI. 1938

Článek: O koroptvím hnízdění.

Tento článek pojednává o způsobech a místech, na nichž koroptve hnízdí nejčastěji. Autor popisuje, že koroptev je velmi přizpůsobivý druh a je schopná zahnízdit na mnoha různých místech. Někteří pozorovatelé právě viděli koroptve hnízdit i na stohu slámy. S touto schopností však souvisí jeden nešvar, o němž se autor dále rozepisuje, a to krádeže vajec lidmi. V předválečných letech byli lidé, tedy zvláště ti vesničtí, vděční za každou komoditu, kterou našli v lese. Kromě koroptví a bažantů sbírali i vejce pernaté zvěře, tedy vejce divokých hus a kachen.

Kradení koroptvích vajec z hnízdišť, jež autor zmiňuje, napomáhá ještě k většímu úbytku koroptví, než by byl jen s ulovenými kusy. K rozvoji populace koroptví přispívá pozitivní činnost myslivců. A to vyhánění koroptvích párků z luk s ohařem. Nicméně aby myslivci dosáhli co největší úspěšnosti, tak musí tuto činnost provádět pravidelně.

Co se týká nevybíravosti koroptví při volbě místa pro snesení vajec a vyvedení mláďat, tak autor popisuje, že koroptví slepičky hledají útočiště poblíž lidských sídel. Sám uvádí tři příklady a to kdy jedna koroptev snesla vejce a odchovala mladé v parku u školy, další si vybuodovala hnízdo hned vedle železnice a poslední zmiňovaná hnízdila v ovocném sadu v blízkosti lidského obydlí. Z toho lze vyvozovat závěr, že koroptvím nevádí hluk a dokážou přitom vyvést kuřátka.⁹²

Článek: O hnízdění a výchově koroptví. Máme kroužkovati koroptve?

Autor se v tomto článku zabývá otázkou kroužkování koroptví, zda ano či ne a pokud ano, tak za jakých podmínek. Dále dodává, že kroužkování koroptví je nesnadná aktivita, kterou je třeba velmi dobře ovládat, jinak je možné koroptvi kroužkem velmi těžce ublížit.

Sám své odchované koroptve zkušel vypouštět do revíru a popisuje své vlastní zkušenosti. Pokud koroptev s kroužkem našel, tak mrtvou. Někteří mláďata se zachytila za kroužek a zemřela hlady. Jako velmi problematické autor označuje kroužkování mláďat. Mají totiž velmi tenké nožky a stojáček jim ještě do dospělosti hodně vyrostě, proto může docházet k tomu, že jim kroužek zaroste a škrťí cévy. Otázka kroužkování je tedy velmi těžce uchopitelná. V závěru autor žádá o zkušenosti jiných s kroužkováním koroptví.

Dále autor popisuje vlastní zkušenosti s chovem koroptví v revíru. Mezi obávané nepřátele koroptví, zvláště v době hnízdění, patří ježek, vrány, krkavec a kočky. Na ty autor upozorňuje zvláště. Co se týká chovu přímo, tak výrazně doporučuje, aby osiřelá

---

⁹² KOKEŠ, O. *O koroptvím hnízdění*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 9. s. 217 - 219.

vejce vylíhla kvočna. Po vylíhnutí koroptvích kuřátek je ale nutné je dát do malého hejníka, vychovatelem by měl být buď koroptví kohoutek, nebo umělá koroptví slepička. Pokud by se koroptví kuřátka nechala pod kvočnou, nikdy se nenaučí ani koroptví řeči a způsobům. Ani člověk by na mláďata neměl mluvit, aby k němu nepřilnula. Autor sám svá tvrzení empiricky ověřil. Mláďata doporučuje krmit vařeným bílkem, tvrdými rohlíky kroupenými kyselým mlékem, a mravenčími kuklami. Ty se ale mají dávat jen jako zákusek, aby mláďata nebyla mlsná.⁹³

Článek: Oblasti koroptve v Československu.

Tento článek vychází z údajů Státního výzkumného ústavu pro myslivost v Praze. Popisuje koroptev jako nejhojněji zastoupenou pernatou zvěř na našem území. Koroptvím se daří v rovinných oblastech kolem velkých řek. Rostou tam obiloviny, brambory, řepa cukrovka a koroptev tam tak má dostatek potravy. Tento druh krajiny jim poskytuje i dostatek vhodného místa pro hnízdění a vyvedení mláďat.

Další údaje směřují k lovu. Od roku 1935 je v Československu loveno kolem dvou milionů koroptví ročně. Z toho největší procento ulovených kusů připadá na Čechy. Morava a Slezsko v ulovených kusech zaostávají o 40%, následuje Slovensko a za ním Podkarpatská Rus. V oblasti Čech patří mezi oblasti s nejvyšším počtem ulovených kusů Poděbrady a Kolín. Naopak v oblasti Podkarpatské Rusi je počet koroptví velmi malý.⁹⁴

Koroptev je živočich pro naši přírodu velmi užitečný. „*Počítáme-li, že jedna koroptev sebere průměrně denně jen 2dkg plevelných semen a kukel převážně škodlivého hmyzu a odhadujeme-li kmenový stav koroptví v Československu na 5, 000. 000, sebere 1 koroptev ročně asi 6 kg a celkový kmenový stav za dobu vegetační asi 15, 000. 000 kg, čili asi 1 500 vagonů kukel, hmyzu, larev a plevelů. Z této jednoduché početní úvahy vyplývá, že koroptev jest nepostradatelnou zdravotní policií pro zemědělství a proto je právem nazývána perlou naší užitkové zvěře.*“⁹⁵

Článek: O správném počátku odstřelu koroptví.

Autor v článku popisuje historicky nestabilní dobu, kdy reformě neušla ani oblast myslivosti. První velkou změnou byl malý honební zákon z roku 1930, kde je upravena – prodloužena doba hájení koroptví. Malý honební zákon stanovuje začátek odstřelu koroptví na 1. září, ale umožňuje mnoho výjimek, jichž někteří vlastníci pozemků a revírů zneužívají a začínají s odstřelem již v půlce srpna. V tomto roce má být vydán velký honební zákon.

⁹³ VOKÁL, O. *O hnízdění a výchově koroptví. Máme kroužkovati koroptve?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 12. s. 302 - 303.

⁹⁴ SEKERA, J. *Oblasti koroptve v Československu.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 16. s. 389 - 392.

⁹⁵ Tamtéž. s. 392.

Ten oficiálně umožňuje započít odstřel koroptví v půlce srpna. „*Byl tedy zemskou vládou podle zmocnění, daného jí zákonem, stanoven roku 1935 počátek odstřelu na Moravě na 15. srpna a v Čechách na 16. srpna.*“⁹⁶ Nicméně i toto rozhodnutí vyvolalo nepokoje, a tak byl počátek odstřelu koroptví stanoven na 15. srpna.

Autor dále vede sám se sebou diskuzi proč střílet nebo nestřílet v srpnu a proč se nenechal termín 1. září. Jako hlavní argumenty uvádí dospělost koroptví, které ptáci dosahují kolem října. Dále ale také požitek myslivce z lovu, který je prý nejlepší koncem září. Nevýhodou je, že z počátku odstřelu je mnoho koroptví raněno a pak umírají schované v bolestech. Lovci tedy nemají dobrou techniku. Autor článku dále radí nestřílet do hejnka, ale vybrat si osamocený kus z kraje hejnka a přesně mířit.⁹⁷

---

⁹⁶ SLANÝ, J. *O správném počátku odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 18. s. 449.

⁹⁷ Tamtéž. s. 449 - 451.

6.2.15 Stráž myslivosti – ročník XVII. 1939

Článek: Srnci, zajíci, bažanti a koroptve.

Autor v článku pojednává o ztrátě řady jeleních honiteb. Do budoucna by je podle autorova názoru měly nahradit právě honitby zaječí, bažantí a koroptví.

Dále se autor věnuje převážně koroptvím a označuje je za „*perlu naší polní zvěře*“.⁹⁸ Koroptve jsou zvířata velmi houževnatá, ale citlivá. Za každou cenu se drží na svém rodném poli. Zároveň jsou koroptve živočichové velmi nápomocní zemědělcům.

Jak již bylo napsáno v mnoha předchozích článcích, koroptve pomáhají zemědělcům likvidací mnoha druhů plevelů a drobných škůdců z třídy hmyzu. Proto autor nabádá zemědělce, aby se o koroptve na svých pozemcích starali. Bažant je srovnáván s koroptví, také je velmi důležitý pro podporu zemědělství. Pole čistí především od hmyzu.⁹⁹

Článek: Několik zkušeností z koroptvích honbišť.

Tento článek pojednává o lovu koroptví a uvažuje nad jeho možnostmi. Autor informuje, že jaro a léto roku 1939 bylo chladné a plné dešťů a následných záplav. Celkově hovoří o nepříznivých přírodních podmínkách první poloviny tohoto roku.

Proto by se dle jeho názoru mělo uvažovat i nad faktem, do jaké míry v letošním roce odstřelovat koroptve. Následně se autor v myšlenkách vrací o pět let zpět, kdy nastala přírodní katastrofa opačného ražení – sucho. Sucho pro koroptve znamená daleko větší nebezpečí. V roce, jež autor popisuje, došlo dle statistických záznamů k velkému úbytku koroptví. V závěrečné části článku se autor věnuje otázce, která také rezonovala v mnoha předchozích článcích. Tou je odstřel starých versus mladých koroptví.

Autor sám se přiklání k variantě střílet koroptve přestárlé, které se sdružují do hejn a také koroptve vyvedené z druhých hnízd. Ty jsou málo odolné nastávající zimě a do dalšího roku by nehrály výraznou roli v rozmnožování. Jediným záporem je nízká váha těchto koroptví. Proto u koroptví z druhých hnízd zároveň doporučuje delší dobu hájení a kratší dobu odstřelu.¹⁰⁰

Článek: Jak by se měly odstřelovati koroptve.

Autor opět v počátku textu popisuje nepříznivé podmínky počasí na jaře a v létě 1939. Červen byl postižen mohutnými dešti a tak bylo zničeno nejen mnoho úrody

---

⁹⁸ MRAŠTÍK, F. *Srnci, zajíci, bažanti a koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 11. s. 169.

⁹⁹ Tamtéž. s. 169.

¹⁰⁰ KOKEŠ, O. *Několik zkušeností z koroptvích honbišť*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 20. s. 317 - 319.

zemědělců, ale také mnoho hnízd. V této době koroptví rodiče vyvádí svá kuřátka a série dešťů pro ně mohla být fatální. Dále autor píše o nutnosti zhodnocení toho, do jaké míry je možné koroptve v letošním roce odstřelovat. Toto téma řešil ve svém textu i autor předcházejícího článku.

Autor článku píše o negativním vlivu mladých a netrpělivých myslivců, kteří například střílí do velkých houfů s cílem některou z koroptví trefit. Nicméně v tomto případě dochází často k postřelení mnoha koroptví, které pak odtahují se zbytkem hejna. Tyto koroptve se ale pak často brzy oddělují a zapadají. Zde záleží na vážnosti zranění, jež myslivec koroptvi střelou způsobil. Tyto koroptve by měly být dohledávány loveckým psem, ale mnohdy nedojde k nalezení všech. Některé tak hynou během dalších dní v místě, kam zapadly. Další postřelené a nenalezené slouží jako obživa predátorům. Dalším velkým pochybením našich myslivců je střelba nablízko. To vede k podobným důsledkům, jež jsou popsány výše.

Správný odstřel by měl být pouze protříděním hejna. Tedy odstřeleny by měly být maximálně tři kusy z jednoho hejna. Hlavním důvodem, proč takto konat, je udržení stálého počtu koroptví do dalších let. Když dojde k vystřílení celého hejna, tudíž i rozmnožování schopných a odolných kusů, výrazně se tak snižuje genová základna koroptví. Autor doporučuje odstřel kusů vyvedených z druhých hnízd, a pak některých starých kusů.

Kusy, které jsou plně dospělé a zdravé, by měly být ponechány. Mají totiž velmi dobré předpoklady pro přežití zimy a vyvedení mláďat z prvních hnízd v dalším roce.¹⁰¹

---

¹⁰¹ KINCL, F. *Jak by se měly odstřelovati koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 21. s. 335 - 338.

6.2.16 Stráž myslivosti – ročník XVIII. 1940

Článek: Ještě o koroptvích.

Tento autor také navazuje na článek pana Kokeše z roku 1939. Ale oponuje mu tvrzením, že o koroptve by neměla být taková péče, jaká se doporučuje. Koroptve jsou schopné se o sebe plně postarat i bez lidského přičinění. Podle autora jim vadí jen silný vítr. Dle jeho zkušeností jsou koroptve schopny přežít i v nepříznivých deštivých podmínkách a rozmnožují se stejně.

Fatální je pro koroptve polehnutí obilných klasů na hnízda. Dospělé koroptve pak buď od hnízda prchají, nebo se zpod klasů také nedostanou a hynou.

Autor pak pojednává o správném odstřelu koroptví a zmiňuje stejné teorie jako dva předchozí autoři, tedy vystřílet koroptve z druhých hnízd a ponechat silný střed hejna, který je plně vyspělý a schopný se rozmnožit a vyvést kuřátka z prvních hnízd.

Tento autor jako první píše i o humánnosti odstřelu koroptví. Ve svém článku vyjadřuje jasný nesouhlas se střelbou do středu hnízd, kdy dochází k mnoha postřelením následnému úhynu kusů koroptví v ústraní. Dále také střelení z blízka, kdy dochází ke znehodnocení celého úlovku. Sám autor vlastnil honitbu a tyto praktiky na ní odmítal provádět.¹⁰²

Článek: Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třeskuté zimě.

Autor článku pojednává o velmi kruté zimě roku 1940, která pro koroptve znamenala velký úbytek kusů. Největší ztráty byly na území Moravy, o něco menší na území Čech. V této době už se nacházíme na území protektorátu Čechy a Morava, to znamená, že naše území se značně zmenšilo. V tomto roce dokonce došlo k zákazu odstřelu koroptví úřady v Praze a v Brně. Povolen zůstal odchyt živých kusů, avšak jen na speciální žádosti.

Dále se autor v článku zabývá zazvěřováním honiteb živými koroptvemi. Zazvěřování je proces umísťování živých zvířat, v tomto případě koroptví, do určité honitby s cílem jejich chovu a rozšíření v dané honitbě. Dle autora zazvěřování představuje těžký úkol, který může trvat až tři roky. Pro zazvěřování je tedy nutné koroptve někde sehnat. Zde jsou dvě možnosti. Buď lze nachytat koroptve živé z míst, kde jich je dostatek, nebo živé koroptve odkoupit. Když se vrátíme k možnosti první, tak samotné chytání živých koroptví není jednoduchou záležitostí. Koroptve se takto dají chytat například pod příkrajník, do rukávníků nebo náhonečů, existuje však řada dalších možností, jak živé koroptve nachytat.

---

¹⁰² LUDVÍK. *Ještě o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 2. s. 32 - 34.

Podle autorova názoru je nejlepším řešením chytání koroptví do náhonce. I náhonec ale při nešetrném zacházení představuje pro koroptve nebezpečí. Mohou se zranit nebo třeba utlouct, když jich je větší množství. Dále autor popisuje, kdy je nejvhodnější doba na odchyt a jak probíhá převoz koroptví (vlakem). Důležité je při odchytu vybírat koroptve mladé, protože právě ty se dobře zabydlí v nové honitbě. Staré koroptve jsou příliš vázané na svůj původní domov, který by pravděpodobně po vypuštění hledaly.¹⁰³

Článek: Koroptev a povětrnost.

Autor v textu pojednává o působení povětrnostních podmínek na koroptve. Na začátku textu hned sděluje, že na základě špatných podmínek počasí byl stav koroptví v tomto roce velmi špatný. Nejvíce postiženy byly oblasti v nížinách okolo řek a horské ekosystémy. Nejlépe dopadly ekosystémy středohoří a pahorkatin. Jsou to místa, kde není příliš velká zima, avšak ani velké vedro. Zápavy tam také převážně nejsou. Zároveň tyto oblasti poskytují řadu skrýší a zákutí, které koroptvím při nepříznivém počasí poskytnou úkryt.

Autor se vrací zpět k velmi vlhkému a deštivému jaru tohoto roku. Pro řadu koroptví bylo fatální. Hojné deště zničily řadu koroptvích hnízd. Způsobily také polehnutí obilných klasů na vejce, a také urychlení senosečí. Toto vše je pro koroptve likvidační. Jako opak autor popisuje velké sucho, které bylo kdysi pro koroptve také likvidační. Z tohoto popisu vidíme, že koroptvím velmi škodí přílišná vlhko, ale i velké sucho a vedro.

Jak na koroptve působí povětrnostní podmínky, píše autor dále. Koroptve mají v zimních měsících možnost schovat se do zásypů a přístřešků, které pro ně budují myslivci nebo majitelé honiteb. Zároveň tam mají také potravu. Nicméně když napadne sníh, tak se koroptve nemají kam schovat, a nastávající doba je pro ně velmi nepříjemná. Jednak je mohou napadnout šelmy a jednak, jak zmiňuje autor, některým koroptvím přimrzla pírkka ke sněhu a tak si způsobila holá místa na bříše a hynula tak na mráz.

Poté autor píše o zjištěných migracích koroptví. Ty putují z míst, kde je větrnost v zimě vysoká a nepříjemná, do nížinných oblastí a na jaře se opět vrací zpět do míst svého původního výskytu.¹⁰⁴

---

¹⁰³ SEKERA, J. *Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třesuté zimě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 19. s. 366 - 367.

¹⁰⁴ KOKEŠ, O. *Koroptev a povětrnost*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 20. s. 377 - 381.

Článek: Sčítání koroptví.

Ve svém článku autor vysvětluje, proč je dobré sčítat koroptve. Poté uvádí přesné údaje ze své honitby. Z jeho statistických údajů je vidět, že velmi záleží na vlastníku honitby a na tom, jak moc o svá zvířata dbá.

Údaje ke sčítání jsou také velmi dobré pro celkový přehled o koroptvích v rámci dané honitby. Autor píše, že nejvyšší počet odstřelených koroptví měl roku 1913. O časech válečných dále už nepíše.

Proč je statistika důležitá? Jde o mnoho statistických údajů, které vypovídají o výskytu, odstřelu, migraci koroptví, o počtu kohoutků, slepiček, kuřátek a přeživších kuřátek.¹⁰⁵

Článek: Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904.

Po první světové válce došlo k velkému přerozdělování pozemků, tedy i jednotlivých honiteb. Koroptví a bažantí hony byly velmi populární. Na tyto hony se do Čech sjížděli významní evropští panovníci. Jako příklady mohou uvést anglického krále Eduarda VII., nebo následníka rakousko-uherského trůnu, Habsburka Františka Ferdinanda d'Este.

Počty ulovených kusů koroptví se pohybovaly velmi vysoko. Tyto hony měly také skvělou pověst. „*Pověst o nich vnikala i do kruhů loveckých sportovců a vznítla touhu amerického majitele deníku New York Herald, James Gordon Benetta, aby se pokusil o krátkodobé získání koroptvího honbiště v zemích českých, které by dalo nadprůměrné výsledky.*“¹⁰⁶

Článek: Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904.

Tento článek navazuje na předchozí a pojednává o zelenohorské koroptví honitbě, kterou měl pan Benett v pronájmu. Založil zde podnik, kam jezdili zájemci z Evropy a odstřelovali zde koroptve ve velkém. Článek obsahuje řadu podrobností z honů a jmen lovců.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ ZÁTKA, J. *Sčítání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 21. s. 393-397.

¹⁰⁶ JIRSÍK, G. *Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 22. s. 413 - 415.

¹⁰⁷ JIRSÍK, G. *Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 23. s. 429 - 434.

6.2.17 Stráž myslivosti – ročník XIX. 1941–1942

Článek: Něco ze života a chovu koroptví.

I. stěhování

Autor v článku popisuje stěhování koroptví, které bylo obecně pozorováno v několika předcházejících letech. Pozorovali ho myslivci nejen u nás v Čechách a na Moravě, ale i myslivci v Německu, jak uvádí články tohoto časopisu.

Koroptev je živočich se silným pudem, který ho nutí zůstat na jednom místě nebo se na stejné místo neustále vracet. Proto myslivci koroptve mohou vždy pozorovat na jednom místě. I po párkování a vyvedení mláďat se koroptve zase sdružují do hejnek a mladé slepičky a kohoutci se zdržují na místě svého vylíhnutí.

Právě z tohoto důvodu jsou migrace koroptví neobvyklé a zpočátku tohoto objevu je to velmi diskutované téma. Někteří dokonce tvrdili, jak píše autor, že migruje nový druh koroptve, který má celý život žluté stojáčky. Nicméně toto tvrzení bylo brzy vyvráceno. Od koroptve známe na našem území jen jeden druh a to je koroptev polní.

Dále je v článku řešena otázka, proč se koroptve stěhují. Autor pracuje s názory a zkušenostmi mnoha myslivců a pozorovatelů koroptví. Někteří tvrdí, že koroptve viděli migrovat i 80 km. To je maximum, co bylo spatřeno a dokázáno. Další vzdálenosti, které jsou uváděny, se pohybují mezi 30 až 50 km. Hlavními důvody k migraci jsou zvýšená přítomnost predátorů (například dravci, vrány, šelmy), nedostatek potravy a špatné životní podmínky, dostatek potravy na jiném místě a rozmnožování.

II. Nasazování

Další část tohoto článku pojednává o nasazování koroptví. Nejvhodnějším obdobím k nasazování koroptví je doba jejich rozmnožování, kdy se koroptve párkují. Jak už bylo mnohokrát zmíněno v předešlých článcích, koroptev je druh, který se rád zdržuje na jenom místě a migruje jen za výjimečných okolností.

Nasazování, tedy vypouštění koroptví do revírů, není jednoduché. Po loňských zimách bylo koroptví málo a revíry je tak potřeba zazvěřit. Koroptve se nemají vypouštět na zimu, nevydržely by silné mrazy a brzy by mohly zahynout. Proto je dobré koroptve pořízené na podzim chovat v domácím prostředí. Autor nabízí návod na komorování koroptví. Při nasazování je důležité dodržet správný čas, nesmí to být moc brzy, ale ani moc pozdě. Myslivci tak musí koroptve stále pozorovat, aby věděli, kdy pravý čas, těsně před párkováním, nastane.

III. Krmivo pro zimu

Autor zde pojednává o důležitosti krmení koroptví v zimě. Konkrétně o krmivu do zásypů. Do zásypů patří jen polní plevy a drobné kamínky, které pomáhají koroptvím trávit. Běžným, avšak nepřírodným krmením, je pro koroptve pšenice, jedna z našich nejběžnějších obilovin. Bylo zjištěno, že velké množství pšenice koroptvím škodí. Když se jí do zásypů dalo mnoho, koroptve pak byly malátné a daly se chytat do rukou. Autor tedy doporučuje dávat do zásypů jen plevy a kamínky.¹⁰⁸

Článek: Stěhování koroptví.

Autor v článku pojednává o stěhování koroptví. Tuto tematiku jsme mohli zaznamenat již v článku předchozím. Dále autor shrnuje potřebu zahraničních koroptví se stěhovat a přemýšlí, jaký hlavní důvod nutí české koroptve měnit místo jejich výskytu. Také se zmiňuje o velmi kruté zimě na přelomu let 1939/1940. Mnoho koroptví pošlo hladu, umrzlo, nebo se stalo potravou predátorů.

Migraci koroptví autor popisuje jako jev ojedinělý. V textu se rovněž snaží přijít na důvody a směry koroptvích tahů. Ani jeden jev však neobjasňuje, nicméně zmiňuje několik teorií. Například, že koroptve, jež migrují, mají žluté stojáčky po celou dobu svého života. Další tvrzení popisuje, že tyto koroptve jsou mnohem menší, lehčí a proto se jim lépe létá.

Následně autor udává příklady ze zahraničí. Tam koroptve migrují převážně za lepším počasím. Tedy převážně z ekosystémů velmi chladných a nehostinných do těch teplejších. Jako zajímavost autor popisuje také fakt, že koroptve táhnou i přes to, že došlo k výraznému úbytku predátorů. Lehké barevné odlišnosti mohou být způsobeny původním místem výskytu koroptví.¹⁰⁹

Článek: Pracovní program akce „Záchrana koroptví“.

V tomto článku autor popisuje nově vytvořený program na záchranu koroptví. Soudní okres Čech a Moravy je tvůrcem komise pro ochranu koroptví. Komise pak plní funkci podpůrnou, osidlovací a pozorovatelskou. Jedním z hlavních cílů programu je poskytování osvěty a informací o životě a biologii koroptví. Dokonce byl zaveden i program pro studenty škol. Také se hojně zapojují myslivci, kteří nejvíce pomáhají zajišťovat funkce pozorovací.¹¹⁰

---

¹⁰⁸ SLANÝ, J. *Něco ze života a chovu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 1. s. 1 - 5.

¹⁰⁹ KOUTENSKÝ, J. *Stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 4. s. 55 - 57.

¹¹⁰ DYK, A. *Pracovní program „Záchrana koroptví“*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 105 - 106.

Článek: Na záchranu koroptví.

Autor se opět vrací k posledním dvěma krutým, velmi chladným zimám a informuje o jejich ničivosti vzhledem k výraznému poklesu stavů koroptví. Další ránu uštedřili koroptvím predátoři, pro něž představovaly právě vysílené koroptve snadnou kořist.

Následně autor popisuje důležitost koroptví pro zemědělské plochy polí. Zdůrazňuje také nutnost ochrany a zapojení rolníků, pro něž je existence koroptví stěžejní.

V další části článku autor poskytuje návod, jak znásobit počet vajíček ve snůšce. Zdravá koroptev v dobré kondici jich snese kolem 15. Nadpočetná vajíčka bývají málokdy oplozená. Autor dále tvrdí, že koroptev je schopná snést vaječ až 30. *„Abychom však tento výkon od slepičky dosáhli, je třeba hned z jara učiniti náležitě přípravy. Především samozřejmě zjistíme přesně počet párků v honbišti a místa, kde se zdržují a kde se slepička připravuje k hnízdění. O všem si činíme přesné záznamy, hnízda si, je-li toho třeba, venku nenápadně označíme, abychom je snáze našli a všemožně se staráme o klid v honbišti a za tím účelem pilně pronásledujeme škodnou, trávíme vrány vajíčky naplněnými fosforovou kaší a naši rolníci nám v tomto směru pomohou tím, že sami vyhubí přebytečné kočky, nebo takové, které se doma nedají udržeti, (...)A vedle toho panímámy dají k dispozici dobré kvočny.“¹¹¹*

Dále je nutné koroptvím vejce postupně odebírat a podstrkovat falešná jako takzvanou podkládku. Odebraná vejce se dají vysedět kvočnám. Poté jsou dvě varianty, jak s vejci naložit. Při první se koroptví kuřátka pod kvočnou vylíhnou a oschnou a dají se na výchovu koroptvímu kohoutkovi. S kohoutkem jsou pak vypuštěny do revíru nebo jsou v malých počtech umístovány k slepičkám, které měly dvě až tři vejce jako podsádku. Druhou variantou je odebrání všech vajec a nastrčení kompletní podsádky. V momentě, kdy se vejce klubou, jsou dovezeny zpět a koroptví slepička je opět obsedne a vylíhnou se v hníždě. Tento způsob má výrazně pomoci zazvěřování honbišť koroptvemi.¹¹²

Článek: Cesty k zlepšení stavů koroptví.

V úvodní části článku autor píše o mrazivých a krutých zimách na přelomu let 1928/1929 a 1939/1940. Zároveň ale informuje, že koroptve tvrdě zasáhlo i suché, parné léto roku 1929.

Následně referuje o škůdcích, kteří koroptvím škodí v podobné míře jako nepřítel počasí. Nejvýraznějšími predátory jsou vrány šedivky, na něž se používají

---

¹¹¹ LEMARIE, J. *Na záchranu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 107.

¹¹² Tamtéž. s. 106 - 110.

návnady plněné krví s fosforem. Autor dodává, že i v zimním období je vhodné vranám podstrkovat otrávená vejce.

Jinak se autor nebrání odstřelu koroptví, což jiní autoři v této době odsuzují. Nicméně odstřel je nutno provádět přesně a s mírou. Prostřílená hejna se pak zdravě množí a jejich potomci jsou silní a schopní přežít. Toto je podle pana Kokeše lepší možnost než nákup nových párků koroptví.¹¹³

Článek: Vysazování koroptví.

Zpočátku článek pojednává o krutých zimách, které jsou již mnohokrát popisovány v předchozích článcích. Autor dále popisuje, že zimy lépe překonaly koroptve, které měli k dispozici suchý zásyp nebo přírodní překryv a vodu.

V další části autor popisuje zkušenosti se svou honitbou. Podařilo se mu získat párek koroptví z oblasti Ruska. Tyto koroptve se bez problémů zabydly v honišti a výrazně posílily tamní chov. Dále jsou zmíněna pravidla vysazování. Nové koroptve je dobré vysazovat na večer. Místo jim vybere dopředu myslivec, klidné, ideálně zčásti zakryté, do nějž se umístí potrava a párek se tam v klínce či přepravním boxu nechá být. Dvířka klícky musí být samozřejmě otevřená. Sám autor poskytuje důkazy, že takto vysazené koroptví párky se pak drží v místě vysazení.

Vhodnou dobou pro vysazování koroptví je jaro. Koroptví párky se chystají na hnízdění a vyvedení mláďat. Opakem, a dobou nejméně vhodnou, je podzim. Koroptve často migrují a na místě vysazení se dlouho neudrží. Dále autor zdůrazňuje obecná pravidla pro vysazování koroptví. Těmi jsou jarní období, mladé kusy (ideálně do tří let) a omezení kontaktu s člověkem, především není dobré na koroptve sahat.¹¹⁴

Článek: O koroptvi a – orebici.

Hned z kraje článku autor řeší myšlenku tahu stěhovavého ptactva a vzápětí vysvětluje, proč koroptev stěhovavým ptákem není. Přesuny koroptví jsou náhlé, většinou vznikají v reakci na určitou situaci. Jako příklady situací, které koroptve nutí migrovat, mohou uvést změny počasí, jako silné mrazy, vítr, sucho, pak také nedostatek potravy nebo velké množství predátorů. V mnoha předchozích článcích jsme se o migraci koroptví dozvěděli mnoho informací i různých teorií. Některé dokonce tvrdily, že vznikl nový druh koroptve, který migruje pravidelně. Toto tvrzení se samozřejmě nepotvrdilo a stále existuje jen jeden druh a to koroptev polní.

---

¹¹³ KOKEŠ, O. *Cesty k zlepšení stavů koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 112 - 116.

¹¹⁴ J.-N. *Vysazování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 7. s. 130 - 131.

V následující části článku autor pojednává o orebici rudé. Orebice je druh koroptvi příbuzný. Zbarvení peří této orebice je narudlé, zobák je rudý také. Autor píše o chovu orebic a odchovu mláďat. Popisuje i své vlastní zkušenosti, kdy orebice snesly kolem 30 vajec, ale odmítly je vylézt. Tato vejce pak z většiny vylézly domácí kvočny. Odchov kuřátek orebic je snazší než odchov koroptvích kuřátek. Mláďata orebic nejsou tak náročná na výživu a jsou odolnější než koroptví kuřátka. Dále autor popisuje, že orebice je možno chovat v jedné voliěře s bažanty, jedná se o velmi sociálního ptáka.¹¹⁵

Článek: Úvahy o koroptvích otázkách.

Autor se v článku věnuje úvahám o chovu a lovu koroptví. Hned zkrájí popisuje nesprávnost metody odstřelu plně vyspělých koroptví vyvedených z prvních hnízd. Tyto koroptve je možné střílet, ale je silně nevhodné vystřílet celé hejno. Pak dochází k tomu, že v honitbách zůstávají koroptve vyvedené z druhých hnízd. Ty jsou slabé, vývoj mají opožděný a vše předávají v genetické výbavě svým potomkům.

Myslivcům se podle autora nechce střílet nevyspělé, mladé a drobné koroptve. Ale právě tyto by měly být odstřeleny, aby se zabránilo degeneraci druhu v honitbě.¹¹⁶

Článek: Vysazení komorovaných koroptví.

Autor v tomto článku navazuje na články pojednávající o odchytu koroptví a popisuje výsledky. Ty však nebyly tak dobré, jak se očekávalo. V některých honitbách vzrostl počet predátorů a tak se od odchytu koroptví muselo ustoupit úplně.

Nejvíce koroptví bylo odchyceno „jen v politických okresech Kolín a Poděbrady. V politickém okrese Poděbrady bylo odchyceno 920 koroptví a v politickém okrese Kolín 35 koroptví.“¹¹⁷ Na párky odchyt zaměřen nebyl, i tak bylo odchyceno více koroptvích kohoutků. To ale ničemu nevádí. Tyto kohoutci budou využiti pro odchov mláďat, která vylézt kvočny.

Majitelé a nájemci honiteb postižených výrazným úbytkem koroptví pak mohli žádat o přidělení určitého počtu kusů. „(...) a to každému žadateli nejvýše po 10 koroptvích, t. j. po 5 párcích. Výjimka byla učiněna jen pro honitby p. říšského protektora a p. státního presidenta, kterým bylo přiděleno po 20 koroptvích, t. j. po 10

---

¹¹⁵ SLANÝ, J. *O koroptvi a - orebici*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 7. s. 132 - 133.

¹¹⁶ KINCL, F. *Úvahy o koroptvích otázkách*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 8. s. 151 - 153.

¹¹⁷ SEKERA, J. *Vysazení komorovaných koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9. s. 169.

párcích.“¹¹⁸ Nejvíce koroptví bylo přiděleno na Moravu, Čechy obdržely jen zlomek toho, o co původně žádaly.

Komorované koroptve měly správnou výživu, jejich váhy byly v normě. Mezi kohoutky a slepičkami byl rozdíl kolem 10 dekagramů. Při rozdělování párků žadatelům se odehrál i významný chovatelský počín. Párky byly skládány z koroptví pocházejících z odlišných oblastí. To se dělo z důvodu oživení krve místních koroptví a regeneraci dalších generací koroptví v rámci honiteb.¹¹⁹

Článek: Zásypy pro koroptve.

V tomto článku jeho autor pojednává o správném budování zásypů a ochraně koroptví. Velmi často se stávalo, že koroptve ukrývající se v zásypu byly napadeny predátory. Tak se myslivci snažili predátory od zásypů odehnat a nastražit do okolí návnady. Nicméně tyto návnady odháněly i koroptve.

Správně vybudovaný zásyp má stát v závětrí na jižních svazích. Zásypy se mají budovat ideálně v březnu, aby si na ně koroptve zvykly. Přírozené prostředí, v němž se koroptve cítí bezpečně, jsou křovinaté svahy. Svahy musí být křovinami hustě zarostlé. Pak tam koroptve hledají úkryt před mnoha predátory. Zásypy tedy budujeme v těchto stráních. Zásyp má koroptve chránit před větrem a v zimě jim poskytovat ochranu před sněhem a nepříznivými podmínkami počasí, které provází nízké zimní teploty. Do zásypů se pak koroptvím sype potrava, nejčastěji obiloviny – pšenice a hlavně zelená píce. Pšenice nesmí být příliš mnoho, koroptve po ní mohou být malátné, protože ve velkém množství ji špatně tráví.

Zásypy v zimě musí být kontrolovány každý den. Tuto kontrolu a dosypávání potravy koroptvím by měla provádět stejná osoba, na níž si koroptve zvyknou. Pokud myslivec odhalí v blízkosti zásypů aktivního predátora, měl by se vždy pokusit o jeho odstranění, ať už odstřelem, železnými pastmi nebo pomocí jedů.¹²⁰

Článek: Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace.

Autor se v článku soustředí na obhajobu koroptví vyvedených z druhých hnízd. Mnohé teorie, se kterými jsme se hojně setkali a předchozích člancích, proti těmto koroptvím tvrdě vystupují. Dokonce převažuje v myslivecké společnosti názor, že tyto koroptve by se měly do posledního kusu vystřílet.

Autor jako hlavní bod obhajoby uvádí, že pozdější hnízdění koroptví je pouze získaný znak. Tedy koroptve, které vyvádí mláďata z druhých hnízd, to nemají dané

¹¹⁸ SEKERA, J. *Vysazení komorovaných koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9. s. 169.

¹¹⁹ Tamtéž. s. 169 - 171.

¹²⁰ ROTTA, A. *Zásypy pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9. s. 171 - 173.

geneticky. Tento fakt je často dán podmínkami prostředí. Časná hnízda povětšinou zničí predátoři, zejména vrány. Dalším významným činitelem je člověk. Mnoho raných hnízd je zničeno v průběhu senosečí.

Koroptvím k plnému vývinu stačí jen pět měsíců. Podle autora mají tudíž i tyto koroptve velkou šanci na přežití zimy bez větších problémů.¹²¹

Článek: Toulavé koroptve.

Článek pojednává o migraci koroptví. Autor oponuje mnoha teoriím, které tvrdí, že migrující koroptve jsou sice odlišné, ale stále se jedná jen o jeden druh. Autor popisuje vlastní zkušenost, kdy odstřelil koroptev, která byla výrazně odlišná, na rozdíl od ostatních kusů. Na zimu se tyto kusy dle autora úplně vytratily. Tyto koroptve byly žlutohné a autor tvrdí, že se jedná o nový druh koroptví, pro nějž je migrace specifická. Koroptve, které nemigrují, nebo je u nich migrace jen jevem občasným, mají nohy šedé.¹²²

Článek: O koroptvích.

Článek autora je rozdělen na několik částí. V úvodu se autor věnuje aktuálnímu stavu koroptví, který ve většině honiteb není ideální. V mnoha honitbách se koroptve odstřelovat nemohou. Napříč tomuto faktu je v této době časté pytláctví. Cílem pytláků samozřejmě nejsou jen koroptve, ale i další zvířena.

V další části článku se autor věnuje dočasným změnám sídel koroptví. Ač jsou koroptve velmi vázané na místo svého hnízdiště, tak je změna počasí nebo nedostatek potravy donutí působiště změnit. Tato změna je ale jen dočasná. Jako příklad můžu uvést koroptve, které se z hojně zasněžených větrných míst stěhují do nížin, kde není tolik sněhu, a především, kde naleznou závětrí. Některá hejna se mohou odstěhovat i trvale, ale to nebývá příliš časté. Dále autor pojednává o chovu koroptví. Jednou z cest, jak pomoci koroptví populaci, je záchrana vysečených hnízd. Tato hnízda je nutné vybírat a vejce nechat vysedět pod kvočnami. Po vylíhnutí se kuřátka krmí některými obilovinami, píceňkami a na dokrmování kuklami mravenců.¹²³

Článek: Péče o koroptve a ostatní zvěř.

V první části článku autor informuje o existenci mnoha druhů dřevin, které by bylo vhodné vysazovat v místech častého výskytu koroptví. Sám autor tyto dřeviny nazývá trniny. Jedná se o olši, lísku, břízu, kručinku, šípek, hloh, akát a trnku. Některé

---

¹²¹ SLANÝ, J. *Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11. s. 211 - 214.

¹²² DOSKOČIL, J. *Toulavé koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11. s. 217 - 218.

¹²³ ERET, K. *O koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 13. s. 257 - 260.

samozřejmě trny nemají, například líska a bříza. Ty však dokážou vytvořit hustý porost, který poskytne, nejen koroptvím, skvělou ochranu před poryvy větru a predátory.

V další části autor popisuje krmení a chov. Co se týká krmení, tak se opakuje mnohé, co bylo již řečeno v předchozích článcích. Výrazně doporučuje krmení pro koroptve naskladnit už v létě a v zimě ho jen dovážet do zásypů. Jako novinku zmiňuje, že pro koroptve jsou dobré a výživné sušené jeřabiny. A také to, že koroptve mají rády jitrocel. Ohledně chovu autor pojednává o svědomitém vybírání vysečených hnízd a dodává, že tuto činnost by měli provádět jen myslivci. Veřejnost by toho mohla zneužít a nasbírat vejce pro svou potřebu, nebo jim ublížit.¹²⁴

Článek: Záchrana koroptví.

Autor v článku popisuje následky kruté zimy přelomu let 1940 a 1941 na populaci koroptví a shrnuje, co vše je činěno pro záchranu koroptví. Zároveň apeluje na majitele honiteb, aby v záchraně koroptví pokračovali, a děkuje jim za jejich úsilí.¹²⁵

Článek: Jak lze zachránit vysečená vejce a doma vylíhlé mladé koroptve.

Autor v článku pojednává o velkém úbytku koroptví během posledních let. Proto navrhuje účinnou metodu odchovu koroptvích mláďat. Těžištěm této metody jsou kapouni, tedy vykastrovaní kohouti, kteří jsou schopní vysečet vejce a následně, po vylíhnutí, mláďata vodit a hlídat je.

Tato metoda však není žádnou novinkou. Autor zmiňuje jako kolébku kapounování Francii, kde s ním mají letité zkušenosti.

Aby kapoun vejce přijal, musí být zavřený v takzvané kukani, kde je chlad a ticho. Po dni až dvou prý vždy násadu vajec přijal. Následně po vylíhnutí mláďata i vodil. Někteří myslivci kapouny s mláďaty vypouštěli do lesa.

Již víme, že koroptví kohoutci jsou ochotnými opatrovníky kuřátek, ale metodu s kapouny koroptví na našem území nikdo neozkoušel.¹²⁶

---

¹²⁴ KOKEŠ, O. *Péče o koroptve a ostatní zvěř*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 14. s. 284 - 287.

¹²⁵ DYK, A. *Záchrana koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 15. s. 305 - 306.

¹²⁶ FARSKÝ, O. *Jak lze zachránit vysečená vejce a doma vylíhlé mladé koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 16. s. 334 - 337.

Článek: Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace.

Autor navazuje na článek pana Slaného z čísla 11, který obhájí názor, proč nestřílet koroptve vyvedené z druhých hnízd.

Autor sice s tvrzeními pana Slaného rámcově souhlasí, ale přesto dle vlastních zkušeností doporučuje koroptve vyvedené z druhých hnízd střílet. Koroptve opravdu nemají v genech pozdní hnízdění, nicméně je dokázáno, že i tak tyto koroptve dospívají mnohem později a tudíž jsou schopné vyvést mláďata brzy na jaře až kolem třetího roku života.

Autor situaci s koroptvemi popisuje na příkladu vlastní honitby a zmiňuje i neustálé potýkání s rychlými změnami počasí. Kuřátka, jež tyto pozdní slepičky vyvedou také se zpožděním, jsou pak velmi náchylná vůči letním deštům a snížení teploty.¹²⁷

Článek: Směrnice pro chytání koroptví v honebním roce 1941–42.

V předchozích článcích už byl zmíněn plán na záchranu koroptví od České myslivecké jednoty. Nyní tato jednotka vydává závazné směrnice pro chytání i vypouštění koroptví v jednotlivých honbištích. Myslivcům byla uložena povinnost starat se o zvýšení počtu koroptví.

Chytání koroptví bude probíhat ve dvou etapách a to v podzimním a zimním termínu. Koroptve odchycené v rámci zimních měsíců budou komorovány a vypouštěny během následujícího jara. Podle počtů koroptví vyšlo najevo, že více se jich nachází v Čechách. Tudíž odchyt bude probíhat v českých honbištích a následně budou vypouštěny na Moravě.

Všechny žádosti o odchyt i o vypouštění koroptví musí projít schválením výzkumného ústavu pro myslivost v Praze. Za Moravu to je zase Ústav myslivosti při Vysoké škole zemědělské v Brně.

Koroptve je třeba chytat i vytahovat ze sítí (náhonců) velmi opatrně. Koroptve jsou velmi citlivé a náchylné na zranění. Ale nejen zranění je pro ně nebezpečné. Když se koroptev dostane do silně stresové situace, jakou právě odchyt může být, mohlo by jí to stát život.¹²⁸

---

¹²⁷ CINGOROŠ, J. *Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 17. s. 353 - 356.

¹²⁸ SEKERA, J. *Směrnice pro chytání koroptví v honebním roce 1941-42*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 18. s. 377 - 381.

Článek: Pozdní koroptve.

Autor ve svém článku pojednává o koroptvích z druhých hnízd. Proti těmto koroptvím se mnoho jiných autorů vymezuje a doporučuje je střílet. Pan Slaný se jich naopak zastává. Opírá se o genetiku. Koroptve, které nesou vejce do druhých hnízd, většinou o první hnízdo připravilo počasí a jeho rozmary. Nemají tedy geneticky zakódováno snášet vejce později. I takzvané pozdní koroptve mohou mít velmi početnou a životaschopnou snůšku.

Záleží především na pohlavní zralosti. Koroptev pohlavně dospívá v řádu čtyř měsíců. Její velikost pak záleží jednak na velikosti jejích rodičů, jednak na stravě.¹²⁹

Článek: Remízy pro koroptve.

O budování remízů a úkrytů pro koroptve se psalo již v řadě předchozích článků. Autor píše o jedné ze základních myšlenek plánu na záchranu koroptví, na němž se podílela Česká myslivecká jednota. Zásypy by měly být rozmístěné pravidelně, a měly by umožňovat koroptvím schovat se v případě vlhké zimy nebo silného větru. Do zásypů se koroptvím dává potrava. Novinkou je šípek, který se ukázal jako velmi dobrý prvek stravy.

Na druhé straně je budování remízů. To jsou oblasti, které se osází smrkem a nízkými křovinami, vybudují se tam v pravidelných rozestupech ostrůvky. Koroptvím tak remízy poskytují dokonalou ochranu před predátory. Do budování remízů by se, dle autora, měli zapojit všichni aktivní myslivci.¹³⁰

Článek: Výsledky vysazování koroptví v roce 1941.

Autor v článku shrnuje výsledky z vysazování koroptví z letošního roku, které vydal Výzkumný ústav pro myslivost sídlící v Praze. Výzkum se obrací s několika otázkami na konkrétní myslivce, jež vypouštěli koroptve do svých honbišť a následně je pozorovali.

V první otázce se řeší migrace vysazených koroptví. Ta byla mnohem menší, než se očekávalo a většina nově vysazených koroptví se držela v místě vysazení.

Co se týká párkování, tak nově vysazené koroptve se párkovaly ve většině mezi sebou. Jedním z důvodů byl i fakt, že nově vypouštěné koroptve se často spárkovaly i během transportu do honbiště. S koroptvemi žijícími v daném honbišti se ve velké míře nesnášely.

---

¹²⁹ SLANÝ, J. *Pozdní koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 19. s. 404 - 405.

¹³⁰ RAŠEK, J. M. *Remízy pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 19. s. 406 - 407.

Úbytek koroptví byl zaznamenán ve všech honbištích. Výraznou roli hráli predátoři – krahujec obecný, jestřáb lesní, divoké kočky a lasičky. Novinkou jsou telegrafní dráty, které stály život také mnoho koroptví. Jen malé množství koroptví uhynulo během přepravy do honbiště.

Doba hnízdění se u komorovaných a nově vysazených koroptví posunula dozadu o tři až čtyři týdny oproti koroptvím žijícím v honbišti celoročně. Počet vajec se v průměru pohyboval kolem patnácti. Druhá hnízda byla na počet vajec chudší.

Z každého hnízda bylo vyvedeno v průměru dvanáct mláďat. Ta pěkně prospívala až do dospělosti. Ztráty na mladých koroptvích byly také zaznamenány, ale tyto ztráty byly především v důsledku činnosti predátorů.

Vysazování koroptví v roce 1941 autor shrnuje jako úspěšné. Tento rok byly koroptve hájeny. Nesměli se tedy střílet a alespoň částečně se podařilo zvětšit jejich počet v jednotlivých honbištích.¹³¹

Článek: Ještě „záchrana koroptví“.

Autor v článku přichází s novinkou, kterou představují pojízdné zásypy. Zásyp se vytvoří konstrukcí na sánky, na jejíž stříšku se přidá malý smrček. Několik takovýchto zásypů se umístí na pole, kde se s nimi může pohybovat. Koroptve se pak drží v blízkosti těchto zásypů.¹³²

Článek: Problém stěhování koroptví.

V tomto článku láká autor zájemce z řad myslivců a lovců k pozorování migrací koroptví. Výzkum bude pořádán a vyhodnocován Výzkumným ústavem pro myslivost v Praze.

Území protektorátu Čechy a Morava bude rozděleno na menší úseky a v každém z těchto úseků bude jeden dobrovolný pozorovatel. Ten bude sledovat a analyzovat počet koroptví v honbištích a jeho změny na základě migrací.¹³³

Článek: O koroptvích.

V tomto článku autor hájí své myšlenky o migracích koroptví. Autor si stojí za svým tvrzením, že koroptve putují pravidelně a v článku to dokazuje mnoha případy z protektorátu i ze zahraničí. Migrace přichází často v reakci na výraznou změnu počasí, velké množství predátorů v honbišti nebo nedostatek potravy.

---

¹³¹ SEKERA, J. *Výsledky vysazování koroptví v roce 1941*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 23. s. 497 - 500.

¹³² J.-N. *Ještě „záchrana koroptví“*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 28. s. 624 - 625.

¹³³ SEKERA, J. *Problém stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 28. s. 625 - 626.

Myslivci tak pravidelně odchyťávali před zimou kolem 50 párků, aby měli jistotu, že na jaře ve svém honbišti alespoň nějaké koroptve mít budou.

Dalším překvapivým tvrzením autora je fakt, že koroptve, které na zimu úplně zmizí z honbiště, se na jaro a hnízdění opět vrací zpět do původního honbiště. Koroptví slepičky, které byly vysazené na jaře s určitým kohoutkem (oba okroužkování), se další jaro vrátily s kohoutkem úplně jiným, neokroužkovaným. To autor ani další odborníci vysvětlit nedokážou.¹³⁴

Článek: Chytání koroptví.

Autor popisuje dosud užívané druhy sítí k chytání koroptví. Jako nejlepší se dle autora jeví rukávník. Zároveň popisuje, že koroptve jsou vychytralé a některé se snaží naháňkám vyhnout.

Tyto nachytané koroptve putují do koroptváren a na jaře se vypouští v nových honbištích, aby obohatily genofond současných populací určitých honbišť.¹³⁵

---

¹³⁴ KOUTENSKÝ, J. *O koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 30. s. 673 - 676.

¹³⁵ FLOR. *Chytání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 30. s. 676 - 677.

6.2.18 Shrnutí 1937–1942

Shrnutí období let 1937–1942 je poměrně náročné, a to kvůli množství událostí zasahujících koroptví populaci. Zmínění autoři píšou o chovu, hnízdění, odstřelu a migracích. Toto období bylo zasaženo také velmi krutými zimami, které výrazně poznamenaly populaci koroptví.¹³⁶

V roce 1937 už je koroptví málo a myslivci se tedy snaží jejich počty alespoň vědomě nesnižovat. Každý rok zjara, před hnízděním, prochází louky a ruší koroptve, aby se přesunuly na místa, kde nehrozí vysečení hnízd. Roku 1938 je však koroptev označována jako nejhojněji zastoupená pernatá zvěř na našem území.¹³⁷

Zajímavostí je, že v tomto období byla pozorována i koroptví hnízda v blízkosti lidských sídel, i na okrajích městské zástavby. Tento fakt bohužel někde znamenal i úbytek koroptví, protože tamní lidé kradli koroptvím vejce pro svůj užitek.¹³⁸

Mezi další významné predátory koroptví patří vrány, jestřáb, krahujec, zdivočelé kočky a jiné lesní šelmy.¹³⁹ Proti vránám byla používána vejce naplněná fosforem. Těto metody bylo užíváno i v zimních obdobích.¹⁴⁰

Se stále klesajícím počtem koroptví je hojně diskutován odstřel a jeho pravidla. Poprvé se hovoří i o humánnosti odstřelu. Za největší chybu je považována ukvapená střelba do celého hejna. Mnoho koroptví je tak zraněno a hyne s velkou bolestí v ústraní. Rovněž by se do koroptví nemělo střílet zblízka. Tak dojde k úplnému znehodnocení úlovku. Aktuálně stále přetrvává tvrzení střílet koroptve staré, a mladé ponechávat. Většina autorů se ale kromě odstřelu starých kusů shoduje i na odstřelu kusů vyvedených z druhých hnízd. Podle mnoha názorů jsou to totiž kusy slabé, schopné včasného vyvedení kuřátek až kolem třetího roku života.¹⁴¹

Nutno doplnit, že od roku 1938 se české území stalo protektorátem Čechy a Morava. Naše území se tak výrazně zmenšilo, neboť jsme přišli o pohraniční oblasti. Stav koroptví v Čechách a na Moravě neustále klesá. Tak v roce 1940 dochází k úplnému zákazu odstřelu koroptví. Jediný povolený zůstává odchyt, ten musí být totiž

---

¹³⁶ KOKEŠ, O. *Cesty k zlepšení stavů koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 112 - 116.

¹³⁷ SEKERA, J. *Oblasti koroptve v Československu*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 16. s. 389 - 392.

¹³⁸ KOKEŠ, O. *O koroptvím hnízdění*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 9. s. 217 - 219.

¹³⁹ VOKÁL, O. *O hnízdění a výchově koroptví. Máme kroužkovat koroptve?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 12. s. 302 - 303.

¹⁴⁰ KOKEŠ, O. *Cesty k zlepšení stavů koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 112 - 116.

¹⁴¹ KINCL, F. *Jak by se měly odstřelovat koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 21. s. 335 - 338.

prováděn tak, aby odchycené kusy zůstaly živé. Odchyt koroptví musí být rovněž posvěcen souhlasem z ministerstva.¹⁴²

V letech 1941–1942 se setkáváme s řadou článků, které se věnují správnému odchytu a chovu koroptví v zajetí. Nejznámější metodou je komorování. Další články se zabývají odchovem koroptví. Zmiňují odebrání koroptvích vajec přímo z hnízd, kdy se tato vejce dávají vylíhnutým nebo kapounům.¹⁴³ Kapounování neboli kastrace koroptvích kohoutků je v našich končinách nová metoda. Kapoun pak vejce přijme, vylíhne je a následně kuřátka i odchová.¹⁴⁴

V těchto letech se konala i akce na záchranu koroptví. Byla iniciována Výzkumným ústavem pro myslivost sídlícím v Praze. Do akce se museli zapojit všichni myslivci.¹⁴⁵ Koroptve se odchovávaly v zajetí, dovážely se ze zahraničí, nebo se odchytávaly v honbištích, kde jich byl dostatek. V párcích se pak vypouštěly do honbišť s malým nebo žádným počtem koroptví. Lepší stavy koroptví byly zejména v západních a jižních Čechách. Moravská honbiště nedostatkem koroptví trpěla mnohem více.¹⁴⁶

Skrze články se hojně píše i o migracích koroptví. Ty jsou pozorovány velmi často. Koroptve migrují náhle – většinou v reakci na změny počasí, vadí jim velká zima a vítr,¹⁴⁷ ale i sucho a vedro, stejně jako velké množství predátorů a málo zdrojů potravy. Někteří pozorovatelé tvrdí, že existuje nový druh koroptve se žlutými stojáčky. Nicméně toto tvrzení bylo vyvráceno. Existuje jen jeden druh a tím je koroptev polní.¹⁴⁸

---

¹⁴² SEKERA, J. *Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třeskuté zimě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 19. s. 366 - 367.

¹⁴³ J.-N. *Vysazování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 7. s. 130 - 131.

¹⁴⁴ FARSKÝ, O. *Jak lze zachránit vysečená vejce a doma vylíhlé mladé koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 16. s. 334 - 337.

¹⁴⁵ DYK, A. *Pracovní program „Záchrana koroptví“*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 105 - 106.

¹⁴⁶ SEKERA, J. *Vysazení komorovaných koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9. s. 169 - 171.

¹⁴⁷ KOKEŠ, O. *Koroptev a povětrnost*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 20. s. 377 - 381.

¹⁴⁸ DOSKOČIL, J. *Toulavé koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11. s. 217 - 218.

6.2.19 Stráž myslivosti – ročník XXI. 1943–1944

Článek: Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině.

V tomto článku se autor zabývá koroptvemi z druhých hnízd a otázkou, zda je hájit, či ne. Sám autor je nakloněn spíše myšlence odstřelu. Zároveň však uvádí názor prezentovaný starším článkem, který je popsán výše. Ten odůvodňuje fakt, že koroptve z druhých hnízd nemají pozdní snášení vajec dáno geneticky, nýbrž to je často způsobeno nepřízní počasí.

Jako jednu z dalších myšlenek autor uvádí příklad domácích slepic. Hospodyně si do chovu prý také nechávají jen kuřata z brzkých hnízd, protože jsou včas silná a mají dostatek času dospět.¹⁴⁹

Článek: Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině.

Tento článek pochází od stejného autora jako předchozí, a zároveň je jeho dokončením. Autor opět shrnuje problematiku chovu koroptví z druhých hnízd. Nicméně tentokrát je závěr jasný – výsledné rozhodnutí se staví proti koroptvím z druhých hnízd. Ty budou primárně odstřelovány a nebudou tak tvořit základnu pro další chov.¹⁵⁰

Článek: Důvody pro omezený odstřel a pro odchyt koroptví.

Autor ve svém článku pojednává o důvodech, které stále vedou k zákazu odstřelu koroptví. Novinkou je myšlenka, že odstřelovány by měli být staré koroptví párky. Ty podle mnoha teorií nenesou tolik vajec a chov tak upadá. Tato teorie ale není podložena žádným oficiálním výzkumem.

Koroptví je stále málo a odstřel by tam měli majitelé honiteb důkladně promýšlet. Stále probíhají akce na záchranu koroptví, a do honbišť, kde je koroptví málo, jsou stále dodávány. Tedy v honbištích s větším výskytem koroptví jsou ptáci odchyceni, následně komorováni a na jaře vypuštěni do nového honbiště.¹⁵¹

---

¹⁴⁹ CINGOROŠ, J. *Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 4. s. 29 - 31.

¹⁵⁰ CINGOROŠ, J. *Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 5. s. 39 - 40.

¹⁵¹ KOMÁREK, J. *Důvody pro omezený odstřel a pro odchyt koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10. s. 83 - 84.

Článek: O letošním hájení koroptví.

Tento článek obsahuje upozornění pro majitele a nájemce honiteb. Týká se především pokračování vysazování koroptví do honbišť s malým procentem jejich výskytu. To jsou zejména honbiště v jižních a západních Čechách. Stále platí plošný zákaz odstřelu. Ten může ve výjimečných případech povolit jen Česká myslivecká jednota.¹⁵²

Článek: Zřízení koroptvárny.

Tento článek pojednává o návrhu na vybudování koroptvárny. To je místo, kde koroptve mohou v klidu přezimovat. Součástí článku je i nákres, který vytvořil sám autor. Koroptvárna by koroptvím měla poskytnout podobné životní podmínky, jako mají v přírodě, tedy úkryt a ochranu před predátory. Lidem naopak koroptvárny zajistí zjednodušení péče o koroptve a jejich snadnější odchyt.¹⁵³

---

¹⁵² SEKERA, J. *O letošním hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10. s. 84.

¹⁵³ CERHA, P. *Zřízení koroptvárny*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 15. s. 127 - 128.

6.2.20 Stráž myslivosti – ročník XXII. 1944–1945

Článek: Odstavování koroptví.

Autor v článku popisuje praktiky svého otce (myslivce) s odchovem a vypouštěním koroptvích mlád'at.

Nejprve je nutné v době utváření hnízd procházet místa riziková, jako pole a louky, kde hrozí například senoseč. Většina koroptví se poleká a najde bezpečnější místo pro své hnízdo.

Pokud je nalezeno hnízdo opuštěné a tento stav je definitivní, je třeba vejce posbírat, zahřát a ověřit, zda jsou mlád'ata ve vejcích stále živá. K tomu je třeba teplá voda. Když se do ní umístí vejce, tak ta živá budou plavat. Pokud tedy jsou vejce živá, umístí se pod kvočnu.

Odchov následně probíhá buď pod kvočnou, nebo se do tří dnů po vylíhnutí zkouší umístit kuřátka zpět k jejich rodičům, pokud přežila.¹⁵⁴

Článek: K letošnímu odstřelu koroptví.

Autor ve svém článku zhodnocuje odstřel koroptví v roce 1944. Na začátku textu se vrací k informacím o krutých zimách posledních let. Tyto zimy mají velký podíl na výrazném úbytku koroptví. Co se odstřelu týká, tak ten byl v posledních letech zakázán. Na výjimky byla udělována povolení od České myslivecké jednoty. Ale k tomu docházelo vzácně, jen v soudních okresech s větším počtem koroptví.

Autor informuje i o vypouštění koroptví. Tato akce se docela vydařila a koroptví bylo vypuštěno přes 25 000 kusů. Nejhorší situace přetrvávala na Moravě. Naopak v Čechách se koroptvím dařilo a jejich stavy velmi stoupaly.

Také se změnil pohled na odstřelované kusy. Dříve byly hájeny kusy starší a také koroptve z druhých hnízd. To se nyní mění a tyto koroptve jsou doporučeny k odstřelu. Jako základ budoucích rodů jsou ponechávány koroptve z raných hnízd.¹⁵⁵

---

¹⁵⁴ BRODICKÝ, J. *Odstavování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 7. s. 56 - 57.

¹⁵⁵ SEKERA, J. *K letošnímu odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 10. s. 83 - 85.

6.2.21 Stráž myslivosti – ročník XXIV. 1946

Článek: O koroptvi.

Autor se v článku vrací k letům počínajících rokem 1939. Na přelomu let 1939 a 1940 proběhla velmi tuhá a krutá zima. Ta stála život mnoho koroptví. Dále navazuje dalšími roky, jejichž zimy byly pro zvířata těžké.

Následně autor pojednává o krmení koroptví v zimě. Kromě již zmíněného v řadě předchozích článků píše o důležitosti krmení zelení. Koroptvím stačí podávat pravidelně zbytky ze seníků a budou, dle autora, prospívat.¹⁵⁶

Článek: O koroptvi.

Tento článek navazuje na předchozí pojednání stejného autora. Zde autor popisuje své zkušenosti s odchovem koroptvích kuřátek pod kvočnou. Píše o zdarech i nezdarech. Po více nepovedených pokusech našel způsob, jak krmit kuřátka tak, aby nehynula. Podstata je především v pestré stravě. Kuřátka se mohou krmit mravenčími kuklami, řebříčkem, zeleninou a pečivem máčeným v mléce.

Pak autor píše o vypouštění kuřátek s kvočnou do lesa. Zde zdůrazňuje nutnost vybudování zásypu. To z důvodu, aby měla v prvních dnech slípka s kuřátky co jíst.¹⁵⁷

Článek: O koroptvi.

Zde autor pojednává o vypouštění koroptvích kuřátek a o jejich přizpůsobování se na život v novém ekosystému. Je více možností, jak koroptví kuřátka, vylíhlá pod kvočnou, vrátit do lesa. První možností je nechat vejce vylíhnout pod kvočnou a hned další den je dát ke koroptvímu kohoutkovi. Ten je naučí vše potřebné pro přežití. Jako druhou možnost autor uvádí podstrčení pár kuřátek k jinému páru a jeho kuřátkům v honbišti. Tato varianta je ale trochu riskantní. Slepička nemusí cizí kuřátka přijmout a často je uklove k smrti. Poslední, již zmíněnou možností je vypouštění kuřátek i s kvočnou do honbiště. Tato možnost ale přichází v úvahu jen za situace, kdy v honbišti nejsou predátoři.¹⁵⁸

---

¹⁵⁶ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 5. s. 53 - 55.

¹⁵⁷ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 6. s. 66.

¹⁵⁸ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 7. s. 73 - 75.

Článek: O koroptvi.

Autor v tomto článku pokračuje v popisu svých zkušeností s chovem koroptví. Zvláště se věnuje metodě sběru naklovaných vajec. Ta se musí sbírat včas a umístit se pod kvočnu, která seděla na násadě. Pak vyvede tyto naklovaná vejce klidně o týden dříve, než by se vylíhla normálně.

Dále autor řeší krmení koroptví mravenčími kuklami a zabývá se metodami sběru kukel. Mravenčí kukly jsou pro kuřátka velmi výživné. Pokud se kuřátka krmí i mravenci, tak jen usmrcenými, aby kuřátkům neublížili.¹⁵⁹

---

¹⁵⁹ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 8. s. 89 - 91.

6.2.22 Stráž myslivosti – ročník XXV. 1947

Tento ročník neobsahuje žádný článek pojednávající o koroptvi polní.

6.2.23 Shrnutí 1943–1947

Období let 1943–1947 je výrazně poznamenáno krutými zimami, které byly v rozmezí let 1939–1941.¹⁶⁰ Koroptví je tedy stále nedostatek a hojně se mluví o metodách umělého odchovu kuřátek. Někteří autoři publikují články s vlastními zkušenostmi s efektivním odchovem.¹⁶¹ Pro zlepšení chovu koroptví a jejich přezimování byla zřízena koroptvárna. Jedná se o místo, kde nachytané koroptve zimují. Myslivci jim zde zřídí ideální podmínky, aby přežily a nestrádaly. Na jaře jsou koroptve opět vypouštěny do honbišť.¹⁶²

Odstřel koroptví je stále plošně zakázaný. Místo odstřelu se koroptve chytají do sítí, nechávají se zimovat v již zmíněných koroptvárnách, a následně se dle potřeby umísťují do honbišť. V Čechách je nutné vysazovat více kusů na západ.¹⁶³

Pokud by se odstřelovat mohlo, tak se řada myslivců a majitelů honiteb přiklání k odstřelu starých kusů. Stále se vyskytují i články autorů, kteří obhajují koroptve z druhých hnízd. Jako hlavní argument je uváděno, že tyto koroptve nemají pozdní snášení vajec dáno geneticky.¹⁶⁴

Roku 1944 bylo vysazeno přes 25 000 kusů koroptví. Horší situace přetrvává v moravských honbištích. V Čechách je situace o mnoho lepší a vypuštěným koroptvím se dobře daří. Jako základna pro budoucí chov mají sloužit mladé a zdravé koroptve z raných hnízd.¹⁶⁵

Z roku 1947 nejsou žádné informace o chovu, výskytu a odstřelu koroptví polních na našem území.

---

¹⁶⁰ KOKEŠ, O. *Cesty k zlepšení stavů koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 112 - 116.

¹⁶¹ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 7. s. 73 - 75.

¹⁶² CERHA, P. *Zřízení koroptvárny*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 15. s. 127 - 128.

¹⁶³ SEKERA, J. *O letošním hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10. s. 84.

¹⁶⁴ CINGOROŠ, J. *Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 4. s. 29 - 31.

¹⁶⁵ SEKERA, J. *K letošnímu odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 10. s. 83 - 85.

6.2.24 Stráž myslivosti – ročník XXVI. 1948

Článek: Zvel'ad'me stav jarabíc.

Autor v článku pojednává o užitečnosti koroptví. Zmiňuje, že jim nejvíce vadí kruté zimy. Ty proběhly v letech 1928–1929, 1939–1940 a 1940–1941. Podle autora během těchto zim ubyla populace koroptví na našem území o 95%. Nyní, v roce 1948, se podařilo jejich stav pozvednout na 50 až 60% původní hodnoty.

Dále se autor zabývá správnou péčí o koroptve v zimě a během jejich zimování v koroptvárnách. Jeho článek rovněž obsahuje nákres ideální komory pro koroptve, a to včetně rozměrů (šířka 2 metry, délka 4-6 metrů) a popisu. Navrhuje, aby v komoře koroptve mohly přecházet z boudy do výběhu s krmištěm a vodou do popeliště.¹⁶⁶

Článek: Dva kurovití.

V tomto článku autor popisuje výskyt koroptví v oblasti Dubrovníku, tedy dnešního Chorvatska. Koroptve tam obývají nížiny. Ve výše položených oblastech a krasech se potom vyskytují orebice.¹⁶⁷

Článek: Koroptve.

Autor označuje koroptve jako nejhojnější pernatou zvěř na našem území a shrnuje jejich základní podmínky pro život. Také se v článku zabývá péčí o koroptve, jako například zakládání remízů, sázení keřů, či ponechání úhoru.

Největšími predátory koroptví jsou vrány šedivky, jestřáb lesní, káně rousné a některé sovy.

Poprvé zde autor píše o škodlivých účincích chemických hnojiv na koroptve a další pernatou zvěř. Také moření obilovin jim výrazně neprospívá.

Odstřel je stále plošně zakázán. Autor popisuje klady i zápory tohoto nařízení. Velkým pozitivem je bezesporu možnost růstu populace koroptví. Nicméně staré kusy koroptví už jsou často neplodné a v tom vidí autor hlavní problém. Pokládá si otázku, proč neodstřelovat kusy, které už se nemohou dále rozmnožovat.¹⁶⁸

Článek: Moření osiva a zvěř pernatá.

V tomto článku autor píše o moření osiva a jeho špatnému vlivu nejen na pernatou zvěř. Po požití mořených obilovin hynuli i holubi, vrány a myši. Autor popisuje studium tří mořidel, a to Ceresanu, Germisanu a Abavitu. Bylo prokázáno, že malé množství mořidla koroptvím nevadí. To je i tím, že obiloviny nejsou základem

¹⁶⁶ PROFOTA. *Zvel'ad'me stav jarabíc*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 3. s. 34 - 35.

¹⁶⁷ HEJDA, K. J. *Dva kurovití*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 6. s. 83 - 86.

¹⁶⁸ HUBÁLEK, J. *Koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 17. s. 254 - 255.

jejich potravy. Koroptve konzumují hlavně plevel a jeho semena, hmyz a jeho larvy a traviny. Obiloviny slouží hlavně jako příkrm v zimních měsících. Větší množství mořidla však tuto zvěř zabíjí.¹⁶⁹

---

¹⁶⁹ SLANÝ, J. *Moření osiva a zvěř pernatá*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 20-21. s. 294 - 295.

6.2.25 Stráž myslivosti – ročník XXVII. 1949

Článek: Ztráta 10. 000 koroptví.

Tento článek pojednává o výskytu koroptví a jejich početnosti. Jak autor uvádí: „Před rokem 1929 byly honitby v okrese zazvěřeny průměrně 1 až 3 koroptvemi na 1 ha podle polohy. A dokonce před r. 1910 odchyťovaly se koroptve v počtu pro nás dnes těžko uvěřitelném. Např. ve společ. honitbě Svatobořice, ve výměře 1180 ha, se odchyťovalo ročně 2000 – 3000 kusů koroptví mimo vysokého odstřelu, což by odpovídalo téměř 6 koroptvím na 1 ha. A takových honiteb bylo u nás více. Dnes mnohá honitba stěží uhájí poměr 1 koroptev na 1 ha, zejména na Ždánsku.“¹⁷⁰

Dále autor popisuje, proč je nynější přírůstek koroptví tak malý. Jako hlavní důvod uvádí nové moderní metody v zemědělství, jako brzké kosení luk, dále predátory, trávení mořidly, či rozšíření drátů elektrického vedení.¹⁷¹

Článek: Vyšetření zdravotního stavu koroptví v Čechách.

Autor článku pojednává o faktorech, které ohrožují koroptve nejvíce. Jedná se o extrémní odchylky počasí a pak také o predátory. Koroptve jsou nadále komorovány a vysazovány. I tak se však jejich stav stále snižuje. Z toho důvodu se ministerstvo zemědělství a Státní výzkumný ústav pro myslivost rozhodly nechat koroptve vyšetřit po zdravotní stránce.

Šetření se zabývalo poměrem pohlaví, celkovým výživovým stavem a parazitologickým vyšetřením, které bylo zaměřeno na výskyt ektoparazitů a endoparazitů. Vyšetřovaným koroptvím byla odebrána krev. Byla prokázána řada parazitů způsobujících onemocnění, například *Proteosoma* či *Trypanosoma*.

Plánovalo se vyšetření čerstvě zastřelených kusů a ze zjištěných údajů měla vzniknout statistika.¹⁷²

Článek: Příčiny ubývání koroptví.

Výrazné ubývání koroptví počalo rokem 1939 a silnými zimními mrazy. Mrazivé byly i dvě následující zimy. Kvůli těmto zimám koroptví výrazně ubylo. Během druhé světové války nebyly vedeny žádné statistiky. Porovnání kmenového stavu koroptví před válkou a po válce tedy není možné. Od roku 1940 byl plošně zakázán odstřel koroptví, ale i přesto jejich stavy neustále klesají. Pro upřesnění, jsou

¹⁷⁰ POSPÍŠIL, V. *Ztráta 10. 000 koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 1-2. s. 4.

¹⁷¹ Tamtéž. s. 4 - 5.

¹⁷² NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Vyšetření zdravotního stavu koroptví v Čechách*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15. s. 145.

honbiště, kde je vše v normě a potom honbiště, kde stavy i přes vysazování rapidně klesají.

Tomuto tématu se věnuje Státní výzkumný ústav pro myslivost. Koroptve mají řadu nepřátel. Jednak jsou to dravci, lasičky, toulavé kočky a psi, jednak je to člověk. Opět je zmíněno moření osiva, které zabíjí nejen koroptve a bažanty, ale také další polní živočichy. Pokles populace koroptví je způsoben i brzkým sečením luk a mechanizací zemědělství. Narůstá i početnost drátů telefonního a elektrického vedení. To vede nízkou v okolí polností i staveb, a koroptve do něj za špatné viditelnosti nalétají.

V posledních letech se hovoří i o parazitárních nákazách, které koroptve sužují. Proto Státní výzkumný ústav pro myslivost rozhodl o pravidelných kontrolách zdravotního stavu koroptví.¹⁷³

Článek: K vyšetření zdravotního stavu koroptví.

Autor ve svém článku navazuje na článek předchozí, z pera jiného autora. Vyšetření, která prováděl parazitologický ústav, prokázala řadu parazitů a prvoků. Můžeme z toho tedy odvodit, že koroptve jsou mnohem náchylnější k různým onemocněním. Častými ektoparazity koroptví jsou klíšťata, čmelíci, svilušky a vši. Parazitologická vyšetření krve prokázala přítomnost prvoků Proteosomy, Trypanosomy a dalších.¹⁷⁴

Článek: Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptví akce.

V řadě předchozích článků jsou zmíněny důvody k této akci. Koroptve jsou vyšetřovány mikrobiologicky i parazitologicky. Výsledky ze zdravotního šetření třiceti kusů koroptví jsou následující:

- „1. Zmíněných 30 koroptví nebylo napadeno žádným patogenním kmenem mikrobu.
2. 83% celkového počtu bylo napadeno krevními parazity (*Proteosoma*, *Leucocytozoon*, *Haemoproteus*, *Trypanosoma*) s dosud nejasnou patogenitou.
3. 33% bylo smrtelně napadeno oblým hlístem, *Syngamus trachea* Sieb.
4. 4% napadeno střevními parazity, rovněž s nejasnou patogenitou.“¹⁷⁵

Na základě těchto výsledků bylo rozhodnuto o dalším vyšetření koroptví v Čechách. Na tuto aktivitu byla připravena řada komisí pro jednotlivé okresy a řada

¹⁷³ SEKERA, J. *Příčiny ubývání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15. s. 148 - 149.

¹⁷⁴ SLANÝ, J. *K vyšetření zdravotního stavu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 17-18. s. 177 - 178.

¹⁷⁵ NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptví akce*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 19. s. 188.

materiálů. Zjišťovány byly tyto údaje: poměr pohlaví, váha, výživa, Syngamosa a četnost krevních, střevních, či vnějších parazitů a mikrobů.¹⁷⁶

„Při akci bylo celkem získáno 1275 koroptví, a to ve skupině Praha 250, Havlíčkův Brod 138, České Budějovice 50, Plzeň 334, Hradec Králové 503, což mimo Prahy a Budějovic poměrově odpovídá zazvěření zkoumané oblasti. Při tom nutno upozornit, že zkoumány byly polohy vhodné pro pěstování koroptví, t. j. nížiny a pahorkatiny. Vlastní horské oblasti vyšetřovány nebyly.“¹⁷⁷

Výsledky tohoto šetření článek již neobsahuje.

---

¹⁷⁶ NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptví akce.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 19. s. 188 - 190.

¹⁷⁷ Tamtéž. s. 190.

6.2.26 Stráž myslivosti – ročník XXVIII. 1950

Článek: Vyšetřování zdravotního stavu koroptví na Moravě.

Toto vyšetřování začalo odstřelem, který probíhal v brněnském kraji. Odstřelené koroptve pocházely z okresů Brno-město, Brno-venkov, Boskovice a Břeclav. Pak se v menší míře zapojily i okresy Moravský Krumlov, Rosice, Židlochovice a Mikulov.

Celkem bylo vyšetřeno 388 odstřelených koroptví a dalších více jak 450 kusů koroptvích střev. Na průběhu vyšetřování spolupracovala i Vysoká veterinární škola v Brně.

Součástí výzkumu bylo i zjištění pohlaví, věku a výživového stavu. Co se pohlaví týká, tak bylo zjištěno celkem 54 % slepiček a 46 % kohoutků. Ohledně rozložení věku byla zaznamenána převaha mladých slepiček a překvapivě starých kohoutků. Výživový stav odpovídal věku, nebyl zjištěn žádný případ podvýživy.

Parazitologické vyšetření prokázalo jen běžné mikroby. Nebylo nalezeno nic, co by koroptvím způsobilo smrt. Na několika jedincích byly zaznamenány stopy po prodělání neštovic nebo úrazu.¹⁷⁸

Článek: Mikrobiologické vyšetření střevního traktu koroptví.

„Z výsledku mikrobiálního vyšetření střevního obsahu 1150 koroptví lze uzavřít, že koroptve na našem území nejsou prakticky vůbec zamořeny střevními infekcemi typu salmonellos a že tyto nákazy s nejvýše možnou pravděpodobností nejsou příčinou úbytku ve stavu koroptví.“¹⁷⁹

Článek: O poměru pohlaví, stáří a váze u koroptve, *Perdix perdix* L.

Tento článek pojednává o výsledcích výzkumu, který probíhal v roce 1949 v jednotlivých okresech Čech. Jednou z oblastí výzkumu byla četnost pohlaví. Zveřejněné výsledky pochází z těchto okresů: Praha, Plzeň, Hradec Králové, Havlíčkův Brod. Dle výsledků je z těchto okresů celkem kohoutků 48,7 % a slepiček 51,3 %. Na základě počtu kohoutků autoři šetření varují před odchytom nadbytečných kohoutků, což bylo běžnou praxí předchozích let.

Dále se u koroptví zjišťoval věk a váha. Šetření prokázalo vyšší počet koroptví starších jednoho roku, a to celkem 54,5 %. Letošních koroptví bylo celkem 45,5 %.

¹⁷⁸ KRUL, J. PUJMAN, V. ZIMA, L. *Vyšetřování zdravotního stavu koroptví na Moravě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1. s. 2 - 3.

¹⁷⁹ PRACOVNÍ KOLEKTIV. *Mikrobiologické vyšetření střevního traktu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1. s. 4.

Výživový stav všech byl v pořádku. O výsledcích parazitologických vyšetření se tento článek nezmiňuje.¹⁸⁰

Článek: Léčení a předcházení chorob koroptví.

V tomto článku se autorka zabývá různými nemocemi, které mohou koroptve napadnout. Choroby volně žijící zvěře jsou velmi problematické. Napadené koroptve je možné jen odstřelovat, léky se jim podávat nedají. Léčit lze jen koroptve komorované. Nicméně i v koroptvárně musí být léčba prováděna důmyslně a nemocné koroptve musí být umístěny do karantény tak, aby nemohly nakazit další jedince.

Dále autorka zmiňuje, že výzkum, který probíhal v roce 1949 v českých okresech Praha, Plzeň, Hradec Králové a Havlíčkův Brod, neprokázal žádné závažné parazitární onemocnění.¹⁸¹

Článek: Ochrana hnízdících koroptví před škodnou.

Autor tohoto článku popisuje způsob ochrany koroptvích hnízd, v době, kdy na nich slepička sedí a jsou nejzranitelnější. Za nejvíce škodné nepřátele v této době autor označuje toulavé kočky. Popisuje způsoby, kdy a jak kočky nejlépe odstřelit a do jakých pastí je nalákat. Dále popisuje odstřel toulavých psů a lasic.¹⁸²

Článek: Zachraňte vysečená koroptví a bažantí hnízda.

V tomto článku autor apeluje na zemědělce. Je nutné, aby si dávali pozor při brzkém sečení luk a polí. Z tohoto důvodu dochází až ke 30 % úbytku koroptví populace. Zemědělství se mechanizuje, což pro volně žijící živočichy neznamená nic dobrého. Zemědělci by tedy měli dávat pozor vždy, když v období května a června sečou pole, louky, traviny a vojtěšky.¹⁸³

Článek: Zachraňte vysečená hnízda.

Článek tohoto autora navazuje na článek předchozí a je opětovnou výzvou k ochraně koroptvích a bažantích hnízd před vysečením. Autor v textu zmiňuje statistický údaj, kdy na ploše o rozloze 400 ha bylo vysečeno 340 vajec. Vyzývá tak všechny zemědělce k zavedení nových preventivních opatření, jež pomohou hnízda před

---

¹⁸⁰ PRACOVNÍ KOLEKTIV VÝZKUMNÉ KOROPTVÍ AKCE. *O poměru pohlaví, stáří a váze u koroptve, *Perdix perdix* L.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 4. s. 43.

¹⁸¹ NOVÁKOVÁ, E. *Léčení a předcházení chorob koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 4. s. 45 - 46.

¹⁸² DOLÁK, J. *Ochrana hnízdících koroptví před škodnou.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 10. s. 128.

¹⁸³ DVOŘÁK, F. *Zachraňte vysečená koroptví a bažantí hnízda.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 11. s. 143.

vysečením uchránit. Jak již bylo mnohokrát zmíněno, koroptve jsou pro zemědělce velmi důležité. Zbavují jejich polnosti plevelu a škodného hmyzu.¹⁸⁴

---

¹⁸⁴ KYTKA, J. *Zachraňte vysečená hnízda*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 13. s. 170.

6.2.27 Stráž myslivosti – ročník XXIX. 1951

Článek: Zvýšíme stavy koroptví.

V tomto článku autor popisuje možnosti, jak navýšit stavy koroptví. Jako první píše o nutné ochraně koroptví v zimě, kdy se jim budují zásypy a myslivci je chrání před predátory.

Co ale autor zmiňuje jako hlavní problém, je špatná ochrana koroptví v době snášení vajec a líhnutí mlád'at. Dále uvádí, že v okolí města Lysá nad Labem bylo vysečeno na 150 vajec.

Jak koroptve tedy chránit? Je důležité vejce posbírat, uložit je mezi vlněné materiály, ale nutný je přístup kyslíku. Takto vydrží až 18 hodin. Potom se vejce přemístí do umělé líhne nebo pod kvočnu. Po vylíhnutí musí být mladé koroptvičky umístěny do speciálních boxů, kde jsou dále vyhřívány. Koroptve si dokážou samy určit vhodnou teplotu a tak stojí buď ve větší, nebo menší vzdálenosti od teplometu či žárovky. Koroptve mají být krmeny píceinami, některými druhy zeleniny (kedlubna), vařenými vejci, olejovými semeny a mravenčími vajíčky. Samozřejmě nesmí být zapomenuto na vodu a písek.

Autor dále varuje, že koroptví kuřátka nesmí být společně s bažantími kuřaty, protože ta by je mohla ušlapat. Dalším problémem je, že koroptví i bažantí kuřátka se velmi jednoduše vážou na člověka.

Když se kuřátka vypouští, je dobré využít vypouštěcí klece. Kuřátka je potřeba vypouštět za dobrého a stabilního počasí, ideálně i s kohoutkem, jenž je vychovával.¹⁸⁵

Článek: Odchyt koroptví do Novákových rámců.

Koroptve se odchyťávají běžně, jednak za účelem vývozu, jednak za účelem rozšiřování domácí populace. Autor v článku popisuje neúčinnost dříve používaných vysokých sítí, neboli náhonců. Tyto sítě byly pro koroptve nebezpečné a mnoho jich bylo zraněno či usmrceno. Novinkou je právě takzvaný Novákův rám. Při lovu pomocí těchto rámců je potřeba postavit malé remízky, kam se rám umístí. Rám pak na koroptev spadne a ta zůstane pod ním. Tento způsob je mnohem bezpečnější a také levnější než vysoké sítě.¹⁸⁶

---

¹⁸⁵ VLACH, J. *Zvýšíme stavy koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 8-9. s. 96 - 98.

¹⁸⁶ ŘEHÁČEK, J. *Odchyt koroptví do Novákových rámců*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 20. s. 245.

6.2.28 Stráž myslivosti – ročník XXX. 1952

Článek: Umělé líhnutí koroptvích a bažantích vajec.

Autor ve svém článku popisuje způsob umělého líhnutí vajec. To je praktikováno za pomoci elektrické motorové líhně, která pojme pět až deset tisíc vajec.

Jedná se primárně o vejce z hnízd ohrožených zánikem (senoseče, úhyn rodičovského páru). Vejce se umisťují do předlíhně. Tam je teplota vyšší, přibližně 37,8°C – 38,1°C. V předlíhni vejce zůstávají až do osmnáctého dne. V líhni už je pak teplota nižší, a to 36,5°C – 37°C. Kromě tepla je také důležité udržovat vyšší vlhkost a pravidelně dodávat čerstvý vzduch.

Autor v této líhni nechává líhnout, kromě koroptvích vajec i vejce bažantí a slepičí. Podle popisovaných výsledků je u líhnutí koroptvích kuřátek úspěšnost 80%.¹⁸⁷

Článek: Pokyny pro akci na záchranu vysečených bažantích a koroptvích hnízd.

V rámci socialistického hospodářství se vláda rozhodla zprostředkovat lidem větší procento masa ke konzumaci. Cesta k naplnění tohoto bodu je ve zvýšení stavů pernaté zvěře. Do akce se mají zapojit i myslivci a hospodáři. Ti se mají výrazně podílet na ochraně koroptvích a bažantích hnízd. Hnízda je třeba chránit zejména před vysečením a predátory. Do akce jsou zařazeny i líhně, kde bude probíhat líhnutí vajec z ohrožených hnízd.

Tato akce má přesné organizační pokyny, jež autor dále popisuje.¹⁸⁸

Článek: Záchrana koroptví.

Pětiletý hospodářský plán nařídil zvýšení kmenového stavu koroptví v Čechách a na Moravě. Koroptve jsou velmi nápomocné i zemědělcům, a to zejména při hubení plevele a škůdců kulturních plodin.

Záchrana koroptví má být docílena pečlivou péčí o koroptve v jednotlivých honbištích, dále komorováním a zimním krmením, promyšleným odstřelem, odstraňováním predátorů, zamezením otrav z mořidel obilovin. Zejména odstraňování predátorů je velmi důležité. Odborné odhady ročních ztrát způsobených predátory, převážně toulavými kočkami, psy a lasicemi jsou asi 230 000 kusů koroptví.

---

¹⁸⁷ FILIP, E. *Umělé líhnutí koroptvích a bažantích vajec*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 2. s. 21.

¹⁸⁸ VEVEŘKA, K. *Pokyny pro akci na záchranu vysečených bažantích a koroptvích hnízd*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 4. s. 47 - 48.

Pro podporu a ochranu hnízd je doporučeno pěstovat v polích a lukách ostrůvky například slunečnice či kukuřice, nebo vybudovat kryty, které hnízdo ochrání. Vysečení hnízd znamená ztráty až 200 000 kusů koroptví ročně.¹⁸⁹

Článek: O hnízdění bažantů a koroptví a ještě o lecčems jiném.

V tomto článku autor popisuje nešťastné způsoby hnízdění hrabavého ptactva a to jak koroptví, bažantů, tak tetřevů a tetřívků. Hnízda jsou na zemi v lese, v polích a lukách, relativně nezabezpečená. Jsou i snadno dostupná predátorům. Slepička je také v době sezení na vejcích velmi zranitelná.

V dalším pokračování článku autor vysvětluje praktiky svého otce s odchovem kuřátek a popisuje nové způsoby líhnutí a odchovu koroptvích kuřátek. Místo umělých líhni se začaly využívat slepice liliputky a kapouni, tedy kastrovaní koroptví kohoutci. K ohřívání vajec byly užívány i široké pece. Od elektrických líhni je upouštěno.¹⁹⁰

Článek: Výchova a vypouštění bažantích a koroptvích kuřátek.

Článek obsahuje pokyny, které shrnují to, jak postupovat s vejci v umělých líhních a také, jak uměle odchovat kuřátka. Osvědčila se elektrická motorová líheň a petrolejová líheň. Po vylíhnutí se pak kuřátka dávala buď kvočnám, nebo kapounům. Ty bylo možné s nimi vypustit i do lesa.

Autor také děkuje všem myslivcům, kteří se podělili o své zkušenosti s líhni a odchovem nejen koroptvích kuřátek.¹⁹¹

Článek: Výsledky výzkumné akce o koroptvi.

Tento článek shrnuje závěry výzkumu koroptví v Československu. Výzkum začal probíhat roku 1949 na základě zjištění klesajících počtů koroptví na našem území.

Výzkum se zaměřoval i na četnost pohlaví, váhu odstřelených kusů a výživový stav. Pak zkoumal odstřelené kusy parazitologicky. Vyšetřovala se krev a střeva.

Na šetření se podílely následující instituce: Státní výzkumný ústav pro myslivost se sídlem v Praze, Státní zdravotnický ústav, Ústřední ústav biologický, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Fakulta zemědělská a lesnická ČVUT, Vysoká veterinární škola v Brně.¹⁹²

---

¹⁸⁹ SEKERA, J. *Záchrana koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5. s. 63 - 64.

¹⁹⁰ KRTIL, F. *O hnízdění bažantů a koroptví a ještě o lecčems jiném*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5. s. 67 - 68.

¹⁹¹ VEVERKA, K. *Výchova a vypouštění bažantích a koroptvích kuřátek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 6. s. 79 - 80.

¹⁹² JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 111 - 123.

„Souhrn:

1. Poměr pohlaví dospělých koroptví: 57,5%; 42,5% (2789 exempl.) ve prospěch kohoutků.

2. Poměr kuřat k dospělým koroptvím: 60%; 40%.

3. Průměr tělesné váhy u koroptví se pohybuje v srpnu kolem 360 g.

Rozmezí 290 – 430 g.

4. Váhový průměr kohoutků bývá o něco vyšší než váhový průměr slepiček, ale biometricky není tento rozdíl mezi vahami obou pohlaví prokazatelný.¹⁹³

Dále se výzkum zajímal o potravu koroptví a jejich náchylnost nejen k parazitárním nákazám. Zde jsou souhrnné výsledky celého výzkumu probíhajícího od roku 1949 do roku 1951.

„Dosavadní výsledky laboratorních vyšetření materiálu, získaného při výzkumných koroptvích akcích, dovolují učinit tyto závěry:

1. Celkový výživný stav koroptví je dobrý, při čemž na Slovensku je váha o něco vyšší, což potvrzuje zjištění i u ostatních druhů zvěře.

O poměru stáří a pohlaví ve volných honbištích nelze činit platné závěry, protože získaný materiál nelze považovat za náhodný výběr. Zdá se však, že se rodí o něco málo více slepiček než kohoutků, u starších koroptví je pak poměr 1:1, protože slepičky jsou vystaveny větším ztrátám.

2. Bakteriologie: V jednom jediném případě byl nalezen pathogenní mikrobiální druh, a to *Salmonella enteritidis* Gärt., která může mít epidemiologický význam pro lidi i zvířata. Ostatní zjištěné druhy patří do normální střevní flory.

3. Krevní cizopasnici: Přes to, že počet krevních cizopasníků zjištěný u vyšetřovaných koroptví není nejmenší, jde z převážné většiny o naprosto slabé nákazy, které nemohou za normálních životních podmínek ohrozit zdravotní stav hostitele.

4. Střevní cizopasnici: Střevní cizopasnici ani druhově, ani početně nepřesahují rámeček běžného výskytu u volně žijících ptáků. Je však třeba předpokládat, že za ztížených životních podmínek nebo spolu s jiným onemocněním, třeba i zdánlivě bezvýznamným, mohou podstatně zhoršit celkový zdravotní stav.

5. Syngamosa: Relativní počet syngamosních koroptví je neobyčejně malý ve srovnání s běžností nákazy u ostatních divoce žijících i domácích ptáků. Navíc jde o slabé

---

¹⁹³ JANDA, J. A KOL. Výsledky výzkumné akce o koroptvi. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 112.

nákazy, které jsou v přírodě prakticky neškodné. Nebezpečí mohou znamenat pouze při zavlečení do komor a koroptváren.

6. Vnější cizopasnici: Vnější cizopasnici se vyskytují pravidelně, avšak v daleko menším množství, než je obvyklé u domácí drůbeže. Po stránce druhové jsou příbuzní nebo i totožní s cizopasníky hrabavé drůbeže.

Z prozatímních laboratorních vyšetření – která představují 50 až 70% celkového získaného materiálu – vysvítá, že úbytek koroptví, který je sledován asi jedno desetiletí, nemohou způsobovat sdělné choroby bakteriálního nebo parazitárního původu.

Po stránce výzkumu potravy bylo znovu dokázáno, že koroptve se i v době žní živí převážně stepní florou a faunou, do které patří i mnozí hospodářští škůdci. Tato potrava je však tak rozmanitá, že nelze od koroptví, jako od žádného ptačího druhu, očekávat, že zdolá hmyzí nebo plevelové kalamity. Za všech okolností jsou však činitelem biologické obrany proti hospodářským škůdcům a je nutno je považovat bez výhrady za užitečné.¹⁹⁴

Článek: Výběrový odstřel přestárých koroptví.

V tomto článku se autor věnuje odstřelu koroptví. V posledních letech i přes veškerou snahu s umělým odchovem kuřátek, komorováním a vysazováním koroptví, populace nerostla. Spekulovalo se o různých důvodech, zejména o výskytu parazitů. To však výzkum probíhající v letech 1949 – 1951 vyvrátil.

Tento autor tvrdí, že chyba je ve špatném chovu a odstřelu koroptví. Také hájí myšlenku odstřelu od srpna, což bylo v dřívějších dobách běžnou praxí. Odstřel od září vstupuje v platnost s malým honebním zákonem roku 1930. O deset let později je odstřel koroptví plošně zakázán. Autor tvrdí, že je nutné zavést výběrový odstřel starých a přestárých kusů. Tyto koroptve jsou ve většině neplodné a pro honitby už nemají žádný význam. Šetřit by se měly koroptve mladé, které pocházejí z raných hnízd. Ty jsou základem pro další generace koroptví.

Toto výše popsané se však v praxi neděje a hned z kraje lovecké sezony jsou odstřelovány právě mladé silné kusy. Staré koroptve jsou ponechávány. Tento přístup ničí populace koroptví více než predátoři a parazité. V letošním roce je podle autora tohoto článku ideální čas k otočení schématu a počátku přednostního odstřelu kusů přestárých.¹⁹⁵

---

¹⁹⁴ JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptvi.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 123.

¹⁹⁵ SEKERA, J. *Výběrový odstřel přestárých koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 125.

Článek: S nováčkem do prvních koroptví.

Autor popisuje práci s mladým psem na koroptvím honu. Pes nováček musí být stále pod dozorem svého pána a to i v momentech, kdy je od psa vyžadována samostatná práce, například prohledávání krytů.¹⁹⁶

Článek: Umělé zimní kryty pro koroptve.

V tomto článku autor popisuje druhy krytů pro koroptve na zimní měsíce. Jak už je známou informací, zima je pro koroptve velmi kritické období. A to zvláště tuhé, mrazivé zimy s dostatkem sněhu a ledové pokrývky. Koroptve pak nemají co jíst a hladoví, nebo přimrzají k podkladu a následně hynou.

Krytům pro koroptve se věnovala řada předchozích článků. Autor zmiňuje, že kryty by měly stát v místech, kde se koroptve vyskytují hojně. Jsou to roviny, místa v okolí lesů, luk a polí, u vodních toků, nebo na jižních svazích pahorkatin. Pro koroptve se ve velkém budovaly remízy, které jim pomáhají ukrýt se před predátory a nalézt tak klidné místo pro hnízdění.

Ale zpět ke krytům. Kryty se mají budovat ve větších vzdálenostech od míst, kde je mnoho predátorů. Kryt by měl být pro koroptve místem bezpečí. Autor uvádí tyto typy krytů: sedlový kryt ze slámy, podražcový kryt ze slámy, stříškový kryt z rákosu, rohatina. Všechny kryty mají konstrukci z dřevěných tyček a slámy nebo rákosu. Ty mají i dokonalou izolační schopnost a poskytnou koroptvím v zimě teplo. Do krytů se koroptvím dává potrava, aby nestrádaly hladem.¹⁹⁷

---

¹⁹⁶ LOHN, K. *S nováčkem do prvních koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 9. s. 137 - 138.

¹⁹⁷ SEKERA, J. *Umělé zimní kryty pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 12. s. 187 - 188.

6.2.29 Shrnutí 1948 – 1952

Od počátku roku 1948 je hlavní myšlenkou navýšení stavu koroptví. Koroptve výrazně ubývaly po krutých zimách let 1939, 1940, 1941. Současným problémem je to, že i přes veškerou snahu koroptve komorovat a vypouštět je nenarůstá jejich populace.¹⁹⁸ Koroptev polní je také nejhojněji zastoupenou pernatou zvěří u nás. Kruté zimy a větší výskyt predátorů poznamenal i ostatní hrabavé ptactvo.¹⁹⁹

V tomto roce se také poprvé dozvídáme o moření osiva chemikáliemi a jejich škodlivém vlivu nejen na koroptve. Menší množství mořidla koroptvím neublíží, ale větší množství už je může usmrtit. Nicméně obiloviny jsou pro koroptve jen krmivem doplňkovým.²⁰⁰

V roce 1949 byl zaznamenán opravdu malý roční přírůstek koroptví.²⁰¹ Myslivci a majitelé honiteb se zamýšlí nad faktory, jež koroptvím vadí. Mezi ně bezesporu patří silná zima, povětrnost, predátoři. Padlo zde i rozhodnutí, že by se koroptve měly vyšetřit na přítomnost parazitů.²⁰²

Další autoři se opět zabývají mizením koroptví. Nové názory tvrdí, že koroptvím výrazně neprospívá rozšiřování měst, vesnic a s tím související rozšíření elektrických a telefonních drátů. Za špatné viditelnosti do nich mohou koroptve narazit. Pak také mechanizace zemědělství, chemické moření osiva a dřívější senoseče. Současně s tím je třeba dávat pozor na predátory. V posledních letech jsou největšími nepřáteli koroptví toulavé kočky.²⁰³

---

¹⁹⁸ PROFOTA, Z. *Zvel' ad' me stav jarabíc*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 3. s. 34 - 35.

¹⁹⁹ HUBÁLEK, J. *Koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 17. s. 254 - 255.

²⁰⁰ SLANÝ, J. *Moření osiva a zvěř pernatá*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 20-21. s. 294 - 295.

²⁰¹ POSPÍŠIL, V. *Ztráta 10. 000 koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 1-2. s. 4 - 5.

²⁰² NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Vyšetření zdravotního stavu koroptví v Čechách*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15. s. 145.

²⁰³ SEKERA, J. *Příčiny ubývání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15. s. 148 - 149.

V rámci vyšetřovací akce byla u koroptví prokázána řada parazitů, jak těch střevních, tak těch, jež se vyskytují v krvi. Na tomto základě bylo rozhodnuto o nutnosti rozsáhlého zdravotního šetření koroptví v Československu.²⁰⁴

„1. Zmíněných 30 koroptví nebylo napadeno žádným patogenním kmenem mikrobů.

2. 83% celkového počtu bylo napadeno krevními parazity (Proteosoma, Leucocytozoon, Haemoproteus, Trypanosoma) s dosud nejasnou patogenitou.

3. 33% bylo smrtelně napadeno oblým hlístem, Syngamus trachea Sieb.²⁰⁵

Roku 1951 se široce diskutuje o ochraně ohrožených koroptvích hnízd. Nové metody v zemědělství²⁰⁶ koroptvím velmi škodí. Což je paradox, protože koroptve polní je pro zemědělce velmi užitečný tvor. Kromě toho je třeba snižovat počet predátorů v honitbách.²⁰⁷

Výzkumná akce probíhala v Čechách i na Moravě mezi lety 1949 až 1951. V Čechách akce začala roku 1949 a jednalo se zejména o okresy Praha, Plzeň, Hradec Králové a Havlíčkův Brod. Na Moravě se začalo vyšetřovat o rok později. Odstřelené koroptve pocházely z brněnského kraje.²⁰⁸ Výzkum se zaměřil na četnost pohlaví, váhu a zdravotní stav odstřelených jedinců. Při této výzkumné akci bylo zkoumáno 1275 odstřelených kusů a takovéto jsou celkové výsledky:

„Dosavadní výsledky laboratorních vyšetření materiálu, získaného při výzkumných koroptvích akcích, dovolují učinit tyto závěry:

1. Celkový výživný stav koroptví je dobrý, při čemž na Slovensku je váha o něco vyšší, což potvrzuje zjištění i u ostatních druhů zvěře.

O poměru stáří a pohlaví ve volných honbištích nelze činit platné závěry, protože získaný materiál nelze považovat za náhodný výběr. Zdá se však, že se rodí o něco málo více slepiček než kohoutků, u starších koroptví je pak poměr 1:1, protože slepičky jsou vystaveny větším ztrátám.

---

²⁰⁴ SLANÝ, J. *K vyšetření zdravotního stavu koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 17-18. s. 177 – 178.

²⁰⁵ NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptví akce.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 19. s. 188.

²⁰⁶ DVOŘÁK, F. *Zachraňte vysečená koroptví a bažantí hnízda.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 11. s. 143.

²⁰⁷ DOLÁK, J. *Ochrana hnízdících koroptví před škodnou.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 10. s. 128.

²⁰⁸ KRUL, J. PUJMAN, V. ZIMA, L. *Vyšetřování zdravotního stavu koroptví na Moravě.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1. s. 2 - 3.

2. *Bakteriologie: V jednom jediném případě byl nalezen patogenní mikrobiální druh, a to Salmonella enteritidis Gärt., která může mít epidemiologický význam pro lidi i zvířata. Ostatní zjištěné druhy patří do normální střevní flory.*

3. *Krevní cizopasnici: Přes to, že počet krevních cizopasníků zjištěný u vyšetřovaných koroptví není nejmenší, jde z převážné většiny o naprosto slabé nákazy, které nemohou za normálních životních podmínek ohrozit zdravotní stav hostitele.*

4. *Střevní cizopasnici: Střevní cizopasnici ani druhově, ani početně nepřesahují rámeč běžného výskytu u volně žijících ptáků. Je však třeba předpokládat, že za ztížených životních podmínek nebo spolu s jiným onemocněním, třebas i zdánlivě bezvýznamným, mohou podstatně zhoršit celkový zdravotní stav.*

5. *Syngamosa: Relativní počet syngamosních koroptví je neobyčejně malý ve srovnání s běžností nákazy u ostatních divoce žijících i domácích ptáků. Navíc jde o slabé nákazy, které jsou v přírodě prakticky neškodné. Nebezpečí mohou znamenat pouze při zavlečení do komor a koroptváren.*

6. *Vnější cizopasnici: Vnější cizopasnici se vyskytují pravidelně, avšak v daleko menším množství, než je obvyklé u domácí drůbeže. Po stránce druhové jsou příbuzní nebo i totožní s cizopasníky hrabavé drůbeže.*

Z prozatímních laboratorních vyšetření – která představují 50 až 70% celkového získaného materiálu – vysvítá, že úbytek koroptví, který je sledován asi jedno desetiletí, nemohou způsobovat sdělné choroby bakteriálního nebo parazitárního původu.

*Po stránce výzkumu potravy bylo znovu dokázáno, že koroptve se i v době žní živí převážně stepní florou a faunou, do které patří i mnozí hospodářští škůdci. Tato potrava je však tak rozmanitá, že nelze od koroptví, jako od žádného ptačího druhu, očekávat, že zdolá hmyzí nebo plevelové kalamity. Za všech okolností jsou však činitelem biologické obrany proti hospodářským škůdcům a je nutno je považovat bez výhrady za užitečné.*²⁰⁹

Roku 1952 mimo jiné vláda rozhodla, že občané musí konzumovat větší množství masa.²¹⁰ Proto bylo do pětiletého plánu hospodářství zařazeno rozšíření kmenového stavu koroptví.²¹¹

Jeden z autorů přichází s tvrzením, že výrazný úbytek koroptví je způsoben špatnou péčí a odstřelem. Podle tohoto autora by měly být odstřelovány staré a přestarlé

²⁰⁹ JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptvi.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 123.

²¹⁰ VEVERKA, K. *Pokyny pro akci na záchranu vysečených bažantích a koroptvích hnízd.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 4. s. 47 - 48.

²¹¹ SEKERA, J. *Záchrana koroptví.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5. s. 63 - 64.

kusy. Místo toho jsou aktuálně odstřelováni jedinci mladí a zdraví, kteří by měli tvořit základ budoucího chovu.²¹²

---

²¹² SEKERA, J. *Výběrový odstřel přestárých koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 125.

6.2.30 Myslivost – ročník I./XXXI. 1953

Článek: Jak účinně hubit všenky v koroptvárnách.

Autorka ve svém článku píše, že koroptve trpí dvěma druhy všenek. Jeden druh je znám od domácích kurů, ten další napadá i jiné hrabavé ptactvo. U koroptví je ale všenek méně.

Byl učiněn pokus, kdy v koroptvárně bylo zamezeno se koroptvím popelit. Po několika dnech u nich mnohonásobně narostl počet všenek. Popelením se tedy koroptve zbavují těchto vnějších parazitů.²¹³

Článek: Splníme plán odstřelu a odchytu koroptví.

Tento článek pojednává o odstřelu koroptví. Odstřel je povolený od 16. srpna, myslivci a nájemci honiteb se snaží odstřelovat koroptve až od 1. září. Na konci minulého roku probíhal výběrový odstřel starých kusů.

Na podzim má být do sítí též odchyceno 2000 – 3000 kusů koroptví. Plán odchyту i odstřelu má jasná pravidla a autor je doporučuje dodržovat.²¹⁴

Článek: Bažanti i koroptve hubí mandelinku bramborovou.

Pozorování a následně provedené pitvy prokázaly, že bažanti i koroptve konzumují dospělé jedince mandelinky bramborové.

Toto bylo dříve doloženo v zahraničí. Konkrétně v německé odborné literatuře.

Nasbíranými a usmrcenými brouky mandelinky bramborové byly dokrmovány koroptve a bažanti chovaní v zajetí.²¹⁵

---

²¹³ NOVÁKOVÁ, E. *Jak účinně hubit všenky v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 2. s. 28 - 29.

²¹⁴ VEVERKA, K. *Splníme plán odstřelu a odchyту koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 3. s. 37 - 39.

²¹⁵ SEKERA, J. *Bažanti i koroptve hubí mandelinku bramborovou*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 5. s. 67 - 68.

6.2.31 Myslivost – ročník II./XXXII. 1954

Článek: Zachraňme co nejvíce vysečených koroptvích hnízd!

Koroptve hnízdí v travnatých porostech, na loukách, u cest nebo v blízkosti lidských obydlí. Takový typ hnízdění s sebou přináší mnoho rizik. Jedním jsou bezesporu predátoři, druhým člověk. Brzké sečení luk přináší ztrátu zhruba 150 000 – 200 000 koroptví ročně.

Autor nabádá k záchraně vajec z vysečených hnízd. Vejce je důležité vysbírat, umístit do předem vystlaných košů a nechat vysedět kvočnám nebo dát do umělé líhně.²¹⁶

Článek: Umělým líhnutím zvyšujeme stavy koroptví a bažantů.

V tomto článku autor popisuje, jak lze vyrobit umělou líheň. Honitba Horoušany – Vysehořovice v okrese Český Brod ji vlastní a je ochotna ji propůjčit i do jiných honiteb.²¹⁷

Článek: Vypouštění koroptviček a bažantíků do honiteb.

Autor v tomto článku radí, jak odchovat a vypustit koroptví a bažantí kuřátka. Koroptví kuřátka žijí prvních 24 hodin po vylíhnutí kuřátka z vaječného žloutku, proto není dobré je krmit. Po uplynutí této doby se jim naseká vaječný bílek a podává se jim společně s mravenčími kuklami. K tomu se jim může přidat nasekaný řebříček.

Umístění do honitby je složitější, to již bylo popsáno v mnoha předchozích článcích. Myslivec kuřátka přidává k párkům bez potomstva nebo k osamocenému kohoutkovi. Nikdy se kuřátka nesmí přidat k samotné slepičce, ta by je uklovala. Někdy je možné vypustit i pár kuřátek k páru, který má kuřátka v podobném věku, slepička si toho při svolávání nevšimne a vezme nová kuřátka za svá.²¹⁸

---

²¹⁶ SEKERA, J. *Zachraňme co nejvíce vysečených koroptvích hnízd!* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 3. s. 36 - 38.

²¹⁷ RAKUŠAN, C. *Umělým líhnutím zvyšujeme stavy koroptví a bažantů.* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 3. s. 38 - 39.

²¹⁸ J. H. *Vypouštění koroptviček a bažantíků do honiteb.* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 4. s. 58.

Článek: Zkušenosti z umělého chovu koroptví a bažantů.

Autor popisuje zkušenosti s využitím umělé líhně. Popisuje, že díky ní bylo v jedné určité honitbě Královéhradeckého kraje od roku 1952 zachráněno na 3 500 koroptví.

Dále autor pojednává o správném odchovu kuřátek.²¹⁹

Článek: Letos budeme koroptve pouze odchytávat.

V článku je popisována situace na Slovensku. Autor popisuje koroptev jako velmi významného živočicha, který ročně spořádá až 6 kg hmyzu a jeho larev, k tomu konzumuje i plevel a jeho semena.

V předešlých letech koroptví populace klesla. Autor vyjadřuje zklamání nad současnou situací, kdy cílem odstřelu jsou mladé a silné koroptve. Staré kusy jsou ponechávány, což není dobře. Mladé a zdravé koroptve by měly být základem budoucích rodů.²²⁰

Článek: Proč hájíme koroptve.

Tento článek je diskuzí dvou autorů. Oba dva se zabývají důvody, proč koroptve hájit. První autor popisuje účinky krutých zim na koroptve a dodává, že jaro letošního roku bylo velmi deštivé. To znamená, že četnost koroptví populace opět utrpěla. Autor dále doporučuje stále budovat remízky pro koroptve. Pak také zdůrazňuje důležitost koroptví pro konzumaci brouků mandelinky bramborové.²²¹

Druhý autor opět informuje o výrazném úbytku koroptví populace a o vydání plošného zákazu odstřelu. Dále dodává, že koroptve je nutné odstřelovat, ale i chránit. Autor píše o zvýšené míře výskytu vran šedivek, které koroptvím velmi škodí, zvláště v době hnízdění. Také komentuje letošní zákaz odstřelu. Vyjadřuje nesouhlas, protože koroptve slabé a přestárlé v hejnech zůstanou.²²²

---

²¹⁹ KUDYVEJS, M. *Zkušenosti z umělého chovu koroptví a bažantů*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč.

II./ XXXII. č. 5. s. 67.

²²⁰ VÍKA. *Letos budeme koroptve pouze odchytávat*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 6. s. 94 - 95.

²²¹ PEŠEK, F. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8. s. 122.

²²² RAKVICA, J. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8. s. 122.

Článek: Vytlačuje bažant koroptev z našich honiteb?

Autor ve svém článku popisuje úbytek koroptví v závislosti na rozšíření bažanta v honitbě Bohdaneč u Pardubic. V době, kdy se podařilo navýšit stavy koroptve polní, se bažant obecný v honitbě vyskytoval minimálně. Postupem času počet bažantů narůstal a stavy koroptve stagnovaly. To vedlo až k tomu, že koroptví postupně ubývá. Bažanti tedy pozvolna vytlačují koroptve z této honitby.²²³

---

²²³ HÁLA, J. *Vytlačuje bažant koroptev z našich honiteb?* In: Myslivosť. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 9. s. 154.

6.2.32 Myslivost – ročník III./XXXIII. 1955

Článek: Chraňme je!

V tomto článku autor píše, jak moc je důležité pečovat o koroptve v době hnízdění. Upozorňuje na možné vysekání hnízda, či na útok predátora. V případě hnízd již vysekaných je potřeba vejce posbírat, čím dříve, tím lépe. Vejce je vhodné vložit do koše vystlaného vlněnou dekou, pak umístit do umělé líhně nebo pod kvočnu, nebo pod koroptvího kohoutka. Po vylíhnutí kuřátka vychová kvočna nebo kohoutek. Podle situace a vhodných podmínek jsou kuřátka vypouštěna do přírody k jalovým párkům, samotnému kohoutkovi nebo k páрку s kuřátky podobného věku.²²⁴

Článek: Vypouštění osiřelých koroptviček a bažantíků do honiteb.

Autor popisuje odchov koroptvích a bažantích kuřátek a způsoby jejich vypouštění do volné přírody. Nejlepší je část vylíhnutých kuřátek zařadit k páрку, který má podobně stará kuřátka. Slepíčka při svolávání kuřátek nepozná rozdíl. Pokud by se kuřátka přidala ke slepičce osamocené, tak je uklove.

Dalším způsobem je vypouštění kuřátek společně s koroptvím kohoutkem, který je odchovává. Kohoutek také kuřátka naučí vše, co budou v budoucím životě potřebovat.²²⁵

Článek: Vytlačují bažanti koroptve z honiteb?

Autor se věnuje otázce, zda bažanti vytlačují koroptve z honiteb. Zmiňuje, že tato otázka se řešila již před druhou světovou válkou. Nicméně pak toto téma utichá. Na informacích, podkladech a z údajů o odstřelu ze tří honiteb – Grygov, Horka nad Moravou a Březová, lze potvrdit, že bažanti vytlačují koroptve z honiteb.²²⁶

---

²²⁴ SEKERA, J. Chraňme je! In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 3. s. 35 - 36.

²²⁵ SEKERA, J. *Vypouštění osiřelých koroptviček a bažantíků do honiteb.* In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4. s. 52.

²²⁶ SLANÝ, J. *Vytlačují bažanti koroptve z honiteb?* In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4. s. 53 - 54.

6.2.33 Myslivost – ročník IV./XXXIV. 1956

Článek: Už teď se pusťme do příprav na záchranu ohrožených hnízd.

Autor v článku popisuje, proč je důležité zachraňovat ohrožená hnízda koroptví. Píše především o hnízdech vysekaných. Nicméně nesděljuje nic nového. Metoda sběru vajec i odchovu a vypouštění kuřátek je stejná. V další části článku autor podporuje názor, že bažanti vytlačují koroptve z honiteb.²²⁷

Článek: Potrava a hospodársky význam jarabice.

Ve svém článku autor popisuje výzkum, který proběhl v Maďarsku. V rámci výzkumu byly zkoumány volata a žaludky koroptví žijících v maďarských nížinách.

Cílem bylo získat ucelený pohled na stravu koroptve polní. Překvapivě jejich výzkum z 1007 koroptvích žaludků tvrdí, že větší obsah zaujímá zelená strava. Hmyzu bylo nepatrně méně.

Na závěr autor shrnuje, že dle získaných údajů jsou koroptve velmi prospěšné. Jejich užitek výrazně převyšuje ztráty, které způsobují.²²⁸

Článek: Líhnutí bažantíků a koroptviček v umělé líhni.

Autor v článku popisuje metodu líhnutí koroptvích a bažantích kuřátek ve stolové elektrické líhni značky Genus. Píše, že výsledky této líhně jsou velmi vysoké. Úspěšnost líhnutí kuřátek dosahuje až 90%. Tato líheň se nachází v koroptvárně.

Během vyhřívání vajec je líheň nastavená na teplotu 39,5°C. Při samotném líhnutí musí být menší, tak 36°C. Po celou dobu musí být dostatek kyslíku. Nutné je tedy pravidelné větrání. Při nahřívání je důležité vejce otáčet a pravidelně je ochlazovat.

Dále autor popisuje úskalí líhnutí již nasezených vajec. Tato vejce jsou v různém stupni vývoje a je tak těžké odhadnout, jak stará jsou.²²⁹

---

²²⁷ VRBENSKÝ, J. *Už teď se pusťme do příprav na záchranu ohrožených hnízd*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./XXXIV. č. 3. s. 40 - 41.

²²⁸ BANDIK, A. *Potrava a hospodársky význam jarabice*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./XXXIV. č. 4. s. 52.

²²⁹ VRBENSKÝ, J. *Líhnutí bažantíků a koroptviček v umělé líhni*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./XXXIV. č. 4. s. 56 - 57.

Článek: Odchov bažantíků a koroptviček.

V tomto článku autor popisuje odchov kuřátek po jejich vylíhnutí. Nejprve popisuje krmení. Kuřátka ještě 24 hodin po narození žijí z vaječného žloutku. Pak je možné jim dát nastrouhaný vaječný bílek a předem nasbírané, čerstvé mravenčí kukly. K tomu je vhodné jim podávat nakrájenou vojtěšku, jetel nebo kopřivy.

Dále se koroptvím kuřátkům podává směs, ta kromě zelené píce obsahuje i larvy hmyzu a minerály.²³⁰

Článek: Jak vypouštíme kuřátka do volné přírody.

Vypouštění koroptvích kuřátek do volné přírody je téma, které bylo řešeno již mnohokrát. Autor zmiňuje to, co bylo napsáno již v mnoha předchozích článcích. Tedy kuřátka lze vypouštět s kohoutkem, přidáním k jalovému parku nebo přidáním k parku, který má kuřátka podobně stará. K vypouštění je rovněž nutné pěkné počasí. Ideální teplota je kolem 20°C.²³¹

Článek: Co učiníme pro zvýšení stavu koroptví zvěře.

Tento článek se zabývá tím, co vše koroptvím škodí. Jejich populace stále nenarůstá. Mnoho koroptví nepřežije zimu. Je zde také řada predátorů, kteří nejsou účinně hubeni.

Způsob, jak uchránit koroptve před mrazem i predátory je komorování. Tam jsou chráněny a v bezpečí. Pak zde vystupuje i myšlenka koroptve opět odchytávat a vypouštět do honiteb, kde jich je méně.²³²

Článek: I my na Chebsku se zabýváme otázkou koroptví zvěře.

Autor popisuje hospodaření v Chebské honitbě, která vznikla sloučením tří menších honiteb. Stav zvěře tam po válce byly velmi špatné. Honitba byla domovem řady predátorů. *“Tak na př. v roce 1952 jsme ulovili 14 lišek, 2 jestřáby, 11 krahujců, 21 kání lesních a rousných, 210 vran černých, 3 šedivky, 8 toulavých psů, 87 koček a 11 lasic. Rok poté jsme ulovili 46 lišek, 4 jestřáby, 13 kání lesních, 4 káně rousné, 9 krahujců, 197 vran černých, 4 šedivky, 9 psů, 67 koček, 19 kolčav.*

---

²³⁰ VRBENSKÝ, J. *Odchov bažantíků a koroptviček*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 5. s. 67.

²³¹ VRBENSKÝ, J. *Jak vypouštíme kuřátka do volné přírody*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 6. s. 86 - 87.

²³² ANONYM. *Co učiníme pro zvýšení stavu koroptví zvěře*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 7.. s. 106

*V roce 1954 vypadala evidence takto: 19 lišek, 6 jestřábů, 7 krahujců, 17 kání lesních, 3 káně rousné, 160 vran černých, 4 šedivky, 7 psů, 61 koček a 9 kolčav.*²³³

Stěžejní je tedy úspěšně odstraňovat predátory, kteří neustále snižují stavy koroptví.²³⁴

---

²³³ E. D. *I my na Chebsku se zabýváme otázkou koroptví zvěře*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./XXXIV. č. 9. s. 134.

²³⁴ Tamtéž. s. 134 - 135.

6.2.34 Myslivost – ročník V./XXXV. 1957

Článek: Odchyt koroptví – náš velký úkol.

Autor popisuje odchyt koroptví roku 1957. Ten naplněn nebyl a to zejména z důvodu jarních dešťů. Roční přírůstky byly velmi nízké. I tak panovala hlavně snaha vybírat vejce z opuštěných hnízd a umisťovat je do umělých líhní.²³⁵

Článek: „Věčné“ koroptví zásypy.

V tomto článku se autor zabývá konstrukcí stálých zásypů pro koroptve. Ty nynější zásypy vždy vydrží jen jednu zimu. Autor v článku navrhuje dřevěnou konstrukci s rákosovými deskami.

Zásypy je vhodné umístit na jižní svahy, tam se koroptve rády vyskytují. Rovněž není dobré zásypy umisťovat do míst, kde se ukrývají predátoři.²³⁶

---

²³⁵ KADLEC, V. *Odchyt koroptví – náš velký úkol*. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 7. s. 104 - 105.

²³⁶ KUNT, A. „Věčné“ *koroptví zásypy*. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 11. s. 171.

6.2.35 Shrnutí 1953 – 1957

V letech 1953 až 1957 se velmi řeší odchov koroptvích a bažantích kuřátek.²³⁷

Roku 1953 byl odstřel koroptví povolen od 16. srpna. Nicméně většina uvážlivých myslivců odstřelovala koroptve až od 1. září. Tento rok je rovněž v plánu na podzim odchytit 2000 – 3000 kusů koroptví určených na vývoz do Evropy.²³⁸

Tohoto roku bylo také potvrzeno, že koroptve konzumují dospělé brouky mandelinky bramborové.²³⁹

Hojně se řeší i vypouštění kuřátek. Ta lze vypustit s koroptvím kohoutkem, který je odchovává nebo je možné je vypustit k jalovému páрку. Další, ale rizikovou možností je přidání kuřátek k páрку, který má podobně stará kuřátka. Rizikem zde je fakt, že tento párek nemusí další kuřátka přijmout. Pak musí myslivec kuřátka pochyťat a zkusit štěstí u dalšího páрку.²⁴⁰

Někteří autoři kritizují také odstřel koroptví. Odstřelovány jsou totiž mladé a silné kusy. Staré koroptve jsou šetřeny. Tento odstřel není správný. Vzhledem k aktuální situaci s úbytkem koroptví by měly být odstřelovány jen kusy staré. Mladé, zdravé koroptve by naopak měly být základem nového kmenového stavu.²⁴¹

Populace koroptví v Československu stagnuje, nebo klesá. Roční přírůstky jsou minimální. Situace se vystupňovala natolik, že byl zaveden plošný zákaz odstřelu.²⁴²

Ke konci roku 1955 vycházejí první články o tom, že bažanti vytlačují koroptve z honiteb.²⁴³ S potvrzením tohoto faktu přichází pan Slaný. Na výzkumu vedeném ve třech honitbách potvrdil, že bažanti opravdu koroptve vytlačují.²⁴⁴

Od roku 1956 je propagována ochrana takzvaně ohrožených hnízd. Tímto označujeme zejména hnízda ohrožená senosečí a predátory.²⁴⁵

²³⁷ VRBENSKÝ, J. *Odchov bažantíků a koroptviček*. In: Myslivosť. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 5. s. 67.

²³⁸ VEVERKA, K. *Splníme plán odstřelu a odchyty koroptví*. In: Myslivosť. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 3. s. 37 – 39.

²³⁹ SEKERA, J. *Bažanti i koroptve hubí mandelinku bramborovou*. In: Myslivosť. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 5. s. 67 – 68.

²⁴⁰ J. H. *Vypouštění koroptviček a bažantíků do honiteb*. In: Myslivosť. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 4. s. 58.

²⁴¹ VÍKA. *Letos budeme koroptve pouze odchyťávat*. In: Myslivosť. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 6. s. 94 – 95.

²⁴² RAKVICA, J. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivosť. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8. s. 122.

²⁴³ HÁLA, J. *Vytlačuje bažant koroptev z našich honiteb?* In: Myslivosť. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 9. s. 154.

²⁴⁴ SLANÝ, J. *Vytlačují bažanti koroptve z honiteb?* In: Myslivosť. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4. s. 53 – 54.

²⁴⁵ Vrbenský J., Myslivosť, č. 3, roč. XXXIV. s. 40 – 41.

Vejce z vysečených hnízd se vysbívají v hromadných akcích a následně se umisťují do nově vzniklých elektrických líhní. Tam lze regulovat teplotu a vejce během vývoje zahřívat i pravidelně chladit.²⁴⁶

I přes veškerou snahu kuřátka odchovávat a vypouštět se nedaří navyšovat populaci koroptví v Československu. Roku 1957 nebyl naplněn ani plánovaný odchyt koroptví.²⁴⁷ Uvažuje se o budování stálých zásypů, které budou stát celoročně.²⁴⁸

---

²⁴⁶ Vrbenský J., Myslivost, č. 4, roč. XXXIV. s. 56 – 57.

²⁴⁷ Kadlec V., Myslivost, č. 7, roč. XXXV. s. 104 – 105.

²⁴⁸ Kunt A. Ing, Myslivost, č. 11, roč. XXXV. s. 171.

6.2.36 Stráž myslivosti – ročník VI./XXXVI. 1958

Článek: Nové biologické poznatky o koroptvi.

Autor tohoto článku vychází ze studie, která probíhala v Anglii a zkoumala stovky hejn. Prvním velkým zjištěním je, že v rámci jednoho hejna nedochází k páření. Slepíčky i kohoutci si hledají partnery z cizích hejnek. Dále byl z pozorování hejnek učiněn závěr, že kohoutci se dožívají delšího věku než slepičky. Článek uvádí informace o jednom šestiletém kohoutkovi. Takoví kohoutci jsou pak ale nesnášenliví a mladé odhánějí. Co se týká plodnosti starších slepiček, autor uvádí, že nesou vejce obdobně jako slepičky mladé.

Dále autor informuje o složení hejnek. To je různé. Hejnko může být složené jen z jedné rodiny koroptví, nebo pouze z mladých kohoutků, kteří nenalezli družku, nebo pouze ze starých slepiček, které už nemohou odchovat mladé. Staří kohoutci jsou povětšinou samotářští.²⁴⁹

Článek: Na záchranu koroptve.

Autor ve svém článku informuje, že populace koroptví rok co rok klesá. Velmi kritizuje krajská a okresní myslivecká sdružení, že neprovedla srovnání předválečných a poválečných stavů koroptví a také, že neevidují jarní kmenové stavy v jednotlivých honitbách.

Autor následně popisuje pokus, jenž byl proveden na jedné z honiteb o rozloze 405 ha. Přesný název honitby neuvádí. V rámci pokusu byl evidován kmenový stav koroptví na jaře a roční přírůstky v letech 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957. Na základě těchto čísel bylo prokázáno, že stav koroptví v této honitbě klesá. Pokles byl o cca 40 párků, tedy 80 kusů koroptví.²⁵⁰

Článek: Jak jim pomoci.

Autor v článku pojednává o vysečení hnízd, což způsobuje opravdu velké ztráty ve stavech koroptví. Dále se věnuje odchovu kuřátek a jejich správnému vypouštění do volné přírody. Jako nejznámější metody uvádí vypouštění kuřátek společně se slepicí liliputkou nebo s kohoutkem. Jako další možnost uvádí přiřazení pár kuřátek k páru, jež má kuřátka podobně stará. Toto lze aplikovat v malých honitbách.

Ve velké honitbě je prý nejlepší vajíčka těsně před vylíhnutím umístit do hnízd, kde se budou kuřátka také klubat. Sám autor zkoušel přidávat do koroptvích hnízd

²⁴⁹ ANONYM. *Nové biologické poznatky o koroptvi*. In: *Myslivost*. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 1. s. 4.

²⁵⁰ PETÁK, J. *Na záchranu koroptve*. In: *Myslivost*. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 2. s. 18 - 19.

bažantí vejce. Bažantíci se však po opuštění hnízda vždy rozutekli. Autor to tedy na základě svých zkušeností nedoporučuje.²⁵¹

Článek: Vypouštění kuřátek.

Autor popisuje vynález takzvané Hrdinovy klícky. Ta má důležitou roli při vypouštění kuřátek k již stávajícím párkům s podobně starými kuřátky.

Když byla takto kuřátka přidávána k těmto párkům a párek je nepřijal, pak musel myslivec kuřátka pochytat a zkusit štěstí u párku jiného. Vždy ale nechytil kuřátka všechna, některá se zatoulala a samozřejmě nepřežila. Tento vynález by měl ztrátám při přidávání zabránit. Hrdinova klícka je tvořena z hustého pletiva nebo dřeva. Má uzpůsobené otvírání tak, že ji otevře jen párek, který chce kuřátka přijmout. Stačí, aby se slepička nebo kohoutek dotkli dvířek.²⁵²

Článek: Připomínky k článku na záchranu koroptve.

Autor tohoto článku názorově oponuje panu Petákovi, který je autorem článku na záchranu koroptví.²⁵³

Peták se prý ve svém článku dopustil řady omylů. V rámci pokusu, který učinil, neuvádí správná čísla. Odstřel tam byl minimální. Autor tohoto článku žádá vysvětlení způsobu hospodářství a sčítání kusů.²⁵⁴

Článek: Zabránit ztrátám.

V tomto článku autor popisuje, co vše koroptvím škodí a co může ohrozit hnízdo. Počínaje senosečí, přes řadu predátorů až po nepřízeň počasí. Koroptvím vadí zejména větrno a deštivo. Pro čerstvě vylíhnutá kuřátka nejsou dobré ani ranní mrazíky.

Dále autor pojednává o způsobu vyhledávání koroptvích hnízd a o jejich kontrole. Když je zjištěno, že je hnízdo s vejci opuštěno či vysečeno, musí se vejce vybírat a odchovat v líhni uměle.²⁵⁵

Článek: Jak se bránit proti ztrátám v koroptvárnách.

Tento článek pojednává o ztrátách koroptví v průběhu komorování. Nejvíce ztrát přichází v prvních týdnech, nebo u dlouho komorovaných jedinců.

---

²⁵¹ POSPÍŠIL, A. *Jak jim pomoci*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3. s. 34.

²⁵² H. Z. *Vypouštění kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3. s. 35.

²⁵³ PETÁK, J. *Na záchranu koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 2. s. 18 - 19.

²⁵⁴ MISTR, M. *Připomínky k článku na záchranu koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 4. s. 54 - 55.

²⁵⁵ P. J. *Zabránit ztrátám*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 4. s. 55.

Autor řeší, že nachytané koroptve musí být před příjmem do koroptvární protříděné. Přijati by dle autora měli být jen silní a zdravě vypadající jedinci. Koroptve vyhublé nebo zraněné radí nepřijímat. Mohou být buď zamořené parazity, nebo přenášet chorobu, která by se v koroptvárně projevila a rychle šířila.²⁵⁶ Dále se autor věnuje výživě koroptví během komorování. „*Ke krmení se užívalo směsi, ve které byla obsažena pšenice, proso, mohár, lněné semeno, konopné semeno, ječmen a luštěniny. Jako šťavnaté krmivo se podávala kapusta, mrkev a řepa. Od 18. prosince byla tato směs nahrazena bílkovinnou směsí pro kuřata, které se používalo ke krmení v obou koroptvárnách až do 28. ledna 1958.*“²⁵⁷

Článek: Některé poznatky z odstřelu koroptví z roku 1957.

Autor popisuje neustálý pokles stavů koroptví v československých honitbách. Kmenové stavy poklesly v nížinách až o 30% a v pahorkatinách o 80%.

Jako příčiny úbytku koroptví autor označuje špatnou péči o koroptve v některých honitbách a neodborně provedený odstřel, který nereflektuje aktuální potřeby, tedy odstřelovat jen kusy staré a nemocné. Pak je zde i řada predátorů, kteří nejsou ve všech honitbách účelně odstraňováni. Dalším významným faktorem je počasí. Jak již bylo mnohokrát zmíněno, koroptvím vadí zima s krutým mrazem a větrem, pak také studená a deštivá jara, ale také suchá, horká léta.²⁵⁸

Déle autor informuje, že na území Československa žijí koroptve v každém okresu. „*V českých zemích se zjistilo v roce 1955 na ploše 4,754.472 ha celkem 1,826.648 koroptví. Na Slovensku na ploše 2,479.295 ha celkem 257.507 koroptví, tedy úhrnem na území celého našeho státu bylo v roce 1955 na polní honební ploše 7,233.767 ha celkem 2,084.155 koroptví.*“²⁵⁹

Výzkum probíhal na základě spolupráce mnoha institucí. Především to bylo Ministerstvo zemědělství, pak Československá myslivecká jednota a Výzkumný myslivecký ústav v Praze.²⁶⁰

---

²⁵⁶ GRIM, J. *Jak se bránit proti ztrátám v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 7. s. 99 - 100.

²⁵⁷ Tamtéž. s. 99.

²⁵⁸ SEKERA, J. *Některé poznatky z odstřelu koroptví z roku 1957*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 8. s. 118 - 119.

²⁵⁹ Tamtéž. s. 118.

²⁶⁰ Tamtéž. s.118 - 119.

Článek: K otázce věkového rozvrstvení koroptví v honitbách.

V článku autorka řeší, proč je důležité v rámci konkrétní honitby znát rozvrstvení věku koroptví. Od 2 let se věk dle vnějších znaků přesně poznat nedá. Dospělci se mění minimálně.

Dále autorka pojednává o kroužkování koroptví. Koroptve jakožto druh netažný se kroužkovaly minimálně. Ty kroužkované byly vedeny ve statistice. Autorka uvádí informaci o 64 okroužkovaných kusech, které byly buď nalezeny mrtvé, nebo uhynuly odstřelem.

Na základě svého výzkumu autorka píše, že i starší koroptve mohou mít početnější snůšky. Důležité je, aby majitel či myslivec o honitbu dobře pečoval. Ztráty podle ní pocházejí z nesprávného odchovu a vypouštění kuřátek.²⁶¹

Článek: Nové směry v chovu koroptví.

Autor se stále zamýšlí nad důvody, proč populace koroptví v Československu stále klesá. Autor také navrhuje, jak zlepšit prostředí. Mezi návrhy je budování remízů či hnízdních pásů pro koroptve. Pak se zaobírá myšlenkou, zda není vhodnější koroptve chovat polodivoce, nebo takzvaně krotce – v zajetí.

Polodivoký chov probíhá tak, že koroptve žijí volně v honitbě, ale v době hnízdění jsou jim vejce odebírána a ta jsou odchována v líhních a pak pod kvočnami, nebo kohoutky.²⁶²

Chov krotký je zcela umělý. Dle autora je potvrzeno, že ochočená slepička snese až dvakrát tolik vajec, než slepička žijící volně. Produkce vajec se tak může mnohonásobně zvýšit. Autor uvádí příklad: „*Krotká koroptví slepička s kohoutkem z loňského domácího chovu byla 20. dubna 1958 uzavřena do voliéry o rozměrech 4X4X1,6 m a správně přikrmována a ošetřována. V údobí od 5. května do 14. července snesla celkem 56 vajíček.*“²⁶³

Autor na závěr píše, že umělým odchovem lze mnohonásobně navýšit populaci koroptví. Důležité je odhadnout správný moment vypouštění kuřátek do volné přírody.²⁶⁴

---

²⁶¹ NOVÁKOVÁ, E. *K otázce věkového rozvrstvení koroptví v honitbách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 9. s. 135.

²⁶² SEKERA, J. *Nové směry v chovu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10. s. 148 - 149.

²⁶³ Tamtéž. s.148.

²⁶⁴ Tamtéž. s.148 - 149.

Článek: Význam koroptví a bažantů pro ochranu rostlin.

Tento článek pojednává o zemědělské úrodě a škodách, jež na ní způsobuje plevel a hmyz. Bojovat proti plevelu a škodlivému hmyzu lze různě. Právě zde je stěžejní význam koroptví a bažantů, kteří se živí jak plevelem a jeho semeny, tak i škodlivým hmyzem a jeho larvami. Výrazně tak napomáhají zemědělcům.

Dalším způsobem je chemická ochrana plodin. Nicméně zde jsou velkou nevýhodou účinky chemie na divoce žijící živočichy. Chemická mořidla o velké koncentraci jim mohou způsobit i smrt.²⁶⁵

---

²⁶⁵ SZEDERJEI, J. *Význam koroptví a bažantů pro ochranu rostlin*. In: Myslívost. Brno, 1958. roč. VI./XXXVI. č. 10. s. 149 - 150.

6.2.37 Myslivost – ročník VII./XXXVII. 1959

Článek: K odchovu kuřátek.

Autor popisuje jako největší chybu v umělém odchovu koroptvích a bažantích kuřátek špatnou výživu. To především proto, že pokud jí myslivci a hospodáři neměli dostatek, tak kuřátka dokrmovali jáhly. Ty jsou pro ně špatně stravitelné a kuřátka hynula.

Autor byl přizván do líhně a odchovny ve Stěžerech u Hradce Králové. Tam vytvořil krmnou dávku pro kuřátka na míru. Dávka obsahovala velké množství bílkovin z tvarohu, vysráženého mléka a hovězího masa, pak také na tvrdo uvařená vejce. K tomu byla přimíchána minerální směs.

Kuřátka se z vajec líhla pod kvočnami a byla následně krmena touto směsí. Výsledky byly skvělé. Přežila všechna vylíhlá kuřátka.²⁶⁶

Článek: Už je čas.

V tomto článku je popsán odchov koroptvích a bažantích kuřátek. V článku autoři popisují líhnutí v umělých líhních, nebo pod kvočnou. Také se věnují správné výživě kuřátek. V krmné směsi pro kuřátka má být zastoupena kukuřičná, rybí a sójová moučka, ovesná mouka, sušená vojtěška, sušené mléko a kvasnice.²⁶⁷

Článek: Význam krytu pro koroptve a bažanty.

Autor popisuje důležitost keřů v okolí polí. Ty pomáhají koroptvím i bažantům přezimovat. Nejzranitelnější jsou koroptve právě v zimě a na jaře. Keře jim poskytují důležitou ochranu. Když bylo keřů méně, koroptve se naučily vyhledávat úkryt v kukuřičných či bramborových polích. Svým článkem autor podporuje budování remízů.²⁶⁸

Článek: Jak to děláme v naší honitbě.

Autor popisuje svou honitbu v Babicích v okrese Rosice. V této honitbě se daří vyhledávat ohrožená hnízda a kuřátka odchovávat uměle.²⁶⁹

Článek: K odchovu kuřátek.

Autor navazuje na svůj předchozí článek o sestavování přesné krmné dávky pro kuřátka v honitbě Stěžery u Hradce Králové.²⁷⁰ Všechna kuřátka odchov přežila. Nyní

²⁶⁶ GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3. s. 35.

²⁶⁷ HANUŠ, V. HANZL, R. *Už je čas*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 4. s. 56 - 57.

²⁶⁸ SZEDERJEI, A. *Význam krytu pro koroptve a bažanty*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 5. s. 67.

²⁶⁹ KRUŽÍK, O. *Jak to děláme v naší honitbě*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 5. s. 68 - 69.

autor uvádí podrobnosti. Kuřátka byla odchována pod kvočnami. Po vylíhnutí byla přemístěna do voliéry a krmena přesnou dávkou na míru sestaveného krmiva s velkým obsahem snadno stravitelných bílkovin. Kuřátka je třeba krmit třikrát denně. Rovněž musí mít kuřátka k dispozici písek a dostatek čerstvé vody.²⁷¹

Článek: Zkušenosti s krmením koroptvích a bažantích kuřátek.

V tomto článku autor navazuje na předchozí článek pana Grima.²⁷² Dále popisuje své zkušenosti s krmením kuřátek. Nicméně i přes veškerou snahu mnoho kuřátek v prvních dnech hynulo. Následně autor přidal kuřátkům v krmení více bílkovin. Hlavně na tvrdo vařená vejce, vysrážené kyselé mléko a hovězí maso. Slabá kuřátka byla nahřívána pod ultra fialovou lampou. Poté se kuřátkům začalo dařit. Pro krmení kuřátek je tedy podstatný dostatek bílkovin ve stravě.²⁷³

Článek: Sčítání koroptví, bažantů a zajíců.

Sčítání koroptví probíhá na jaře, kdy se zjišťuje, kolik koroptví přežilo zimu. Další sčítání je pak v srpnu před odstřelem. Při tomto sčítání lze určit četnost přírůstku.²⁷⁴

Článek: Čejkovičtí o svém rekordu v odchytu koroptví.

V Čejkovicích bylo během šesti týdnů odchyceno 1002 kusů koroptví. V letošním roce se tato honitba umístila na druhém místě v odchytu. Odchycené koroptve slouží k vývozu do Evropy a ke komorování.²⁷⁵

---

²⁷⁰ GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3. s. 35.

²⁷¹ GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 6. s. 84.

²⁷² GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3. s. 35.

²⁷³ BLAŽEK, V. *Zkušenosti s krmením koroptvích a bažantích kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 6. s. 84.

²⁷⁴ SEKERA, J. *Sčítání koroptví, bažantů a zajíců*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 9. s. 134 - 135.

²⁷⁵ JUNEC, A. *Čejkovičtí o svém rekordu v odchytu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10. s. 146 - 147.

Článek: Přizpůsobí se koroptve změně prostředí?

Autor popisuje případ několika koroptvích párků, které změnilly své hnízdiště. Prostředí se mění neustále. Nicméně pokud mají koroptve dostatek potravy a kryt, tak jim ani menší ruch nevádí. Závěrem tedy lze prohlásit, že změnám prostředí se koroptve přizpůsobují.²⁷⁶

Článek: Poznatky z odstřelu koroptví.

V tomto roce probíhal odstřel koroptví od 30. srpna do 20. září. V honitbách s dostatkem koroptví proběhly dva hony. V ostatních honitbách byl hon jen jeden.

Autor jako příklad uvádí dva kraje. V kraji plzeňském bylo uloveno celkem 26 517 kusů koroptví. V kraji jihlavském 20 595 kusů koroptví.²⁷⁷

---

²⁷⁶ R. H. *Přizpůsobí se koroptve změně prostředí?* In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10. s. 153.

²⁷⁷ HANZL, R. *Poznatky z odstřelu koroptví.* In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 12. s. 182.

6.2.38 Myslivost – ročník VIII./XXXVIII. 1960

Článek: Zkušenosti opavských myslivců s nasazováním koroptví do honiteb.

V opavské honitbě bylo vypuštěno 2000 koroptví do 6 různých honbišť. Myslivci tyto koroptve kroužkovali a označovali barvou.²⁷⁸

Článek: Více koroptvích remízků.

Autor v tomto článku popisuje přípravu na budování remízu pro koroptve. Důležité je nejprve vybrat vhodné místo. Remíz nesmí překážet při zemědělských pracích na poli. Dále by neměl být ve snadném dosahu predátorů. Pak je také důležitý podklad, na němž je remíz budován. Podstatné je, aby remíz byl vyvýšen asi 20 cm nad povrch. Takový kopeček. Neméně důležité je sázení keřů. Ty jsou sázeny ve věncích. Do prostoru uvnitř věnců autor doporučuje sázet borovici kleč a janovec.

Remízy jsou pro koroptve velmi důležité. Jejich přirozené prostředí ubývá a remízky jim poskytnou úkryt před predátory a bezpečí pro snášení vajec. Na závěr autor dodává, že je třeba remíz opatřit cedulkou s nápisem koroptví remíz.²⁷⁹

Článek: Krmení koroptviček a bažantů.

Od druhého dne po vyklubání kuřátek je třeba jim dodávat živočišnou bílkovinu. Tu je nutné doplnit zelenou pící.

Autor však kritizuje krmení malých kuřátek nasekaným na tvrdo uvařeným vajíčkem s řebříčkem. Vejce je denaturované a pro kuřátka špatně stravitelné.

Na místo toho sám autor krmil kuřátka vodním planktonem. Ten obsahoval nejvíce perlooček, buchaneč a také některé larvy. Kuřátkům prý tato strava svědčila. Plankton lze opatřit v rybníce.

Autor kromě planktonu kuřátka krmil i na tvrdo uvařenými vejci, tvarohem, syrovátkou, směsí bílkovin pro kuřata a samozřejmě zelenou pící.²⁸⁰

---

²⁷⁸ OPLUŠTIL, R. *Zkušenosti opavských myslivců s nasazováním koroptví do honiteb.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 1. s. 3.

²⁷⁹ KESSL, J. *Více koroptvích remízků.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 2. s. 21 - 22.

²⁸⁰ JONÁŠ, V. *Krmení koroptviček a bažantů.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 5. s. 72 - 73.

Článek: Co si připomenout před lovem koroptví.

Populace pozvolna stoupá. Koroptve jsou skvělým pomocníkem zemědělců. Výrazně se podílejí na likvidaci plevele a škodlivého hmyzu. Autor dále komentuje účinky komorování. Dlouhodobé komorování koroptvím nesvědčí. Tyto koroptve pak mají potíže s rozmnožováním.

Koroptve tvoří párky na celý život, ale pokud jeden z párku uhyne, druhý si nachází nového partnera i do několika hodin. Existuje řada druhů hejnek. Tím nejběžnějším je hejnko rodinné. V rámci hejna - rodiny se koroptve nikdy nepáří. V době pářování se hejnka rozpadají. Z vajec se líhne více kohoutků. Ti i častěji zůstávají osamoceni po úhynu slepičky.²⁸¹

Článek: Zkušenosti s chovem koroptví.

Autor ve svém článku popisuje honitby letohradské. Když je dostal do péče, tak v honitbách byla jen tři hejna o 37 kusech celkem. Některé kusy měly náznaky albinismu.

I přes vzorné zimní krmení koroptve odtáhly do příznivějších krajů. Následně autor popisuje budování zásypů a zimní krmení koroptví.²⁸²

Článek: Zkušenosti s chovem koroptví.

Tentokrát autor popisuje honitbu v Liběchově nad Labem. Předchozí majitel dlouhou dobu šetřil staré koroptve. Tak v honitbě vznikla situace, kdy staré slepičky byly neplodné a mladých bylo málo.²⁸³

Článek: K problému výživy komorovaných jarabíc.

Autor ve svém článku popisuje výživu komorovaných koroptví. Měli pro ně vytvořenou speciální směs, která zahrnovala: proso, ječmen, pšenici, oves, kukuřici, lněné semínko a vikev. Dále autor popisuje problematiku krmení koroptví v komorách granulovaným krmivem.²⁸⁴

---

²⁸¹ SEKERA, J. *Co si připomenout před lovem koroptví.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 8. s. 117 - 118.

²⁸² KROUTIL, O. *Zkušenosti s chovem koroptví.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 8. s. 118 - 119.

²⁸³ KROUTIL, O. *Zkušenosti s chovem koroptví.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 9. s. 131.

²⁸⁴ ČIKOVSKÝ, L. *K problému výživy komorovaných jarabíc.* In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 10. s. 154 -158.

Článek: Bažant a koroptev ve společném životním prostředí.

Článek pojednává o pronikání bažantů do polních oblastí. Bažantí slípky jsou rovněž hájené. S rozvojem zemědělství a její techniky i s šířením bažantů se koroptve stahují na kraje cest a lesů.

Koroptve se novým podmínkám přizpůsobují, potřebují hlavně dostatek potravy a úkryt na hnízdění. Také jim pomáhá stavba remízů.

Bažanti také změnili svůj způsob života. Dříve v nocích hřadovali na stromech, nyní přespávají na zemi. Zvykli si na život v rozlehlých polních oblastech. Stejně jako koroptvím jim vyhovuje například kukuřice, nebo brambory, kde naleznou úkryt.

Odlišný je jejich sociální život. Koroptve žijí ve striktně monogamních párech někdy i na celý život. Kohoutek pomáhá slepičce se sezením na vejcích i s odchovem kuřátek. Samec bažanta má až šest slípek a o kuřátka se nestará vůbec.

Koroptve mají na vejce důlek, kam je snáší po obvodu. Bažantí slípka vejce snáší na zem, někdy je i trouší po jednom. Občas snese vejce i do koroptvího hnízda. To má pak často fatální následky pro koroptví kuřátka.

Závěrem autor nabádá myslivce, aby vzájemný vztah koroptví a bažantů sledovali a sdělovali své poznatky. Je třeba udržet jejich populace v rovnováze.²⁸⁵

---

²⁸⁵ SEKERA, J. *Bažant a koroptev ve společném životním prostředí*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./XXXVIII. č. 11. s. 164 -165.

6.2.39 Shrnutí 1958 – 1960

Roku 1958 se objevují nové poznatky o biologii koroptve. Ty pocházejí z anglického výzkumu a přináší nová fakta. Například, že plodnost mladých a starých koroptví se příliš neliší, důležitá je správná výživa a péče. Dalším faktem je, že kohoutci se dožívají vyššího věku, než slepičky. Dále se výzkum týkal i hejnek. Slepičky i kohoutci z rodinného hejnika si vždy hledají partnery z jiných hejnek.²⁸⁶

Dále je řešeno, co vše koroptvím vadí. Je to jednak počasí – krutá zima, povětrnost, ale i velké sucho a vedro. Pak je pro ně velkou hrozbou senoseč, kdy dochází k vysečení hnízd. Následně jsou velkou hrozbou také predátoři a to zejména toulavé kočky a lasice.²⁸⁷

Autoři se také věnují stravě koroptví a tomu, jak správně pečovat o komorované koroptve. Na čem se jednoznačně shodnou je, že dlouhé komorování koroptví škodí.²⁸⁸

Stavy koroptví stále klesají. V roce 1958 poklesly kmenové stavy v nížinách o 30% a v pahorkatinách o 80%.²⁸⁹

Také se objevují nové směry v chovu koroptví. Řeší se polodivoký a krotký chov. V rámci polodivokého chovu žijí koroptve ve volné přírodě a vejce jsou jim odebírána a odchovávána v líhni nebo pod kvočnami. V rámci krotkého chovu jsou slepičky chovány v zajetí. Je potvrzeno, že tak slepičky snesou dvojnásobný počet vajec.²⁹⁰

Dále přicházejí novinky ve výživě kuřátek. Stále jich při umělém odchovu mnoho hyne. Zde se objevují nové názory na krmení kuřátek. Aby kuřátka přežila, musí přijmout velké množství snadno stravitelných bílkovin. Došlo k namíchání směsí a například v odchovně Stěžery přežila všechna odchovaná kuřátka.²⁹¹ Jeden z autorů dokonce popisuje úspěšné krmení kuřátek rybničním planktonem.²⁹²

---

²⁸⁶ ANONYM. *Nové biologické poznatky o koroptvi*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 1. s. 4.

²⁸⁷ P. J. *Zabránit ztrátám*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 4. s. 55.

²⁸⁸ GRIM, J. *Jak se bránit proti ztrátám v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 7. s. 99.

²⁸⁹ SEKERA, J. *Některé poznatky z odstřelu koroptví z roku 1957*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 8. s. 118 - 119.

²⁹⁰ SEKERA, J. *Nové směry v chovu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10. s. 148 - 149.

²⁹¹ GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3. s. 35.

²⁹² JONÁŠ, V. *Krmení koroptviček a bažantů*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 5. s. 72 - 73.

Roku 1960 přichází také pravidelné sčítání koroptví. To probíhá na jaře, aby se zjistil stav po zimě. Další sčítání probíhá v srpnu, před odstřelem. Při tomto sčítání lze zjistit počet přírůstků.²⁹³

Od roku 1927 se příroda velmi změnila a koroptve se úspěšně přizpůsobují nastalým podmínkám prostředí.²⁹⁴ Pro koroptve by také měly být vysazovány keře²⁹⁵ v okolí polí a budovány remízy.²⁹⁶

Opět je řešen vztah koroptve a bažanta. Bažanti pronikli do polních oblastí a také změnilí svůj způsob života. Nicméně, bažantí slípky jsou hájené a koroptví ne. Koroptve jsou vytlačovány na kraje cest a lesů. Jiný je způsob hnízdění. Bažantí slípky mohou snést vejce do koroptvího hnízda. To má pak fatální následky pro koroptví kuřátka. Do budoucna je třeba udržet jejich populace v rovnováze.²⁹⁷

---

²⁹³ SEKERA, J. *Sčítání koroptví, bažantů a zajíců*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 9. s. 134 – 135.

²⁹⁴ R. H. *Přizpůsobí se koroptve změně prostředí?* In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10. s. 153.

²⁹⁵ SZEDERJEI, A. *Význam krytu pro koroptve a bažanty*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 5. s. 67.

²⁹⁶ KESSL, J. *Více koroptvích remízů*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 2. s. 21 - 22.

²⁹⁷ SEKERA, J. *Bažant a koroptev ve společném životním prostředí*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 11. s. 164 -165.

6.3 Kalendárium

Na základě rešerší článků z časopisů Stráž myslivost a Myslivost jsem sestavila kalendárium. Toto kalendárium začíná rokem 1927 a končí rokem 1960. Začátek i konec kalendária jsou stanoveny podle vybraných ročníků tohoto časopisu.

1927 – Počet koroptví hojný. Stavba remízů pro koroptve dle pana Berlepsche.²⁹⁸

1928 – Jako nejvýznamnější škůdce koroptví jsou označeny vrány šedé. Za zajímavost můžeme považovat, že koroptve devastují populaci plže plovatky. To znamená výrazný úbytek motolice u skotu.²⁹⁹ Poprvé zjištěna existence albínů.³⁰⁰

1929 – Krutá zima znamenala první velký úbytek koroptví.³⁰¹ Řešeno zimování koroptví – zmínka o komorování.³⁰²

1930 – Diskutováno správné krmení koroptví přes zimu a budování zásypů.³⁰³ Došlo ke zkrácení doby odstřelu.³⁰⁴ To potvrzuje i vydání malého honebního zákona. Ten povoluje odstřel koroptví až od září nebo října. To záleží na konkrétních okresech.³⁰⁵ I přes vydání tohoto zákona probíhá odstřel od půlky srpna ve vinařských obcích.³⁰⁶

1931 – Stále probíhají rozsáhlé diskuze ohledně zavedení malého honebního zákona.³⁰⁷ Myslivecké spolky prosazují odstřel koroptví již od 16. srpna.³⁰⁸

1932 – Probíhá stavba remízů pro koroptve.³⁰⁹

---

²⁹⁸ FARSKÝ, O. *Remízky pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1927. roč. V. č. 4. s. 47 - 49.

²⁹⁹ FARSKÝ, O. *Lovná zvěř pernatá a motolice skotu*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 3. s. 33 - 36.

³⁰⁰ HOŘICE, A. *Vzácné stálé aberrace koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 19. s. 250 - 251.

³⁰¹ PODHAJSKÝ, K. *Párkování koroptví a jiné*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 7. s. 123.

³⁰² PODHAJSKÝ, K. *Přezimování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 21. s. 378 - 379.

³⁰³ VAVROUCH, F. *Krmení a ochrana zvěře, zvláště koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 3. s. 48 - 49.

³⁰⁴ ŠNOPL, K. *Jaké zkušenosti nám dal letošní rok v příčině doby hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 21. s. 401 - 404.

³⁰⁵ SLANÝ, J. *Ještě slovo k odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 24. s. 437 - 438.

³⁰⁶ BLAHA, J. *Vinařské obce a odstřel koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 23. s. 420 - 421.

³⁰⁷ KUNOVSKÝ, J. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 15. s. 254 - 255.

³⁰⁸ ANONYM. *Odstřel koroptví v Čechách již od 16. srpna t. r.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 16. s. 271 - 272.

³⁰⁹ ŠMIDRHAL, B. *Remízky pro koroptve a ptactvo*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 19. s. 269 - 270

1933 – Objevuje se nový model lovu, který přichází z Německa. Odstřelovat by se měl nejstarší pár z hejna.³¹⁰

1934 – Do tohoto roku bylo běžné ponechávat v hejnu staré kusy. Nově by se měly odstřelovat. Staré slepičky snáší velmi malé množství vajec a nejsou pro chov perspektivní.³¹¹

1935 – V honbištích je evidován vyšší počet kohoutků. Řeší se, zda jejich počet upravovat vychytáváním.³¹²

1936 – Mírná zima znamená značné navýšení počtu koroptví.³¹³

1937 – Řešeno hnízdění koroptví.³¹⁴

1938 – Kmenový stav koroptví je odhadován na 5 milionů kusů. Odstřeleno je na 2 miliony koroptví. Nejvíce koroptví je odstřeleno v Čechách.³¹⁵ Koroptve se stahují do blízkosti lidských sídel.³¹⁶ První zmínky o kroužkování koroptví.³¹⁷ Vydán velký honební zákon, který povoluje odstřel koroptví od 15. srpna na Moravě a od 16. srpna v Čechách.³¹⁸

1939 – Mizí jelení honitby, honitby koroptví by je tedy měly nahradit.³¹⁹ Jaro a léto tohoto roku bylo velmi deštivé, hrozí velký úbytek kuřátek z prvních hnízd.³²⁰ Odstřel by měl být pouze protříděním hejna.³²¹

1940 – Krutá zima znamená výrazný úbytek koroptví. Objevují se první zprávy o zazvěřování honiteb nachytanými kusy koroptví.³²² Sčítání koroptví v rámci okresů.³²³

---

³¹⁰ MIKULA, A. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 22. s. 286 - 288.

³¹¹ ŽEMLIČKA, J. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 7. s. 105 - 107.

³¹² STREBL, B. *Je třeba upravovati poměr pohlaví o koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1935. roč. XIII. č. 18. s. 502 - 503.

³¹³ HONSOWITZ, O. *O Koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 14. s. 408 - 409.

³¹⁴ MOŽÍŠEK, V. *Hnízdění bažantů a koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1937. roč. XV. č. 10. s. 289 - 290.

³¹⁵ SEKERA, J. *Oblasti koroptve v Československu*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 16. s. 389 - 392.

³¹⁶ KOKEŠ, O. *O koroptvím hnízdění*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 9. s. 217 - 219.

³¹⁷ VOKÁL, O. *O hnízdění a výchově koroptví. Máme kroužkovati koroptve?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 12. s. 302 - 303.

³¹⁸ SLANÝ, J. *O správném počátku odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 18. s. 449 - 451.

³¹⁹ MRAŠTÍK, F. *Srnci, zajíci, bažanti a koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 11. s. 169.

³²⁰ KOKEŠ, O. *Několik zkušeností z koroptvích honbišť*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 20. s. 317 - 319.

³²¹ KINCL, F. *Jak by se měly odstřelovati koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 21. s. 335 - 338.

1941 – Evidovány četné migrace koroptví a to nejen na území Protektorátu Čechy a Morava, ale i v Evropě.³²⁴ Zaveden program na Záchranu koroptví.³²⁵ Jsou vysazovány komorované koroptve. Do běžných honiteb dáno po 5 párcích koroptví. Do honitby prezidenta a říšského protektora dáno 10 párků.³²⁶ Jsou hájeny koroptve z druhých hnízd.³²⁷ Do popředí se dostává umělý odchov kuřátek.³²⁸ Vychází směrnice pro chytání koroptví.³²⁹

1942 – Stavba remízů pro koroptve.³³⁰ Vysazování komorovaných koroptví lze označit za úspěšné.³³¹

1943 – Stále platí zákaz odstřelu koroptví.³³² Zřízena koroptvárna.³³³

1944 – Stále platí zákaz odstřelu.³³⁴

1945 – Na území Protektorátu Čechy a Morava vypuštěno na 25 tisíc kusů koroptví. Stav koroptví v Čechách výrazně lepší než na Moravě.³³⁵

1946 – Do popředí se dostává umělý odchov koroptvích kuřátek.³³⁶

1947 – Z tohoto roku nejsou žádné informace o koroptvi polní.

1948 – Stav koroptví se navrátil asi na 50% předválečné četnosti.³³⁷ Platí plošný zákaz odstřelu koroptví.³³⁸ První zmínky o moření osiva a jeho špatném vlivu na polní zvěř.³³⁹

---

³²² SEKERA, J. *Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třeskové zimě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 19. s. 366 - 367.

³²³ ZÁTKA, J. *Sčítání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 21. s. 393-397.

³²⁴ KOUTENSKÝ, J. *Stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 4. s. 55 - 57.

³²⁵ DYK, A. *Pracovní program „Záchrana koroptví“*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6. s. 105 - 106.

³²⁶ SEKERA, J. *Vysazení komorovaných koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9. s. 169 - 171.

³²⁷ SLANÝ, J. *Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11. s. 211 - 214.

³²⁸ FARSKÝ, O. *Jak lze zachránit vysečená vejce a doma vylíhlé mladé koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 16. s. 334 - 337.

³²⁹ SEKERA, J. *Směrnice pro chytání koroptví v honebním roce 1941-42*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 18. s. 377 - 381.

³³⁰ RAŠEK, J. M. *Remízy pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 19. s. 406 - 407.

³³¹ SEKERA, J. *Výsledky vysazování koroptví v roce 1941*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 23. s. 497 - 500.

³³² KOMÁREK, J. *Důvody pro omezený odstřel a pro odchyt koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10. s. 83 - 84.

³³³ CERHA, P. *Zřízení koroptvárny*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 15. s. 127 - 128.

³³⁴ SEKERA, J. *K letošnímu odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 10. s. 83 - 85.

³³⁵ Tamtéž. s. 83 - 85.

³³⁶ KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 7. s. 73 - 75.

1949 – Populaci koroptví nejvíce ohrožují brzké senoseče, modernizace zemědělství, mořidla, rozšíření drátů elektrického vedení a špatná redukce predátorů.³⁴⁰ Koroptví ubývá, bude provedeno velké zdravotní šetření odstřelených koroptví. Zkoumána bude četnost pohlaví, věk, výživový stav a přítomnost endoparazitů a ektoparazitů. Vyšetřována bude rovněž krev.³⁴¹ Zdravotní šetření koroptví potvrdilo přítomnost řady parazitů i prvoků v krvi.³⁴² Při koroptví výzkumné akci bylo odstřeleno a zkoumáno 1275 koroptví.³⁴³

1950 – Výzkumná koroptví akce probíhá i na Moravě.³⁴⁴ Probíhá rozsáhlá akce na záchranu vysečených hnízd.³⁴⁵

1951 – V okolí města Lysá nad Labem vysečeno na 150 koroptvích vajec. Řešena otázka ochrany koroptví v zimních měsících.³⁴⁶ Odchyt koroptví do Novákových rámu.³⁴⁷

1952 – První využití elektrické motorové líhně pro líhnutí vajec vysbíraných z vysečených hnízd.³⁴⁸ Pětiletý hospodářský plán nařídil zvýšení kmenového stavu koroptví v Čechách a na Moravě.³⁴⁹ Využití petrolejové líhně.³⁵⁰ Celkové výsledky Výzkumné koroptví akce prokázaly, že úbytek koroptví nesouvisí s jejich zdravotním

---

³³⁷ PROFOTA, Z. *Zvel'ad'me stav jarabíc*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 3. s. 34 - 35.

³³⁸ HUBÁLEK, J. *Koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 17. s. 254 - 255.

³³⁹ SLANÝ, J. *Moření osiva a zvěř pernatá*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 20-21. s. 294 - 295.

³⁴⁰ POSPÍŠIL, V. *Ztráta 10. 000 koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 1-2. s. 4 - 5.

³⁴¹ NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Vyšetření zdravotního stavu koroptví v Čechách*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15. s. 145.

³⁴² SLANÝ, J. *K vyšetření zdravotního stavu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 17-18. s. 177 - 178.

³⁴³ NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptví akce*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 19. s. 190.

³⁴⁴ KRUL, J. PUJMAN, V. ZIMA, L. *Vyšetřování zdravotního stavu koroptví na Moravě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1. s. 2 -3.

³⁴⁵ DVOŘÁK, F. *Zachraňte vysečená koroptví a bažantí hnízda*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 11. s. 143.

³⁴⁶ VLACH, J. *Zvýšíme stavy koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 8-9. s. 96 - 98.

³⁴⁷ ŘEHÁČEK, J. *Odchyt koroptví do Novákových rámu*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 20. s. 245.

³⁴⁸ FILIP, E. *Umělé líhnutí koroptvích a bažantích vajec*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 2. s. 21.

³⁴⁹ SEKERA, J. *Záchrana koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5. s. 63 - 64.

³⁵⁰ VEVERKA, K. *Výchova a vypouštění bažantích a koroptvích kuřátek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 6. s. 79 - 80.

stavem. Koroptve na území Československa mají malé množství parazitů a jsou v dobrém výživovém stavu. Zastoupení pohlaví je v poměru 1:1.³⁵¹

1953 – Odstřel koroptví povolen od 16. srpna.³⁵² Koroptve se podílejí na likvidaci brouků mandelinky bramborové.³⁵³

1954 – Brzké sečení luk přináší ztrátu zhruba 150 000 – 200 000 koroptví ročně.³⁵⁴ Stav koroptví klesá, vydán plošný zákaz odstřelu.³⁵⁵

1955 – Do popředí se dostávají metody vypouštění koroptvích kuřátek do volné přírody.³⁵⁶

1956 – Do popředí se dostává záchrana ohrožených hnízd. Bažanti vytlačují koroptve z honiteb.³⁵⁷ Stav koroptví se stále snižují, šancí na nápravu a pozvednutí stavů je komorování.³⁵⁸

1957 – Nebyl naplněn odchyt tohoto roku.³⁵⁹ Jsou budovány trvalé zásypy.³⁶⁰

1958 – Nové poznatky o biologii koroptve – nedochází k páření v rámci jednoho hejnika, i staré slepičky jsou plodné, záleží na péči.³⁶¹ Řešeny metody vypouštění kuřátek do volné přírody.³⁶² Vynález Hrdinovy klícky na vypouštění kuřátek.³⁶³ Třídění koroptví před příjmem do koroptvární. Přijaty budou jen silné, zdravé kusy.³⁶⁴

---

³⁵¹ JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 123.

³⁵² VEVERKA, K. *Splníme plán odstřelu a odchyty koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 3. s. 37 - 39.

³⁵³ SEKERA, J. *Bažanti i koroptve hubí mandelinku bramborovou*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 5. s. 67 - 68.

³⁵⁴ SEKERA, J. *Zachraňme co nejvíce vysečených koroptvích hnízd!* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 3. s. 36 - 38.

³⁵⁵ RAKVICA, J. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8. s. 122.

³⁵⁶ SEKERA, J. *Vypouštění osiřelých koroptviček a bažantů do honiteb*. In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4. s. 52.

³⁵⁷ VRBENSKÝ, J. *Už teď se pustíme do příprav na záchranu ohrožených hnízd*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 3. s. 40 - 41.

³⁵⁸ ANONYM. *Co učiníme pro zvýšení stavu koroptví zvěře*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 7. s. 106.

³⁵⁹ KADLEC, V. *Odchyt koroptví – náš velký úkol*. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 7. s. 104 - 105.

³⁶⁰ KUNT, A. „*Věčné*“ *koroptví zásypy*. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 11. s. 171.

³⁶¹ ANONYM. *Nové biologické poznatky o koroptvi*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 1. s. 4.

³⁶² POSPÍŠIL, A. *Jak jim pomoci*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3. s. 34.

³⁶³ H. Z. *Vypouštění kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3. s. 35.

³⁶⁴ GRIM, J. *Jak se bránit proti ztrátám v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 7. s. 99 - 100.

Kmenové stavy poklesly v nížinách o 30% a v pahorkatinách o 80%.³⁶⁵ Nové směry v chovu koroptví – chov polodivoký/krotký.³⁶⁶

1959 – Řešena výživa kuřátek. Ta musí přijímat velké množství bílkovin (vysrážené kyselé mléko, tvaroh, hovězí maso, na tvrdo uvařená vejce).³⁶⁷ Některým chovatelům kuřátka stále umírají. Rozhodnutí přidat více snadno stravitelných bílkovin. Pak jsou kuřátka schopna umělé odchov přežít.³⁶⁸ Koroptve se dobře přizpůsobují změnám okolního prostředí.³⁶⁹ Odstřel koroptví probíhal od 30. srpna do 20. září.³⁷⁰

1960 – Zakládání remízů.³⁷¹ Bažanti mají tendence koroptve vytlačovat z polních ekosystémů. Je třeba jejich počet i vztah držet v rovnováze.³⁷²

---

³⁶⁵ SEKERA, J. *Některé poznatky z odstřelu koroptví z roku 1957*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 8.. s. 118 - 119.

³⁶⁶ SEKERA, J. *Nové směry v chovu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10. s. 148 - 149.

³⁶⁷ GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3. s. 35.

³⁶⁸ BLAŽEK, V. *Zkušenosti s krmením koroptvích a bažantích kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 6. s. 84.

³⁶⁹ R. H. *Přizpůsobí se koroptve změně prostředí?* In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10. s. 153.

³⁷⁰ HANZL, R. *Poznatky z odstřelu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 12. s. 182.

³⁷¹ KESSL, J. *Více koroptvích remízů*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 2. s. 21 - 22.

³⁷² SEKERA, J. *Bažant a koroptev ve společném životním prostředí*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 11. s. 164 -165.

7. Výukové aktivity

Podle názvu práce jsou výukové aktivity určeny primárně žákům gymnázií. Aktivity pro nižší stupeň gymnázia jsou ale využitelné i pro druhé stupně základních škol.

Jedná se o aktivity, které lze využít na celou vyučovací hodinu, nebo je zařadit pouze jako doplňující cvičení.

Tyto aktivity jsou určeny žákům nižšího a vyššího stupně gymnázia. Co se týká konkrétních ročníků, tak v rámci víceletého – osmiletého gymnázia je možné aktivity využít v primě a sekundě. Tento předpoklad činím za využití učebnic ekologického přírodopisu. Pokud vyučující postupují pomocí učebnic systematického přírodopisu, téma je využitelné pouze v sekundě. V rámci vyššího gymnázia téma koroptve polní lze využít v druhém ročníku čtyřletého studia a sextě studia osmiletého.

Pokud bychom aktivity chtěli využít mimo určené ročníky a učivo, tak to samozřejmě lze například během projektových dnů, na seminářích, při školní exkurzi do přírody nebo na biologickém kurzu.

Pro žáky nižšího i vyššího stupně gymnázií jsem vytvořila pět aktivit na téma koroptve polní. Dohromady tedy deset aktivit. Ke všem aktivitám budou mít žáci k dispozici kalendárium, aby z něj mohli vyvozovat odpovědi.

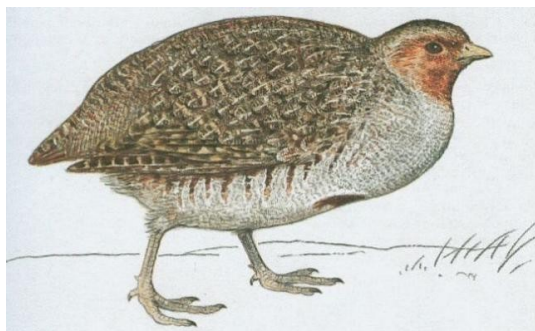

7.1 Aktivity pro nižší stupně gymnázií

7.1.1 Aktivita 1

Seznamte se, koroptev polní.

1) Podívejte se na tento obrázek a odpovězte na otázky (a – d).

Obrázek 1³⁷³

- Viděli jste někdy tohoto živočicha, jestli ano, kde?
- Podle stavby těla zakroužkujte: koroptev polní je létavý/nelétavý pták, který se vyskytuje v ekosystému luk a polí/rybníka/lesa.
- Prohlédněte si nohy tohoto ptáka a napište, k čemu koroptvi slouží.
- Napište řád, do něhož koroptev řadíme.

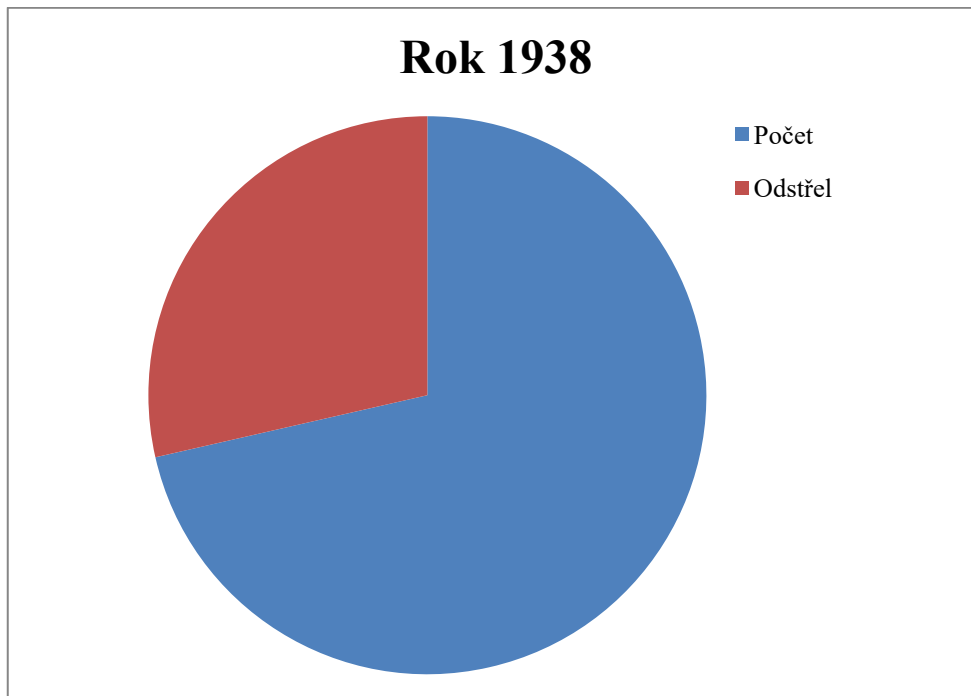
2) Vezměte si k ruce kalendárium a odpovězte na otázky (a – e).

- V jakém roce přichází výrazný úbytek koroptví?
- Odvodte, proč k tak velkému úbytku došlo
- V jakém roce dochází k navýšení počtu koroptví?
- Vypište, co přispělo ke zvýšení počtu koroptví?
- Kdybyste mohli pro zvýšení počtu koroptví učinit cokoliv, co by to bylo?

---

³⁷³ http://www.guh.cz/edu/bi/biologie_obratlovci/html04/foto_045.html [cit. 18. 2. 2022]

3) Prohlédněte si tento graf a vysvětlete, co vyznačuje.

7.1.2 Aktivita 2

Význam koroptve polní.

1) Koroptev polní.

- a) Označte jméno rodové a jméno druhové.
- b) Napište, v jakých ekosystémech se koroptev polní vyskytuje.
- c) Doplňte, koroptev polní řadíme do řádu:
- d) Doplňte, mezi její příbuzné patří:

2) Přečtěte si tento text a zhodnot'te správnost tvrzení (a – d).

„Hospodářský význam chovu koroptví je mnohostranný. Nutno jej posuzovati ze dvou hledisek. Předně podle ceny ulovené zvěřiny a významu, který má pro hodnotu našich honiteb, za druhé podle užitku, který koroptev skýtá v boji proti škůdcům kultur. Jak jsme se již v předu zmínili, je koroptev převážně ptákem hmyzožravým, zdržujícím se se zvláštní oblibou v polích, osetých kulturními plodinami. Tím, že její hlavní potrava sestává z hmyzu, který sbírá v poli, jest ptákem velmi užitečným. Tuto skutečnost uzná každý zemědělec. Jest to konečně ověřeno mnoha pozorováními, rozbory žaludku (...). Významná role, kterou hraje v ochraně zemědělských kultur je ještě zesílena tím, že sbírá i plevelná semena a jen výjimečně také obilná zrna (...)“³⁷⁴

- a) Koroptev polní je druh velmi užitečný v zemědělství. ANO/NE
- b) Koroptve se stravují pouze druhy škodlivého hmyzu. ANO/NE
- c) Rozbory žaludku potvrdili, že hmyz je oblíbenou složkou potravy koroptve polní. ANO/NE
- d) Koroptve se vyskytují převážně v lesních ekosystémech. ANO/NE

3) Z textu v úkolu číslo 2 vyvod'te obecný závěr.

4) Z kalendária odvod'te:

- a) Vypište, co prospívá volnému chovu koroptví polních?
- b) Jak byl řešen úbytek stavů koroptví?
- c) Napište, co vnímáte jako nejproblematičtější otázku chovu koroptví.
- d) Doplňte, kromě užitku v zemědělství jsou koroptve polní užitečné k/pro:

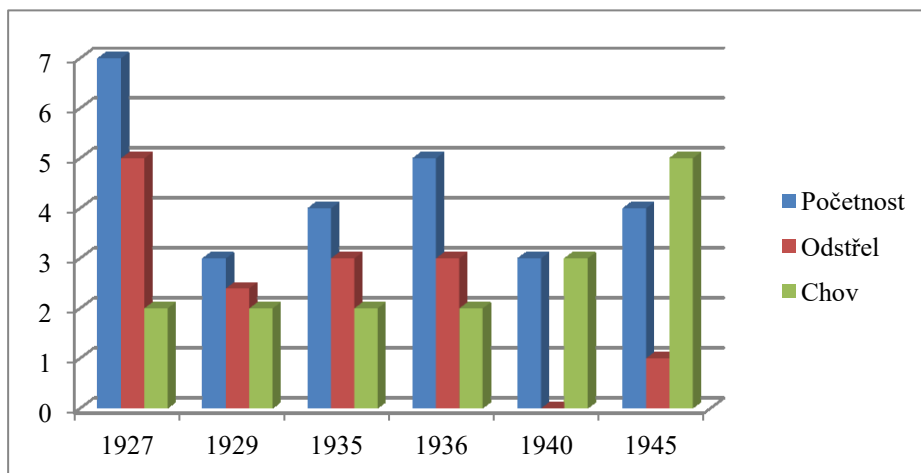
---

³⁷⁴ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 218 - 219.

7.1.3 Aktivita 3

Koroptve v grafech.

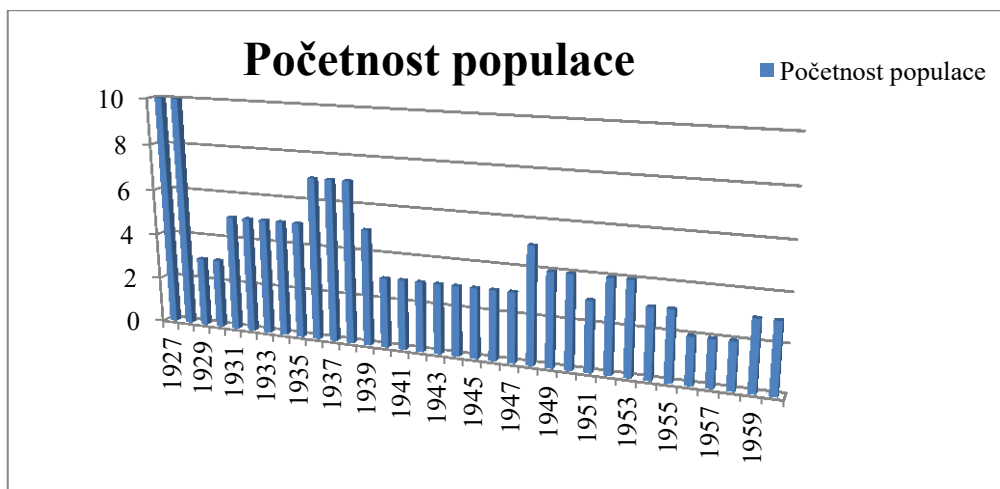
1) Prohlédněte si tento graf a vysvětlete, co znázorňuje.

Odpovězte:

- V jakém roce byla populace koroptví nejpočetnější?
- V jakém roce byl odstřel koroptví zakázán?
- Jak se daří koroptve odchovávat?

2) Prohlédněte si tento graf a vysvětlete, co znázorňuje.

Vysvětlení:

- Kdy byla populace nejhojnější?
- V jakých letech počty koroptví klesají?
- Podařilo se v roce 1959 populaci koroptví obnovit na stejný počet kusů jaký byl v roce 1927?

7.1.4 Aktivita 4

Koroptev polní X bažant obecný.

1) Popište, jak se tyto druhy liší.

Obrázek ³⁷⁵

Obrázek ³⁷⁶

Rozdíly:

2) Z kalendária vyčtěte, jaký je vztah koroptví a bažantů.

3) Proč je do budoucna zásadní udržet populace koroptví a bažantů v rovnováze?

---

³⁷⁵ <https://zoohluboka.cz/zvirata/zvire/koroptev-polni> [cit. 11. 3. 2022].

³⁷⁶ <https://www.cojeco.cz/bazant> [cit. 11. 3. 2022].

7.1.5 Aktivita 5

Koroptví data.

1) Na základě poznatků z kalendária vypište dataci daných událostí (a – f).

- a) Začíná platit malý honební zákon. Roku:
- b) Mírná zima znamenala navýšení koroptví populace. Roku:
- c) Dochází k prvnímu velkému úbytku koroptví. Roku:
- d) Odstřel koroptví je povolen k 15. srpnu. Roku:
- e) Byla vybudována koroptvárna. Roku:
- f) Do popředí se dostává umělý odchov kuřátek. Roku:

2) Na základě kalendária doplňte k daným rokům fakta, která se týkají chovu koroptví.

- 1927 -
- 1930 -
- 1932 -
- 1934 -
- 1938 -
- 1940 -
- 1941 -
- 1942 -
- 1943 -
- 1946 -
- 1950 -
- 1952 -
- 1955 -
- 1957 -
- 1959 -

3) Přečtěte si své výpisky v předchozím úkolu a vyvodte, jaké byly snahy navýšit počet koroptví.

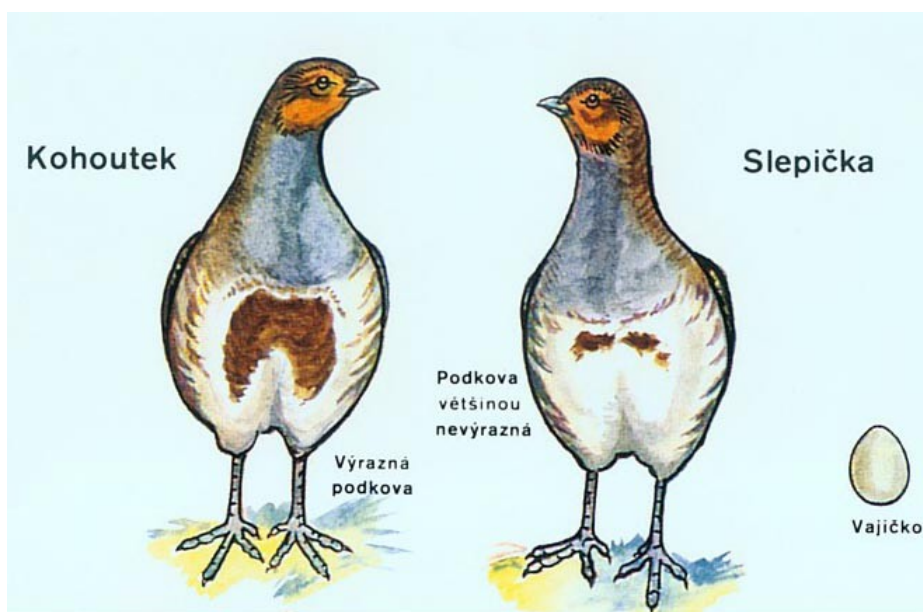
7.2 Aktivity pro vyšší stupně gymnázií

7.2.1 Aktivita 1

Koroptev polní a její význam.

1) Doplňte/odpovězte (a – e).

- a) Přirozené prostředí koroptve polní je .....
- b) Koroptev polní patří do řádu .....
- c) Do tohoto řádu řadíme i .....
- d) K čemu slouží končetina tohoto řádu? .....
- zkuste ji nakreslit
- e) Popište rozdíl mezi kohoutkem a slepičkou.
- Vysvětlete pojem pohlavní dimorfismus.
- Je zde patrný?

Obrázek 2³⁷⁷

³⁷⁷ http://www.ms-smilovice-reka.ic.cz/obr/article_toulky/koroptev_podkova.jpg [cit. 11. 3. 2022].

2) Přečtěte si následující text a odpovězte na otázky pod ním (a – e).

„Hospodářský význam chovu koroptví je mnohostranný. Nutno jej posuzovati ze dvou hledisek. Předně podle ceny ulovené zvěřiny a významu, který má pro hodnotu našich honiteb, za druhé podle užítku, který koroptev skýtá v boji proti škůdcům kultur. Jak jsme se již v předu zmínili, je koroptev převážně ptákem hmyzožravým, zdržujícím se se zvláštní oblibou v polích, osetých kulturními plodinami. Tím, že její hlavní potrava sestává z hmyzu, který sbírá v poli, jest ptákem velmi užitečným. Tuto skutečnost uzná každý zemědělec. Jest to konečně ověřeno mnoha pozorováními, rozborů žaludku (...). Významná role, kterou hraje v ochraně zemědělských kultur je ještě zesílena tím, že sbírá i plevelná semena a jen výjimečně také obilná zrna; obyčejně jenom ta, která spadnou s klasu na zem. Počítá se, že jeden člen 15členného koroptvího hejna zničí za jediný den 300 plevelných semen a 300 kusů škodlivého hmyzu, tedy celé hejno $15 \times 600 = 9000$ škodlivých jednotek. Ing. Sekera říká, že počítáme-li s denní spotřebou 2 dkg plevelných semen a kulek u jediného tohoto ptáka, znamená to roční spotřebu 6 kg škůdců, čili do roka tisíc vagonů ničitelů kulturních plodin, před nimiž koroptev pole ochrání. Tato fakta učinila z koroptve ptáka, který je velmi oblíben nejen myslivcem, nýbrž i zemědělcem, který se sám mnohdy v názorech na užitečnost zvěře s myslivcem rozchází.“³⁷⁸

- a) V jakých ekosystémech se koroptev polní vyskytuje?
- b) Jaký je užitek koroptve polní?
- c) Čím se koroptev polní živí?
- d) Z jakého výzkumu byl učiněn závěr, že koroptve jsou užitečné?
- e) Vyvod'te z článku obecný závěr.

---

³⁷⁸ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev - její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947. s. 218 - 219.

7.2.2 Aktivita 2

Chov koroptve polní

1) Vezměte si k ruce kalendárium a zhodnoťte správnost tvrzení

(a – k) ANO/NE.

a) Roku 1933 přichází ze Švýcarska nový model odstřelu. Odstřelen by měl být nejstarší pár z hejnka. **ANO/NE**

b) Stavba remízků pro koroptve je řešena už od roku 1927. **ANO/NE**

c) Zásypy pomáhají koroptvím přežít zimu. **ANO/NE**

d) Mírná zima je pro koroptve likvidační. **ANO/NE**

e) Roku 1940 přichází první sčítání koroptví. **ANO/NE**

f) Program na záchranu koroptví začíná roku 1942. **ANO/NE**

g) Roku 1945 bylo vypuštěno na 25 000 koroptví. **ANO/NE**

h) Modernizace zemědělství od roku 1949 výrazně škodí nárůstu populace koroptví. **ANO/NE**

ch) Při koroptví výzkumné akci bylo odstřeleno a zkoumáno více než 4000 koroptví. **ANO/NE**

i) Akce na záchranu vysečených hnízd probíhá od roku 1950. **ANO/NE**

j) Potvrzení, že koroptve konzumují mandelinku bramborovou, přišlo roku 1952. **ANO/NE**

k) Roku 1959 je velkým tématem výživa uměle odchovávaných koroptvích kuřátek. **ANO/NE**

2) Na základě kalendária doplňte věty.

a) Krutá zima znamená pro populaci koroptví -

b) Ke krutým, mrazivým zimám došlo v letech -

c) Roku 1936 narostla populace koroptví díky -

d) Deštivé jaro roku 1939 znamenalo pro populaci koroptví -

e) Od roku 1941 jsou evidovány migrace koroptví -

- f) Roku 1945 je stav koroptví lepší v -
- g) Od roku 1946 je řešen -
- h) Od roku 1949 je populace koroptví nejvíce ohrožována -
- ch) Výzkumná koroptví akce zkoumá -
- i) První elektrická motorová líheň byla využita roku -
- j) Roku 1954 se kvůli brzké senoseči nevylíhlo na -
- k) Nové směry v chovu koroptví se týkají –

7.2.3 Aktivita 3

Odstřel koroptví.

1) Vezměte si k ruce kalendárium a doplňte k danému roku (a - l) událost, jež se týká odstřelu koroptví.

a) 1930 -

b) 1931 -

c) 1933 -

d) 1934 -

e) 1938 -

f) 1939 -

g) 1941 -

h) 1943 -

ch) 1944 -

i) 1949 -

j) 1953 -

k) 1954 -

l) 1959 -

2) Prohlédněte si vámi vypsaná fakta. Zhodnoťte odstřel koroptví mezi lety 1930 až 1959.

7.2.4 Aktivita 4

Koroptev polní X bažant obecný.

1) Popište, jak se tyto druhy liší.

Obrázek ³⁷⁹

Obrázek ³⁸⁰

Rozdíly:

2) Z kalendária vyčtěte, jaký je vztah koroptví a bažantů.

3) Proč je do budoucna zásadní udržet populace koroptví a bažantů v rovnováze?

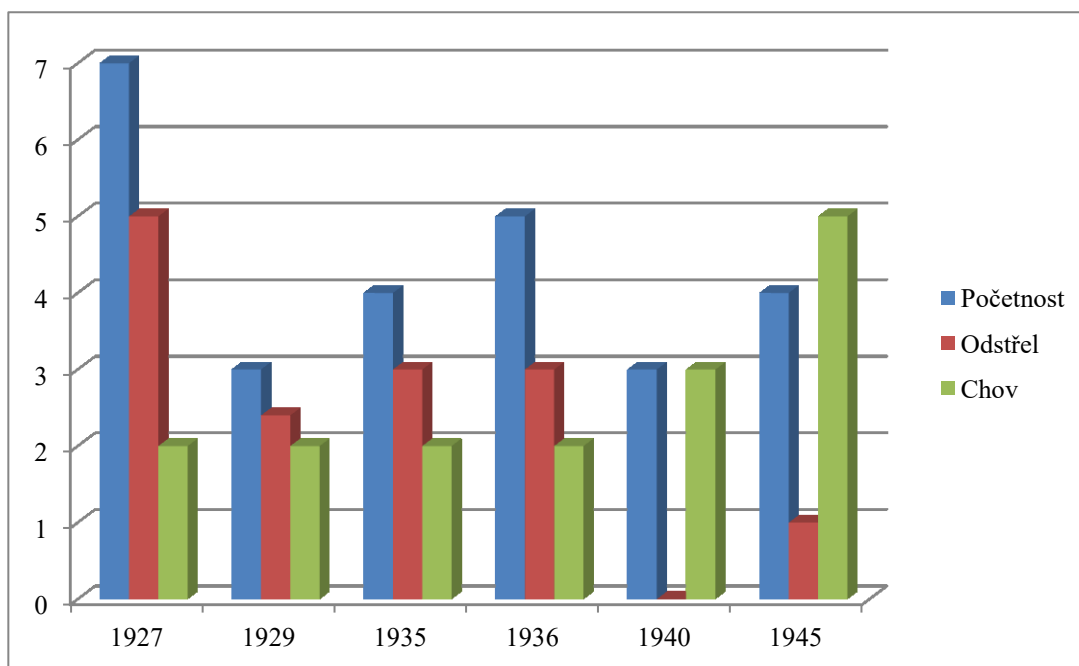
³⁷⁹ <https://zoohluboka.cz/zvirata/zvire/koroptev-polni> [cit. 11. 3. 2022].

³⁸⁰ <https://www.cojeco.cz/bazant> [cit. 11. 3. 2022].

7.2.5 Aktivita 5

Koroptev v grafech.

1) Prohlédněte si tento graf a vysvětlete, co znázorňuje.

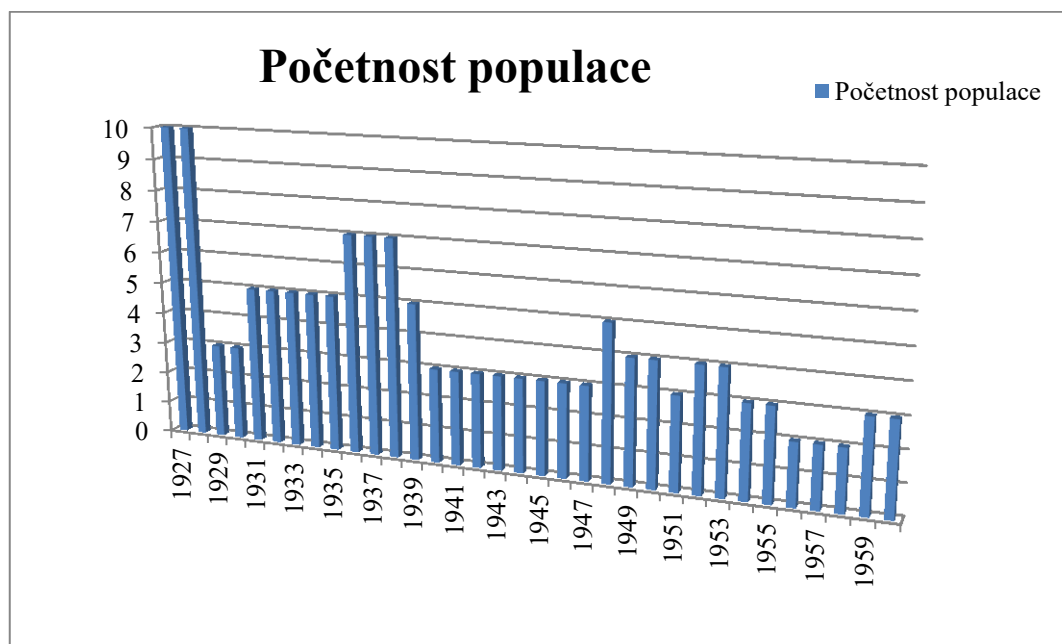

a) Graf znázorňuje:

b) Popište situaci v letech 1927 až 1945:

- početnost
- odstřel
- chov

2) Prohlédněte si tento graf a vysvětlete, co znázorňuje.

a) Graf znázorňuje:

b) V jakých letech se populace koroptví poprvé snižuje?

- z kalendária vyčtěte důvod:

c) Populace koroptví narůstá v letech?

- z kalendária vyčtěte důvod:

d) Populace se opět snižuje v letech?

- z kalendária vyčtěte důvod:

3) Napište vlastní názor, jak je na tom populace koroptví v současné době?

4) Svůj názor porovnejte s touto citací. Co je hlavní autorovou myšlenkou?

„Koroptev je příkladem, kdy se z druhu hojného stal druh ohrožený. Krkavec nebo kormorán je zase příkladem, kdy se z druhu ohroženého stal druh hojný. Obojí je dílem člověka a odrazem jeho neschopnosti kvalitně hospodařit s krajinou a populacemi volně žijící zvěře.“³⁸¹

³⁸¹ <https://www.myslivo.cz/Casopis-Myslivo/Myslivo/2007/Zari---2007/Populace-koroptve-polni---hlavni-priciny-stavajici> [cit. 11. 3. 2022].

8. Dotazník

Dotazník žáci vyplňují po absolvování výukových aktivit. Tento dotazník je stejný pro žáky nižšího i vyššího gymnázia.

Cílem dotazníku je reflexe zájmu žáků o dané téma, schopnost orientace v kalendáriu, grafech a porozumění textu.

Dotazník má celkem 11 otázek. Na ně žáci odpovídali kroužkováním na stupnici 1 – 5. Přičemž: 1 = ano, 2 = spíše ano, 3 = nevím, 4 = spíše ne, 5 = ne.

První dvě otázky se žáků ptají, zda koroptev polní někdy viděli. Vidět ji mohli třeba v blízkosti svého obydlí nebo třeba na výletě, jak ve volné přírodě, tak třeba chovanou v zajetí. Následně se otázky ptají na práci žáků s pracovními listy. Dále tedy žáci vyplňovali, zda je práce s pracovními listy a kalendáři bavila. Pak se otázky zaměřují na orientaci žáků v kalendáriu, grafech a odborném textu. Nechybí ani otázka, zda žákům přijde zajímavé téma, které kalendárium zpracovává.

Nakonec je položena otázka, jestli by se žáci o koropty polní chtěli dozvědět více.

Dotazník:

Na všechny otázky odpovídáte pomocí stupnice 1 – 5. Přičemž: 1 = ano, 2 = spíše ano, 3 = nevím, 4 = spíše ne, 5 = ne.

1) Viděli jste někdy koroptev polní ve volné přírodě?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

2) Viděli jste někdy koroptev polní v zajetí (zoo, domácí chov)?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

3) Bavilo vás zpracovávání pracovních listů?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

4) Bavila vás práce s kalendářem?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

5) Orientovali jste se v kalendáriu dobře?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

6) Přišlo vám téma, které kalendárium zpracovává zajímavé?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

7) Přišly vám grafy srozumitelné?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

8) Orientovali jste se v grafech dobře?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

9) Byl text v pracovním listu srozumitelný?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

10) Vyhledávali jste informace v textu dobře?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

11) Chtěli byste se o koroptvi polní dozvědět více?

1   -   2   -   3   -   4   -   5

9. Výsledky

9.1 Hlavní cíle

9.1.1 Kalendárium

Hlavním cílem mé práce byla tvorba přehledného kalendária, které bude shrnovat historická data o výskytu, odstřelu a chovu koroptví polních na území dnešní České republiky. Tento cíl byl splněn. O koroptví polní jsem na základě rešerší od roku 1927 do roku 1960 sepsala kalendárium (viz kapitola Kalendárium).

Na základě rešerší rovněž již víme, že roku 1927 byl koroptví dostatek. Již tehdy se řešila péče o koroptve a stavba remízů.³⁸² Roku 1929 pak přichází velmi krutá zima, která je pro populaci koroptví fatální.³⁸³ Od roku 1930 je tedy řešeno, jak se správně o koroptve v zimě starat, aby přežily. Řeší se budování zásypů, kde by koroptve měly krmivo a mohly přežít mrazivé dny a noci.³⁸⁴ S ubývajícími počty koroptví byla také zkrácena doba odstřelu.³⁸⁵ Rovněž byl vydán malý honební zákon. Ten výrazně upravoval dobu odstřelu. Začínala později (září, říjen) a trvala jen do prosince. V době měsíce ledna byla hájena všechna zvířena.³⁸⁶

Roku 1936 byla mírná zima. To znamenalo lehké navýšení populace.³⁸⁷ Od roku 1940 přišla série několika velmi krutých zim. Tyto zimy výrazně poznamenaly počty koroptví na našem území.³⁸⁸ Od roku 1941 jsou evidovány migrace koroptví po celé Evropě.³⁸⁹

V návaznosti na snižování populace koroptví byl vydán plošný zákaz odstřelu.³⁹⁰ Jednotlivé honitby byly zazvěřovány vychytanými koroptvemi z jiných honiteb.³⁹¹

---

³⁸² FARSKÝ, O. *Remízky pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1927. roč. V. č. 4. s. 47 - 49.

³⁸³ PODHAJSKÝ, K. *Pákování koroptví a jiné*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 7. s. 123.

³⁸⁴ VAVROUCH, F. *Krmení a ochrana zvěře, zvláště koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 3. s. 48 - 49.

³⁸⁵ ŠNOPL, K. *Jaké zkušenosti nám dal letošní rok v příčině doby hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 21. s. 401 - 404.

³⁸⁶ SLANÝ, J. *Ještě slovo k odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 24. s. 437 - 438.

³⁸⁷ HONSOWITZ, O. *O Koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 14. s. 408 - 409.

³⁸⁸ SEKERA, J. *Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třeskuté zimě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 19. s. 366 - 367.

³⁸⁹ KOUTENSKÝ, J. *Stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 4. s. 55 - 57.

³⁹⁰ SEKERA, J. *K letošnímu odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 10. s. 83 - 85.

³⁹¹ Tamtéž. s.83 - 85.

Ve druhé polovině čtyřicátých let 20. století se podařilo navýšit populaci koroptví na 50% její předválečné četnosti.³⁹² Populaci koroptví nejvíce ohrožují brzké senoseče, modernizace zemědělství, mořená osiva, rozšíření drátů elektrického vedení a špatná redukce predátorů.³⁹³

Populace koroptví se i přes četné snahy stále snižovala. Bylo rozhodnuto o výzkumu zdravotního stavu koroptví. V rámci primární fáze tohoto výzkumu byla potvrzena přítomnost řady parazitů i prvoků v krvi zkoumaných koroptví.³⁹⁴ Tak bylo rozhodnuto o pokračování tohoto výzkumu. Roku 1952 tato velká výzkumná koroptví akce končí. Vyvozen je závěr, že koroptve na území Čech, Moravy a Slovenska jsou zdravé, nebo jen s malým počtem parazitů. Ti však nejsou schopni vyvolat žádné závažné onemocnění.³⁹⁵ Stav koroptví však stále klesá, tak je roku 1954 opět vydán plošný zákaz odstřelu.³⁹⁶ Za největšího viníka úbytku koroptví je označována brzká senoseč.³⁹⁷ Roku 1958 jsou intenzivně řešeny metody vypouštění kuřátek do volné přírody.³⁹⁸ Také se přistupuje k umělému polodivokému nebo krotkému chovu kuřátek. To vše probíhá ve snaze zvýšit počet koroptví na našem území.³⁹⁹ Roku 1960 je potvrzena informace, že bažanti vytlačují koroptve z polních ekosystémů. Do budoucna je nutné držet tyto populace v rovnováze.⁴⁰⁰

Populace koroptví na území Čech, Moravy a Slovenska klesá od roku 1929. Každá silná, mrazivá zima populaci koroptví oslabuje. Na konci čtyřicátých let 20. století to již vypadalo, že populace koroptví dále poroste a stavy se budou lepší. I přes četné snahy se zazvěřováním honiteb, vysazováním uměle odchovaných kuřátek a péčí o koroptve v zimních měsících, se navýšení počtu koroptví nedaří až do dnešních dob.

---

³⁹² PROFOTA, Z. *Zvel'ad'me stav jarabíc*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 3. s. 34 - 35.

³⁹³ POSPÍŠIL, V. *Ztráta 10. 000 koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 1-2. s. 4 - 5.

³⁹⁴ SLANÝ, J. *K vyšetření zdravotního stavu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 17-18. s. 177 - 178.

³⁹⁵ JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8. s. 123.

³⁹⁶ RAKVICA, J. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8. s. 122.

³⁹⁷ SEKERA, J. *Chraňme je!* In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 3. s. 36 - 38.

³⁹⁸ POSPÍŠIL, A. *Jak jim pomoci*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3. s. 34.

³⁹⁹ SEKERA, J. *Nové směry v chovu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10. s. 148 - 149.

⁴⁰⁰ SEKERA, J. *Bažant a koroptev ve společném životním prostředí*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 11. s. 164 -165.

9.1.2 Výukové aktivity

Mým dalším cílem bylo vytvoření různých výukových aktivit na téma koroptve polní. Na základě kalendária jsem vytvořila celkem 10 výukových aktivit ve formě krátkých pracovních listů. 5 pracovních listů je určeno žákům nižšího gymnázia a dalších 5 pracovních listů je pro žáky vyššího gymnázia. Tyto aktivity se snaží i o rozvoj přírodovědné gramotnosti žáků gymnázií. Do jednotlivých aktivit je zařazena práce s odborným textem, grafy a kalendáři.

Vzniklé výukové aktivity jsem ověřila v praxi na Gymnáziu Písnická. Aktivity pro nižší stupeň gymnázia si vyzkoušelo celkem 57 žáků primy a sekundy osmiletého gymnázia (odpovídá šesté a sedmé třídě základní školy). Aktivit pro vyšší stupeň gymnázia se účastnilo celkem 70 žáků. Jednalo se o žáky z prvního a druhého ročníku čtyřletého gymnázia a o žáky kvinty a sexty osmiletého studia. Na začátku hodiny jsem žákům řekla základní informace o koroptvi polní a následně jim rozdala pracovní listy.

Žáci nižšího gymnázia se aktivit účastnili velmi nadšeně, ale zpracování aktivit jim trvalo celou vyučovací hodinu. Do výuky žáků nižšího gymnázia by tedy bylo vhodnější zařadit aktivity jednotlivě.

Žáci vyššího gymnázia aktivity zpracovávali se zájmem. Zde je to samozřejmě žák od žáka. Někteří žáci byli viditelně aktivnější, jiné aktivity nebavily. I tito žáci vyzkoušeli všechny aktivity. Prvnímu ročníku čtyřletého studia trvalo vypracování aktivit také celou jednu vyučovací hodinu. Paralelní třída, kvinta z osmiletého studia měla aktivity hotové za půl hodiny. Žákům druhého ročníku a jejich paralelní sextě aktivity zabraly necelou hodinu.

9.2 Dotazník

Po absolvování výukových aktivit žáci vyplňovali dotazník (viz kapitola Dotazník). Ten ověřoval postoje žáků k absolvované aktivitě. Dotazník vyplnilo celkem 127 žáků.

Konkrétně 57 žáků nižšího gymnázia a 70 žáků vyššího gymnázia. Vyhodnocuji zvlášť nižší a vyšší stupeň gymnázia.

9.2.1 Dotazník – nižší gymnázium

Jak jsem již zmiňovala, dotazníků se účastnilo 57 žáků nižšího gymnázia.

Na první otázku odpovědělo celkem 22 žáků, že koroptev polní viděli ve volné přírodě, 15 žáků odpovědělo spíše ano. Z toho vyvozují, že buď koroptev polní viděli, nebo viděli podobného polního ptáka, o němž si myslí, že je to koroptev. Následně 10 žáků odpovědělo, že nevědí, 5 žáků koroptev spíše nevidělo a 5 žáků ji ve volné přírodě nikdy nevidělo.

Druhá otázka se žáků ptá, zda koroptev polní viděli v zajetí. Myšleno domácí chov, nebo třeba lesní zoo. Opět 22 žáků odpovědělo, že koroptev viděli. Pak 11 žáků odpovědělo spíše ano, tedy pravděpodobně viděli v zajetí chovat buď opravdu koroptve, nebo ptáky jí podobné. Dále 9 žáků neví, 5 žáků spíše koroptve v zajetí nevidělo a 10 žáků nikdy nevidělo koroptve chované v zajetí.

Třetí otázka už směřuje k práci s pracovními listy. V této otázce se žáků ptám, zda je zpracovávání pracovních listů bavilo. Celkem 21 žáků odpovědělo, že ano. Dále pak 16 žáků, že spíše ano. Tedy celkem 37 žáků z 57 označilo aktivitu jako zábavnou. Pak 11 žáků neví, zda je aktivita bavily, 5 žáků označilo, že je aktivita spíše nebavily a 4 žáky nebavily vůbec.

Následující část otázek je orientována na práci žáků s kalendářem. Ve čtvrté otázce mě zajímá, zda žáky práce s kalendářem bavila. Celkem 17 žáků odpovědělo ano a 16 žáků spíše ano. Mohu tedy vyvodit, že práce s kalendářem bavila 33 žáků z celkového počtu. Následně 7 žáků označilo, že neví, zda je práce s kalendářem bavila, 9 žáků spíše neví a 8 žáků z celkového počtu práce s kalendářem nebavila.

Pátá otázka se zajímá, jak dobře se žáci v kalendáriu orientovali. Celkem 17 žáků se orientovalo dobře a 24 žáků spíše dobře. Tedy 41 žáků z 57 se v kalendáriu orientovali dobře. Pak 4 žáci nevědí, 6 žáků se spíše neorientovalo a 6 žáků se neorientovalo.

V šesté otázce žáci označovali, zda jim téma, jež kalendárium zpracovává, přijde zajímavé. Celkem 21 žáků ho označilo za zajímavé a 13 žáků odpovědělo spíše ano. Celkem 34 žáků považuje toto téma za zajímavé. Dále 10 žáků neví, zda jim téma připadá zajímavé, 4 žáci odpověděli spíše ne a 9 žáků odpovědělo ne. Tedy celkem 13 žákům z celého počtu téma nepřipadá zajímavé.

Sedmá otázka se zaměřuje na srozumitelnost grafů v pracovních listech. Celkem 38 žáků odpovědělo ano a 13 spíše ano. Celkem 51 žáků z 57 považuje grafy za srozumitelné. Pouze 1 žák neví, zda jsou pro něj grafy srozumitelné. Dále 2 žáci spíše nevědí a pro 3 žáky jsou grafy nesrozumitelné.

Osmá otázka řeší, zda se v grafech žáci orientovali dobře. Celkem 36 žáků se orientovalo dobře a 11 žáků spíše dobře. Tedy 47 žáků z 57 se v grafech orientovalo dobře. Celkem 5 žáků neví, zda se orientovali v grafech dobře, 3 žáci se spíše orientovali a 2 žáci se neorientovali vůbec.

V deváté otázce se žáků ptám, zda pro ně byl srozumitelný odborný text. Celkem 25 žáků odpovědělo ano a 16 žáků spíše ano. Odborný text byl srozumitelný pro celkem 41 žáků z 57. Následně 5 žáků neví, jestli byl text srozumitelný, pro 8 žáků byl text spíše nesrozumitelný a pro 3 žáky byl nesrozumitelný.

Desátá otázka řeší, jak se žákům dařilo v odborném textu vyhledávat informace. Zde 24 žáků odpovědělo, že dobře a 21 žáků spíše dobře. Celkem tedy 45 žáků nemělo s vyhledáváním informací v textu problémy. Dále pak 4 žáci nevědí, jak se jim v textu vyhledávalo, 5 žákům se vyhledávalo spíše špatně a 3 žákům špatně.

Poslední, jedenáctá otázka byla orientována na téma koroptve polní. Ptala jsem se žáků, zda by se o koroptvi chtěli dozvědět více. Celkem 13 žáků odpovědělo ano a 12 žáků spíše ano. Tedy 25 žáků z 57 stojí o další informace o koroptvi polní. Pak 14 žáků neví, 6 žáků se spíše nechce dozvědět více informací a 12 žáků nechce další informace.

9.2.2 Dotazník – vyšší gymnázium

Žáků vyššího gymnázia bylo více. Dotazníků se účastnilo 70 žáků.

Na první otázku odpovědělo celkem 26 žáků, že koroptev polní viděli ve volné přírodě, 9 žáků pak odpovědělo spíše ano. Z toho mohu vyvodit, že koroptev polní vidělo celkem 35 žáků. Dále 11 žáků odpovědělo, že nevědí, 16 žáků koroptev spíše nevidělo a 8 žáků ji ve volné přírodě nikdy nevidělo.

Ve druhé otázce se žáků ptám, zda koroptev polní viděli v zajetí. Myšleno domácí chov, nebo třeba lesní zoo. Celkem 21 žáků odpovědělo, že koroptev viděli. Následně 14 žáků odpovědělo, že koroptev spíše viděli. Tedy 35 žáků vidělo koroptve chované v zajetí. Dále pak 12 žáků neví, 11 žáků spíše koroptve v zajetí nevidělo a 12 žáků nikdy nevidělo koroptve chované v zajetí.

Třetí otázka už směřuje k práci s pracovními listy. V této otázce se žáků ptám, zda je zpracovávání pracovních listů bavilo. Celkem 25 žáků odpovědělo, že ano. Dále pak 20 žáků, že spíše ano. Tedy celkem 45 žáků ze 70 označilo aktivitu jako zábavnou. Dále 11 žáků neví, zda je aktivita bavily, 10 žáků označilo, že je aktivita spíše nebavily a 4 žáky nebavily vůbec.

Následující část otázek je orientována na práci žáků s kalendářem. Ve čtvrté otázce mě zajímá, zda žáky práce s kalendářem bavila. Celkem 19 žáků odpovědělo ano a stejný počet, 19 žáků odpovědělo, že spíše ano. Lze tedy vyvodit, že práce s kalendářem bavila 38 žáků ze 70. Pak 10 žáků označilo, že neví, zda je práce s kalendářem bavila, 16 žáků spíše neví a 6 žáků z celkového počtu práce s kalendářem nebavila.

Pátá otázka řeší, jak dobře se žáci v kalendáriu orientovali. Celkem 33 žáků se orientovalo dobře a 15 žáků spíše dobře. Tedy 48 žáků z celkového počtu se v kalendáriu orientovalo dobře. Dále 9 žáků neví, 6 žáků se spíše neorientovalo a 7 žáků se neorientovalo vůbec.

V šesté otázce žáci označovali, zda jim téma, které kalendárium zpracovává, přijde zajímavé. Celkem 16 žáků ho označilo za zajímavé a 20 žáků pak odpovědělo

spíše ano. Celkem 36 žáků ze 70 považuje toto téma za zajímavé. Dále 11 žáků neví, zda jim téma připadá zajímavé, 10 žákům téma připadá spíše nezajímavé a 13 žáků odpovědělo, že jim téma nepřipadá zajímavé. Tedy celkem 23 žáků z celkového počtu téma zajímavé nepřipadá.

Sedmá otázka se zaměřuje na srozumitelnost grafů v pracovních listech. Celkem 31 žáků odpovědělo ano a 23 spíše ano. Celkem tedy 54 žáků ze 70 považuje grafy za srozumitelné. Pak 10 žáků neví, zda jsou pro ně grafy srozumitelné, 5 žáků označilo spíše ne a pouze pro 1 žáka jsou grafy nesrozumitelné.

V osmé otázce se žáků ptám, zda se v grafech orientovali dobře. Celkem 30 žáků se orientovalo dobře a 22 žáků spíše dobře. Tedy 52 žáků ze 70 se v grafech orientovalo dobře. Celkem pak 13 žáků neví, zda se v grafech orientovali dobře, 3 žáci se spíše orientovali a 2 žáci se neorientovali vůbec.

Devátá otázka se zaměřuje na srozumitelnost odborného textu. Celkem 28 žáků odpovědělo ano a 28 žáků spíše ano. Odborný text byl srozumitelný pro celkem 56 žáků z celkového počtu. Následně 7 žáků neví, jestli byl text srozumitelný, pro 6 žáků byl text spíše nesrozumitelný a pouze pro 1 žáka byl nesrozumitelný.

Desátá otázka řeší, jak se žákům dařilo v odborném textu vyhledávat informace. Zde 16 žáků odpovědělo ano a 35 žáků spíše ano. Celkem tedy 51 žáků ze 70 nemělo s vyhledáváním informací v textu problémy. Dále pak 9 žáků neví, jak se jim v textu vyhledávalo, 7 žákům se vyhledávalo spíše špatně a 3 žákům špatně.

Poslední, jedenáctá otázka byla orientována na téma koroptve polní. Ptala jsem se žáků, zda by se o koroptvi chtěli dozvědět více. Celkem 15 žáků odpovědělo ano a 7 žáků spíše ano. Tedy jen 22 žáků ze 70 by se o koroptvi chtělo dozvědět více. Dále 15 žáků neví, 13 žáků se spíše nechce dozvědět více informací a 20 žáků nechce další informace.

9.2.3 Dotazník – celkové shrnutí

Zde v tabulce shrnuji přehled všech žáků a jejich odpovědí. Celkem bylo vyplněno 127 dotazníků.

Otázka	Ano	%	Spíše ano	%	Nevím	%	Spíše ne	%	Ne	%
1)	48	61 %	24	30,5 %	21	26,7 %	21	26,7 %	13	16,5 %
2)	43	54,6 %	25	31,8 %	21	26,7 %	16	20,3 %	22	27,9 %
3)	46	58,4 %	36	45,7 %	22	27,9 %	15	19,1 %	8	10,2 %
4)	36	45,7 %	35	44,4 %	17	21,6 %	25	31,8 %	14	17,8 %
5)	50	63,5 %	39	49,5 %	13	16,5 %	12	15,2 %	13	16,5 %
6)	37	47 %	33	41,9 %	21	26,7 %	14	17,8 %	22	27,9 %
7)	69	87,6 %	36	45,7 %	11	14 %	7	8,9 %	4	5,1 %
8)	66	83,8 %	33	41,9 %	18	22,9 %	6	7,6 %	4	5,1 %
9)	53	67,3 %	44	55,9 %	12	15,2 %	14	17,8 %	4	5,1 %
10)	40	50,8 %	56	71,7 %	13	16,5 %	12	15,2 %	6	7,6 %
11)	28	35,6 %	19	24,1 %	29	36,8 %	19	24,1 %	32	40,6 %

Shrnutí:

Otázka 1.

61 % žáků vidělo koroptev ve volné přírodě.

30,5 % žáků si myslí, že koroptev někdy viděli ve volné přírodě.

26,7 % žáků neví, jestli vidělo koroptev ve volné přírodě.

26,7 % žáků spíše nevidělo koroptev ve volné přírodě.

16,5 % žáků nikdy nevidělo koroptev ve volné přírodě.

Otázka 2.

54,6 % žáků vidělo koroptev chovanou v zajetí.

31,8 % žáků spíše vidělo koroptev chovanou v zajetí.

26,7 % žáků neví, jestli vidělo koroptev chovanou v zajetí.

20,3 % žáků spíše nevidělo koroptev chovanou v zajetí.

16,5 % žáků nevidělo koroptev chovanou v zajetí.

Otázka 3.

58,4 % žáků bavilo zpracovávat pracovní listy.

45,7 % žáků spíše bavilo zpracovávat pracovní listy.

27,9 % žáků neví, jestli je bavilo zpracovávat pracovní listy.

19,1 % žáků spíše nebavilo zpracovávat pracovní listy.

10,2 % žáků nebavilo zpracovávat pracovní listy.

Otázka 4.

45,7 % žáků bavila práce s kalendáři.

44,4 % žáků spíše bavila práce s kalendáři.

21,6 % žáků neví, jestli je bavila práce s kalendáři.

31,8 % žáků spíše nebavila práce s kalendáři.

17,8 % žáků nebavila práce s kalendáři.

Otázka 5.

63,5 % žáků se v kalendáři orientovalo dobře.

49,5 % žáků se v kalendáři spíše orientovalo dobře.

16,5 % žáků neví, jestli se v kalendáři orientovalo dobře.

15,2 % žáků se v kalendáři spíše neorientovalo dobře.

16,5 % žáků se v kalendáři neorientovalo dobře.

Otázka 6.

47 % žáků přišlo téma kalendária zajímavé.

41,9 % žáků přišlo téma kalendária spíše zajímavé.

26,7 % žáků neví, jestli bylo téma kalendária zajímavé.

17,8 % žáků přišlo téma kalendária spíše nezajímavé.

27,9 % žáků přišlo téma kalendária nezajímavé.

Otázka 7.

87,6 % žáků byly grafy srozumitelné.

45,7 % žáků byly grafy spíše srozumitelné.

14 % žáků neví, zda byly grafy srozumitelné.

8,9 % žáků byly grafy spíše nesrozumitelné.

5,1 % žáků byly grafy nesrozumitelné.

Otázka 8.

83,8 % žáků se v grafech orientovalo dobře.

41,9 % žáků se v grafech spíše orientovalo dobře.

22,9 % žáků neví, jestli se v grafech orientovalo dobře.

7,6 % žáků se v grafech spíše neorientovalo dobře.

5,1 % žáků se v grafech neorientovalo dobře.

Otázka 9.

67,3 % žáků přišel odborný text srozumitelný.

55,9 % žáků přišel odborný text spíše srozumitelný.

15,2 % žáků neví, jestli byl odborný text srozumitelný.

17,8 % žáků přišel odborný text spíše nesrozumitelný.

5,1 % žáků přišel odborný text nesrozumitelný.

Otázka 10.

50,8 % žáků vyhledávalo informace v odborném textu dobře.

71,7 % žáků vyhledávalo informace v odborném textu spíše dobře.

16,5 % žáků neví, jestli vyhledávali informace v odborném textu dobře.

15,2 % žáků vyhledávalo informace v odborném textu spíše špatně.

7,6 % žáků vyhledávalo informace v odborném textu špatně.

Otázka 11.

35,6 % žáků by se o koroptvi chtělo dozvědět více informací.

24,1 % žáků by se o koroptvi spíše chtělo dozvědět více informací.

36,8 % žáků neví, jestli by se o koroptvi chtěli dozvědět více informací.

24,1 % žáků by se o koroptvi spíše nechtělo dozvědět více informací.

40,6 % žáků by se o koroptvi nechtělo dozvědět více informací.

Z výše vypsáných výsledů vidíme, že nadpoloviční většina žáků vždy odpověděla ano, nebo spíše ano. Samozřejmě nalezneme i výjimky, a to výkyvy na obě strany. Například 87,6 % žáků, kterým byly grafy srozumitelné a 83,8 % žáků, kteří se v grafech orientovali dobře. Pak ale také 40,6 % žáků, kteří se už nechtějí dozvědět o koroptvi více.

Výsledky mohou shrnout následovně. Více jak polovina žáků se dokáže orientovat v kalendáriu, grafech a odborném textu. Rovněž s nimi dovedou pracovat, vyhledávat z nich informace a vyvozovat závěry.

9.3 Výzkumné otázky

První výzkumná otázka zněla následovně. Jaký vliv měla na výskyt koroptve polní myslivost?

Po vyhotovení rešerší mohou odpovědět, že vliv myslivosti na výskyt koroptve polní byl spíše pozitivní. Myslivci, i když koroptve pravidelně odstřelovali, tak se celé roky snažili o navýšení jejich populace. Myslivci se o koroptve starali během zimních měsíců. Pravidelně je krmili, budovali zásypy. Na jaře pečovali o vejce z vysečených a opuštěných hnízd, odchovávali kuřátka uměle. Vedli široké diskuze ohledně krmení těchto kuřátek. Následně se věnovali vypouštění kuřátek do volné přírody. V letech, kdy byla populace koroptví velmi nízká, tak zazvěřovali jednotlivé honitby. Podíleli se i na výzkumné koroptví akci. Vliv myslivců na výskyt koroptve polní je tedy významně pozitivní.

Druhá výzkumná otázka byla zaměřena na postoje žáků. Jaký vliv má na postoje žáků absolvování výukových aktivit? Výukové aktivity žáky bavili. Žáci se rovněž staví pozitivně k práci s kalendářem, grafy i odborným textem. Nadpoloviční většina žáků se v kalendáriu, grafech i odborném textu orientuje dobře. Velmi mě překvapilo, že i přes zájem žáků o pracovní listy s tematikou koroptve polní jich téměř polovina v dotazníku zaškrtnula, že se o koroptvi již nechtějí dozvědět více. Toto může být zapříčiněno

i tím, že žáci o koroptvi polní a její biologii i historii naleznou jen velmi málo informací. Samotná koroptev jim pak jako živočich nepříjde zajímavá.

9.4 Hypotézy

Na začátku své práce jsem si vytyčila dvě hypotézy. První byla, že práce s odborným textem, kalendáři a grafy pozitivně ovlivní rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií.

Tuto hypotézu mohu potvrdit. Žáci zvládli práci s odborným textem, kalendáři a grafy velmi dobře. A ačkoliv se jich skoro polovina již nechce dozvědět další informace o koroptvi polní, tak i přes to se žáci z pracovních listů dozvěděli mnoho nových informací o biologii i historii tohoto hrabavého ptáka.

Žáci si vyzkoušeli různé druhy úloh a podpořili tak svůj rozvoj přírodovědného myšlení.

Druhá hypotéza zní následovně. Na základě informací o výskytu a ochraně koroptve polní si žáci uvědomí nutnost zachování přírodních ekosystémů. Tuto hypotézu mohu rovněž potvrdit. Na základě informací o neustálém ubývání populace koroptví se žáci hojně doptávali, jak budou polní ekosystémy vypadat, když z nich koroptve zmizí úplně. Také se ptali, jak vypadá populace koroptví v současnosti a jak ubývání koroptví do budoucna zabránit. Z toho usuzuji, že žáci si po absolvování této aktivity uvědomují nutnost zachování přírodních ekosystémů.

10. Diskuze

V rámci své práce jsem se věnovala rešeršim archivního periodika s názvem Stráž myslivosti⁴⁰¹. To se v roce 1953 přejmenovalo na Myslivost⁴⁰². Rešerše jsou provedeny od roku 1927 do roku 1960.

O koroptvi polní a její historii právě v tomto rozpětí let píše Andreska a Andresková ve své publikaci s názvem *Tisíc let myslivosti*⁴⁰³. Tito autoři pojednávají o historii lovu a chovu koroptví od 16. století do počátku 20. století, kdy se dochovala informace o komerčních honech amerického milionáře pana Benneta na Zelené Hoře.⁴⁰⁴ „Dobrou představu o tom, jaké bohatství koroptví bývalo v naší zemi ještě na počátku 20. století, dávají tak zvané bennetovské hony, uspořádané na velkostatku Zelená Hora u Nepomuka v r. 1904.“⁴⁰⁵

Další publikací, která se věnuje historii koroptve, je *Koroptev – její život, chov a lov*⁴⁰⁶. Nicméně i zde historický přehled končí bennetovskými hony na Zelené Hoře.⁴⁰⁷

Práci jsem zpracovávala právě z periodika Stráž myslivosti⁴⁰⁸ a Myslivost.⁴⁰⁹ To především, že se jedná o periodikum dostupné v archivních výtiscích. Toto periodikum je rovněž velmi uznávané širokou mysliveckou veřejností. Informací o životě, chovu, odstřelu koroptví byl dostatek. Nehledala jsem proto informace v jiných archivních periodících. Kromě toho je obtížné opatřit si, byť jen k náhledu, jiná periodika z tohoto období.

Při hledání výzkumů jiných autorů z let 1927 až 1960 jsem nepochodila. Jediné dostupné informace pocházely tedy ze Stráže myslivosti.

V internetových zdrojích je možné nalézt informace o výskytu koroptve polní od 21. století do současnosti. Vyhledat však informace staršího data je velký problém.

Výukové aktivity jsem vytvářela v podobě pracovních listů. Informace jsem čerpala převážně z kalendária a z provedených rešerší. Doplnujícím zdrojem byl internet, který sloužil především k vyhledání obrázků.

---

⁴⁰¹ <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost> [cit. 21. 3. 2022].

⁴⁰² Tamtéž. [cit. 21. 3. 2022].

⁴⁰³ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993.

⁴⁰⁴ ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993. s. 311.

⁴⁰⁵ Tamtéž. s. 311.

⁴⁰⁶ KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947.

⁴⁰⁷ Tamtéž. s. 15.

⁴⁰⁸ <https://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost> [cit. 21. 3. 2022].

⁴⁰⁹ Tamtéž. [cit. 21. 3. 2022].

Na webových stránkách metodického portálu RVP. CZ⁴¹⁰ jsem našla pracovní list na koroptev polní a bažanta obecného, který je zpracován metodou životabáseň a ano/ne.⁴¹¹ Tento list obsahuje pouze základní informace o koroptvi polní a informuje žáky, že se jedná o druh chráněný a v dnešní době již vzácný. Úbytku koroptví a historickému hledisku se ale nevěnuje.⁴¹²

Další pracovní list na koroptev polní, který je dostupný volně ke stažení na internetu je určený žákům/studentům myslivecké zoologie. Tento pracovní list mi pro žáky gymnázií nepřichází vhodný. Pracovní list se věnuje popisu těla koroptve – žáci mají doplnit přesné odborné názvy. Pak se list věnuje také stopám koroptve polní, rozlišení slepičky a kohoutka. Dále list krátce informuje o biologii koroptve. Nenalezneme zde žádné informace o úbytku koroptví či historický přehled.⁴¹³

Základní škola Šlapanice má na svých webových stránkách vzdělávací materiál, který se týká živočichů žijících na poli. Tam mezi dalšími je zařazena právě i koroptev polní. Žáci si z výuky mají odnést, jak koroptev vypadá, kde se vyskytuje a čím se živí.⁴¹⁴ Dále pak nalezneme i jiné pracovní listy, které koroptev polní jen zmiňují a to nejčastěji v souvislosti s ekosystémy polí a luk. Tyto pracovní listy pocházejí ze základních škol. I tak je ale takových pracovních listů minimum.

Pracovní listy (viz kapitola Výukové aktivity) které jsem vytvořila, zahrnují práci s odborným textem, kalendáři, grafy i obrazovým materiálem. To nutí žáky vyhledávat správné informace v již zmíněných zdrojích. Žáci tak zlepšují své schopnosti kritického myšlení, které mohou využít i v jiných předmětech. Z těchto materiálů se rovněž dozvědí řadu informací o biologii, chovu, odstřelu a současné situaci koroptví polních. Podle procentuálních výsledků z vyhodnocení dotazníků usuzuji, že absolvování výukových aktivit bylo pro žáky přínosné.

Postoje žáků k výukovým aktivitám jsem ověřovala pomocí dotazníku (viz kapitola Dotazník). Výukové aktivity byly ověřeny v praxi na Gymnázium Písnická. Aktivit se účastnilo a dotazník vyplnilo celkem 127 žáků. Zde je limitem samozřejmě ověření výukových aktivit a vyplňování dotazníků žáky pouze z jedné školy.

Kdyby výukovými aktivitami prošlo více žáků z různých škol, mohly výsledky dotazníků vypadat jinak. Návrhem na další výzkum by mohly být pravděpodobně různé postoje žáků pocházející z měst a vesnic. Žáci pocházející z měst mají bezesporu menší povědomí o mizení původní zemědělské krajiny, než žáci pocházející z vesnic.

---

⁴¹⁰ <https://rvp.cz/> [cit. 21. 3. 2022].

⁴¹¹ <https://dum.rvp.cz/materialy/bazant-a-koroptev-metodou-zivotabasen-a-ano-ne.html> [cit. 21. 3. 2022].

⁴¹² Tamtéž. [cit. 21. 3. 2022].

⁴¹³ <https://myslivost.cz/mam/getattachment/II-Myslivecka-zoologie/Pracovni-listy-Zoologie/Pracovni-list-Koroptev.pdf.aspx> [cit. 21. 3. 2022].

⁴¹⁴ https://zsslapanice.cz/STUD_MAT/DUMY/P%0c5%99%0c3%adrodov%0c4%9bda/4.%20ro%0c4%8dn%0c3%adk/VY_32_INOVACE_MAN-01-05_PRD-4.pdf [cit. 21. 3. 2022].

Závěr

V rámci své diplomové práce jsem se věnovala koroptvi polní. Mým hlavním cílem byla tvorba přehledného kalendária shrnujícího historická data o výskytu, odstřelu a chovu koroptví polních na území dnešní České republiky. Kalendárium jsem vytvořila na základě rešerší archivních ročníků periodika *Stráž myslivosti* (později *Myslivost*) od roku 1927 do roku 1960. Toto kalendárium shrnuje základní informace o výskytu, chovu a odstřelu koroptví v uvedených letech. Rozsah rešerší je dán dostupností archivního periodika.

Během těchto let u nás populace koroptví strmě klesala. Tento pokles byl způsoben převážně vlivem krutých zim, které přišly v několika letech za sebou. Kromě zimy uškodil koroptvím i nevážený odstřel a velké množství predátorů. Mezi nejhrojnější predátory, kteří koroptvím škodí, řadíme zejména toulavé kočky, méně pak toulavé psy. Z divokých zvířat to jsou především lasice, lišky a dravci (jestřáb lesní, krahujec obecný, káně lesní a rousná). Vliv notoricky známých predátorů na početní stav populace koroptví byl mysliveckou veřejností patrně dlouhodobě přeceňován, zatímco rostoucí početnost populace divokého prasete neberou citovaní autoři v úvahu.

Myslivci a majitelé honiteb se snažili počty koroptví navyšovat různými způsoby. V první řadě to byl odchyt a komorování koroptví přes zimu. Pak také umělý odchov koroptvích kuřátek a jejich následné vypouštění do honiteb. Roku 1948 se dokonce počet koroptví navýšil na polovinu jejich předválečného počtu. Postupně se populace navyšovala.

Populace koroptví nejvíce klesá na počátku čtyřicátých let 20. století. V těchto letech jsou velmi kruté zimy. Snahy o navýšení počtu koroptví jsou realizovány odchytom koroptví, umělým odchovem a plošným zákazem odstřelu. Tyto snahy vedly ke zvýšení počtu koroptví. Na konci padesátých let 20. století však populace koroptve polní začala opět klesat a to bez zjevného důvodu. V některých okresech dokonce koroptve zmizely úplně.

Kvůli podezření na zamoření koroptví parazity byla organizována velká výzkumná akce na vyšetřování zdravotního stavu koroptví v Čechách a na Moravě. V rámci této akce bylo vyšetřeno na tisíc koroptvích jedinců. Tato akce prokázala, že české a moravské koroptve jsou v dobrém zdravotním i výživovém stavu. Někteří parazité však přítomni byli. Jednalo se však o parazity, kteří nemohou vyvolat závažné onemocnění či smrt.

Největším problémem je pro koroptve, i v současnosti, změna přírodní krajiny na krajinu kulturní. Tyto změny probíhají právě od padesátých let a týkají se především intenzifikace zemědělství. Mezi hlavní problémy mizení koroptví patří brzké senoseče, mořená osiva, rozšíření drátů elektrického vedení a špatná redukce predátorů. Můžeme přidat i neustále se rozšiřující městskou zástavbu. Vliv hrubých chyb v plánování povinných dodávek zvěřiny nebyl doposud dostatečně historicky studován. Spojování prudkého poklesu početnosti koroptví populace se zásadními změnami v krajině v průběhu padesátých let je sice správné, ale jako vysvětlení této situace nepostačuje.

Od roku 1956 se objevují informace, že bažanti vytlačují koroptve z polních ekosystémů. Bažanti se lépe přizpůsobují intenzivním změnám, kterými krajina prochází. Z tohoto důvodu je třeba držet populaci koroptví a bažantů ve vzájemné rovnováze.

Populaci koroptve polní se do dnešních dob nepodařilo navýšit na počty, o nichž víme z roku 1927 a dob dřívějších. To je také nevýhodné pro zemědělce, kterým dříve hojně počty koroptví pomáhaly v boji proti parazitům kulturních rostlin. V současné době je nahradily chemické postřiky, které jsou škodlivé pro řadu dalších živočišných druhů, jež obývají polní ekosystémy.

V dnešní době existuje řada doporučení pro zemědělce, jak pole a jejich okolí udržet pro koroptve příznivé. Například je to udržení keřů v polích a ponechání širokých mezí na kraji polí, nebo mezi nimi.

Jednou z mých výzkumných otázek bylo, jaký vliv měla na výskyt koroptve polní myslivost. Na základě provedených rešerší mohu říct, že vliv myslivců je od roku 1927 do roku 1960 jednoznačně pozitivní. Myslivci sice koroptve odstřelovali, ale v době největšího úbytku se spojili a snažili se populaci koroptve všemi dostupnými způsoby navýšit.

Mým dalším cílem byla tvorba různých výukových aktivit na téma koroptve polní. Tyto aktivity usilují o rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií. Na základě kalendária jsem vytvořila výukové aktivity ve formě pracovních listů. Celkem se jedná o deset aktivit – pět pro nižší gymnázium a pět pro vyšší gymnázium. Tyto aktivity obsahovaly práci s odborným textem, kalendářem a grafy. Tyto aktivity byly v praxi otestovány na Gymnáziu Písnická v Praze 4.

Zde jsem si položila výzkumnou otázku, jaký vliv má na postoje žáků absolvování výukové aktivity. Pro zjištění tohoto faktu byl využit dotazník, který jsem vytvořila. Žáci jej vyplnili ihned po absolvování výukových aktivit. Dotazník se skládal celkem z jedenácti otázek a refletoval postoje žáků vůči absolvovaným výukovým aktivitám a koroptvi polní. Výukové aktivity a dotazník absolvovalo celkem 127 žáků z nižšího i vyššího stupně gymnázia.

Dotazníky jsou následně vyhodnoceny zvlášť pro nižší gymnázium a zvlášť pro vyšší gymnázium. Nakonec je provedeno celkové vyhodnocení všech 127 dotazníků dohromady. Vyhodnocení dotazníků potvrdilo mou hypotézu. Ta zněla následovně: Práce s odborným textem, kalendáři a grafy pozitivně ovlivní rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií.

U otázek číslo 1 – 10 vždy nadpoloviční většina žáků odpověděla ano nebo spíše ano. Tím potvrdili, že práce s odborným textem, kalendáři a grafy jim nečiní potíže a orientují se. U jedenácté otázky, která se žáků dotazovala, zda by se o koroptvi polní chtěli dozvědět více, téměř polovina žáků odpověděla ne.

Má další hypotéza zní: Na základě informací o výskytu a ochraně koroptve polní si žáci uvědomí nutnost zachování přírodních ekosystémů. Tuto hypotézu mohou také potvrdit. Po absolvování výukových aktivit se žáci ptali, jak je to se současnou populací koroptví a co se stane, když koroptve z našeho území zmizí. Jednou z nejhojnějších otázek žáků bylo, jak ubývání koroptví do budoucna zabránit. Z toho usuzují, že žáci si po absolvování této aktivity uvědomují nutnost zachování přírodních ekosystémů.

Na závěr mohu napsat, že tato práce pomohla zmapovat situaci výskytu, odstřelu a chovu koroptví v letech 1927 až 1960 na území dnešní České republiky. Rovněž vzniklo celkem deset výukových aktivit, které jak vyhodnocení dotazníků potvrdilo, podporují rozvoj přírodovědného myšlení žáků nižších a vyšších stupňů gymnázií. Po absolvování výukových aktivit si žáci také jsou vědomi, že je dobré zachovat přírodní ekosystémy.

Seznam literatury a použitých zdrojů

Primární prameny (řazeno chronologicky):

1. FARSKÝ, O. *Remízky pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1927. roč. V. č. 4.
2. FARSKÝ, O. *Lovná zvěř pernatá a motolice skotu*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 3.
3. HOŘICE, A. *Vzácné stálé aberrace koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1928. roč. VI. č. 19.
4. PODHAJSKÝ, K. *Párkování koroptví a jiné*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 7.
5. BŘEZNICKÝ, J. *O chytání koroptví do sítí*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 14.
6. PODHAJSKÝ, K. *Přezimování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Třebíč, 1929. roč. VII. č. 21.
7. VAVROUCH, F. *Krmení a ochrana zvěře, zvláště koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 3.
8. SLANÝ, J. *Je zkrácení doby odstřelu koroptví odůvodněno?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 17.
9. ŠNOPL, K. *Jaké zkušenosti nám dal letošní rok v příčině doby hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 21.
10. ANONYM. *Hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 23.
11. BLAHA, J. *Vinařské obce a odstřel koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 23.
12. SLANÝ, J. *Ještě slovo k odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1930. roč. VIII. č. 24.
13. PROŠEK, B. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 13.
14. KUNOVSKÝ, J. *Je žádoucí změna doby odstřelu koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 15.
15. ANONYM. *Odstřel koroptví v Čechách již od 16. srpna t. r.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1931. roč. IX. č. 16.
16. VRBA, J. *Koroptví kohoutek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 1.

17. NOVOTNÝ, V. *Jak chráním koroptve ve své honitbě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 11.
18. SLANÝ, J. *Raněné koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 15.
19. POSPÍŠIL, K. *První koroptev*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 16.
20. ŠMIDRHAL, B. *Remízy pro koroptve a ptactvo*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1932. roč. X. č. 19.
21. PAVLOVSKÝ, F. *Koroptví kohoutek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 2.
22. MIKULA, A. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 22.
23. KOKEŠ, O. *Příspěvek k charakteristice koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1933. roč. XI. č. 22.
24. MIKULA, A. *Ještě o koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 4.
25. ŽEMLIČKA, J. *Novinky o odstřelu koroptví a bažantů*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 7.
26. SLANÝ, J. *Má se šetřiti mladých koroptví a bažantích slepiček?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 15.
27. VESELÝ, OSLAVANSKÝ. *Chytání koroptví do sítí*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 16.
28. DOLEŽAL, L. *Chytání koroptví do sítí*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1934. roč. XII. č. 20.
29. STREBL, B. *Je třeba upravovati poměr pohlaví o koroptví?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1935. roč. XIII. č. 18.
30. STREBL, B. *Zimní krmení bažantů a koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 2.
31. DYK, A. *Něco o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 3.
32. ADÁMEK, J. V. *Ještě o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 6.
33. HONSOWITZ, O. *O Koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1936. roč. XIV. č. 14.
34. VRÁNKOVÁ, V. *Jak zkrotne koroptev*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1937. roč. XV. č. 3.

35. MOŽÍŠEK, V. *Hnízdění bažantů a koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1937. roč. XV. č. 10.
36. KOKEŠ, O. *O koroptvím hnízdění*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 9.
37. VOKÁL, O. *O hnízdění a výchově koroptví. Máme kroužkovati koroptve?* In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 12.
38. SEKERA, J. *Oblasti koroptve v Československu*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 16.
39. SLANÝ, J. *O správném počátku odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1938. roč. XVI. č. 18.
40. MRAŠTÍK, F. *Srnci, zajíci, bažanti a koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 11.
41. KOKEŠ, O. *Několik zkušeností z koroptvích honbišť*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 20.
42. KINCL, F. *Jak by se měly odstřelovati koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1939. roč. XVII. č. 21.
43. LUDVÍK. *Ještě o koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 2.
44. SEKERA, J. *Zazvěřování honiteb živými koroptvemi po letošní třesuté zimě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 19.
45. KOKEŠ, O. *Koroptev a povětrnost*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 20.
46. ZÁTKA, J. *Sčítání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 21.
47. JIRSÍK, G. *Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 22.
48. JIRSÍK, G. *Stručně o lovu a jak došlo k benettovským koroptvím honům na Zelené Hoře roku 1904*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1940. roč. XVIII. č. 23.
49. SLANÝ, J. *Něco ze života a chovu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 1.
50. KOUTENSKÝ, J. *Stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 4.

51. DYK, A. *Pracovní program „Záchrana koroptví“*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6.
52. LEMARIE, J. *Na záchranu koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6.
53. KOKEŠ, O. *Cesty k zlepšení stavů koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 6.
54. J.-N. *Vysazování koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 7.
55. SLANÝ, J. *O koroptvi a - orebici*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 7.
56. KINCL, F. *Úvahy o koroptvích otázkách*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 8.
57. SEKERA, J. *Vysazení komorovaných koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9.
58. ROTTA, A. *Zásypy pro koroptve*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 9.
59. SLANÝ, J. *Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11.
60. DOSKOČIL, J. *Toulavé koroptve*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 11.
61. ERET, K. *O koroptvích*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 13.
62. KOKEŠ, O. *Péče o koroptve a ostatní zvěř*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 14.
63. DYK, A. *Záchrana koroptví*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 15.
64. FARSKÝ, O. *Jak lze zachránit vysečená vejce a doma vylíhlé mladé koroptve*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 16.
65. CINGOROŠ, J. *Úbytek koroptví, pozdní snášení a degenerace*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 17.
66. SEKERA, J. *Směrnice pro chytání koroptví v honebním roce 1941-42*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 18.
67. SLANÝ, J. *Pozdní koroptve*. In: *Stráž myslivosti*. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 19.

68. RAŠEK, J. M. *Remízy pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 19.
69. SEKERA, J. *Výsledky vysazování koroptví v roce 1941*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 23.
70. J.-N. *Ještě „záchrana koroptví“*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 28.
71. SEKERA, J. *Problém stěhování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 28.
72. KOUTENSKÝ, J. *O koroptvích*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 30.
73. FLOR. *Chytání koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1941-1942. roč. XIX. č. 30.
74. CINGOROŠ, J. *Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 4.
75. CINGOROŠ, J. *Pozdní koroptve v nížině a pahorkatině*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 5.
76. KOMÁREK, J. *Důvody pro omezený odstřel a pro odchyt koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10.
77. SEKERA, J. *O letošním hájení koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 10.
78. CERHA, P. *Zřízení koroptvárny*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1943-1944. roč. XXI. č. 15.
79. BRODICKÝ, J. *Odstavování koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 7.
80. SEKERA, J. *K letošnímu odstřelu koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1944-1945. roč. XXII. č. 10.
81. KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 5.
82. KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 6.
83. KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 7.
84. KOUŘIL, E. *O koroptvi*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1946. roč. XXIV. č. 8.

85. PROFOTA. *Zvel'ad'me stav jarabíc*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 3.
86. HEJDA, K. J. *Dva kurovití*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 6.
87. HUBÁLEK, J. *Koroptyve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 17.
88. SLANÝ, J. *Moření osiva a zvěř pernatá*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1948. roč. XXVI. č. 20-21.
89. POSPÍŠIL, V. *Ztráta 10. 000 koroptyví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 1-2.
90. NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Vyšetření zdravotního stavu koroptyví v Čechách*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15.
91. SEKERA, J. *Příčiny ubývání koroptyví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 15.
92. SLANÝ, J. *K vyšetření zdravotního stavu koroptyví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 17-18.
93. NOVÁKOVÁ, E. PUJMAN, V. *Předběžná zpráva o činnosti Výzkumné koroptyví akce*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1949. roč. XXVII. č. 19.
94. KRUL, J. PUJMAN, V. ZIMA, L. *Vyšetřování zdravotního stavu koroptyví na Moravě*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1.
95. PRACOVNÍ KOLEKTIV. *Mikrobiologické vyšetření střevního traktu koroptyví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 1.
96. PRACOVNÍ KOLEKTIV VÝZKUMNÉ KOROPTYVÍ AKCE. *O poměru pohlaví, stáří a váze u koroptyve, Perdix perdix L.* In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 4.
97. NOVÁKOVÁ, E. *Léčení a předcházení chorob koroptyví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 4.
98. DOLÁK, J. *Ochrana hnízdicích koroptyví před škodnou*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 10.
99. DVOŘÁK, F. *Zachraňte vysečená koroptyví a bažantí hnízda*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 11.
100. KYTKA, J. *Zachraňte vysečená hnízda*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1950. roč. XXVIII. č. 13.

101. VLACH, J. *Zvýšíme stavy koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 8-9.
102. ŘEHÁČEK, J. *Odchyt koroptví do Novákových rámu*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1951. roč. XXIX. č. 20.
103. FILIP, E. *Umělé líhnutí koroptvích a bažantích vajec*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 2.
104. VEVERKA, K. *Pokyny pro akci na záchranu vysečených bažantích a koroptvích hnízd*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 4.
105. SEKERA, J. *Záchrana koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5.
106. KRTIL, F. *O hnízdění bažantů a koroptví a ještě o leccěms jiném*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 5.
107. VEVERKA, K. *Výchova a vypouštění bažantích a koroptvích kuřátek*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 6.
108. JANDA, J. A KOL. *Výsledky výzkumné akce o koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8.
109. SEKERA, J. *Výběrový odstřel přestárých koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 8.
110. LOHN, K. *S nováčkem do prvních koroptví*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 9.
111. SEKERA, J. *Umělé zimní kryty pro koroptve*. In: Stráž myslivosti. Brno, 1952. roč. XXX. č. 12.
112. NOVÁKOVÁ, E. *Jak účinně hubit všenky v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 2.
113. VEVERKA, K. *Splníme plán odstřelu a odchytu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 3.
114. SEKERA, J. *Bažanti i koroptve hubí mandelinku bramborovou*. In: Myslivost. Brno, 1953. roč. I./ XXXI. č. 5.
115. SEKERA, J. *Zachraňme co nejvíce vysečených koroptvích hnízd!* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 3.
116. RAKUŠAN, C. *Umělým líhnutím zvyšujeme stavy koroptví a bažantů*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 3.

117. J. H. *Vypouštění koroptviček a bažantíků do honiteb*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 4.
118. KUDYVEJS, M. *Zkušenosti z umělého chovu koroptví a bažantů*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 5.
119. VÍKA. *Letos budeme koroptve pouze odchyťovat*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 6.
120. PEŠEK, F. RAKVICA, J. *Proč hájíme koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 8.
121. HÁLA, J. *Vytlačuje bažant koroptev z našich honiteb?* In: Myslivost. Brno, 1954. roč. II./ XXXII. č. 9.
122. SEKERA, J. *Chraňme je!* In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 3.
123. SEKERA, J. *Vypouštění osiřelých koroptviček a bažantíků do honiteb*. In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4.
124. SLANÝ, J. *Vytlačují bažanti koroptve z honiteb?* In: Myslivost. Brno, 1955. roč. III./ XXXIII. č. 4.
125. VRBENSKÝ, J. *Už teď se pusťme do příprav na záchranu ohrožených hnízd*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 3.
126. BANDIK, A. *Potrava a hospodársky význam jarabice*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 4.
127. VRBENSKÝ, J. *Líhnutí bažantíků a koroptviček v umělé líhni*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 4.
128. VRBENSKÝ, J. *Odchov bažantíků a koroptviček*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 5.
129. VRBENSKÝ, J. *Jak vypouštíme kuřátka do volné přírody*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 6.
130. ANONYM. *Co učiníme pro zvýšení stavu koroptví zvěře*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 7.
131. E. D. *I my na Chebsku se zabýváme otázkou koroptví zvěře*. In: Myslivost. Brno, 1956. roč. IV./ XXXIV. č. 9.
132. KADLEC, V. *Odchyt koroptví – náš velký úkol*. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 7.

133. KUNT, A. „Věčné“ koroptví zásypy. In: Myslivost. Brno, 1957. roč. V./ XXXV. č. 11.
134. ANONYM. *Nové biologické poznatky o koroptvi*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 1.
135. PETÁK, J. *Na záchranu koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 2.
136. POSPÍŠIL, A. *Jak jim pomoci*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3.
137. H. Z. *Vypouštění kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 3.
138. MISTR, M. *Připomínky k článku na záchranu koroptve*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 4.
139. P. J. *Zabránit ztrátám*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 4.
140. GRIM, J. *Jak se bránit proti ztrátám v koroptvárnách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 7.
141. SEKERA, J. *Některé poznatky z odstřelu koroptví z roku 1957*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 8.
142. NOVÁKOVÁ, E. *K otázce věkového rozvrstvení koroptví v honitbách*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 9.
143. SEKERA, J. *Nové směry v chovu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10.
144. SZEDERJEI, J. *Význam koroptví a bažantů pro ochranu rostlin*. In: Myslivost. Brno, 1958. roč. VI./ XXXVI. č. 10.
145. GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 3.
146. HANUŠ, V. HANZL, R. *Už je čas*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 4.
147. SZEDERJEI, A. *Význam krytu pro koroptve a bažanty*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 5.
148. KRUŽÍK, O. *Jak to děláme v naší honitbě*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 5.
149. GRIM, J. *K odchovu kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 6.

150. BLAŽEK, V. *Zkušenosti s krmením koroptvích a bažantích kuřátek*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 6.
151. SEKERA, J. *Sčítání koroptví, bažantů a zajíců*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 9.
152. JUNEC, A. *Čejkovičtí o svém rekordu v odchytu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10.
153. R. H. *Přizpůsobí se koroptve změně prostředí?* In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 10.
154. HANZL, R. *Poznatky z odstřelu koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1959. roč. VII./ XXXVII. č. 12.
155. OPLUŠTIL, R. *Zkušenosti opavských myslivců s nasazováním koroptví do honiteb*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 1.
156. KESSL, J. *Více koroptvích remízků*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 2.
157. JONÁŠ, V. *Krmení koroptviček a bažantiků*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 5.
158. SEKERA, J. *Co si připomenout před lovem koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 8.
159. KROUTIL, O. *Zkušenosti s chovem koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 8.
160. KROUTIL, O. *Zkušenosti s chovem koroptví*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 9.
161. ČIKOVSKÝ, L. *K problému výživy komorovaných jarabíc*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 10.
162. SEKERA, J. *Bažant a koroptev ve společném životním prostředí*. In: Myslivost. Brno, 1960. roč. VIII./ XXXVIII. č. 11.

Literatura:

1. ANDRESKA, J. ANDRESKOVÁ, E. *Tisíc let myslivosti*. 1. vydání. Vimperk: Tina. 1993.
2. BOUCHNER, M. *Kapesní atlas ptáků*. 4. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. 1986.
3. KOKEŠ, O. KNOBLOCH, E. *Koroptev – Její život, chov a lov*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství studentské knihtiskárny. 1947.
4. MIKULA, A. *Ptačí svět*. 1. vydání. Praha: Mladá fronta. 1975
5. ČERNÝ, W. DRCHAL, K. *Ptáci*. 9. vydání. Praha: Aventinum. 2005.

Internetové zdroje:

1. <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/otakar-kokes-59191> [cit. 12. 2. 2022]
2. http://www.guh.cz/edu/bi/biologie_obratlovci/html04/foto_045.html [cit. 18. 2. 2022]
3. Buckley, K., Gorman, C.O., Martyn, M. *et al.* *Coexistence without conflict, the recovery of Ireland's endangered wild grey partridge *Perdix perdix**. *Eur J Wildl Res* **67**, 58 (2011). Dostupné z <https://doi.org/10.1007/s10344-021-01470-w> [cit. 11. 3. 2022]
4. Ewald JA, Sotherton NW and Aebischer NJ (2020) *Research Into Practice: Gray Partridge (*Perdix perdix*) Restoration in Southern England*. *Front. Ecol. Evol.* 8:517500. Dostupné z [doi: 10.3389/fevo.2020.517500](https://doi.org/10.3389/fevo.2020.517500) [cit. 11. 3. 2022]
5. Elisabeth Bro & Aurore Crosnier (2012) *Grey Partridges *Perdix perdix* in France in 2008: distribution, abundance, and population change*, *Bird Study*, 59:3, 320-326, Dostupné z [DOI: 10.1080/00063657.2012.674099](https://doi.org/10.1080/00063657.2012.674099) [cit. 11. 3. 2022]
6. Harmange C, Bretagnolle V, Sarasa M, Pays O. *Changes in habitat selection patterns of the gray partridge *Perdix perdix* in relation to agricultural landscape dynamics over the past the two decades*. *Ecology Evolution*. 2019;9:5236–5247. Dostupné z [doi: https://doi.org/10.1002/ece3.5114](https://doi.org/10.1002/ece3.5114) [cit. 11. 3. 2022]
7. Hille SM, Schöll EM, Schai-Braun S (2021) *Rural landscape dynamics over time and its consequences for habitat preference patterns of the grey partridge *Perdix perdix**. *PLoS ONE* 16(8): e0255483. Dostupné z <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255483> [cit. 11. 3. 2022]

8. Panek M. (2006) *Monitoring Grey Partridge (*Perdix perdix*) Populations in Poland: Methods and Results*. In *Wildlife Biology in Practise*. Dostupné z DOI: 10.2461/wbp.2006.2.9 [cit. 11. 3. 2022]
9. <https://zoohluboka.cz/zvirata/zvire/koroptev-polni> [cit. 11. 3. 2022]
10. <https://www.cojeco.cz/bazant> [cit. 11. 3. 2022]
11. http://www.ms-smilovice-reka.ic.cz/obr/article_toulky/koroptev_podkova.jpg [cit. 11. 3. 2022]
12. <https://www.myslivosť.cz/Casopis-Myslivosť/Myslivosť/2007/Zari---2007/Populace-koroptve-polni---hlavni-priciny-stavajici> [cit. 11. 3. 2022]
13. <http://www.chovzvirat.cz/zvire/1480-koroptev-polni/> [12. 3. 2022]
14. <https://www.birdlife.cz/co-delame/vyzkum-a-ochrana-ptaku/ochrana-druhu/ptaci-zemedelske-krajiny/moznosti-podpory-koroptve-polni-v-zemedelskych-kulturach/> [12. 3. 2022]
15. <https://www.myslivosť.cz/Casopis-Myslivosť/Archiv> [cit. 12. 3. 2022]
16. <https://www.myslivosť.cz/Casopis-Myslivosť/Myslivosť> [cit. 21. 3. 2022]
17. <https://rvp.cz/> [cit. 21. 3. 2022]
18. <https://dum.rvp.cz/materialy/bazant-a-koroptev-metodou-zivotabasen-a-ano-ne.html> [cit. 21. 3. 2022]
19. <https://myslivosť.cz/mam/getattachment/II-Myslivecka-zoologie/Pracovni-listy-Zoologie/Pracovni-list-Koroptev.pdf.aspx> [cit. 21. 3. 2022]
20. https://zsslapanice.cz/STUD_MAT/DUMY/P%25%99%23%adrodov%24%9bda/4.%20ro%24%8dn%23%adk/VY_32_INOVACE_MAN-01-05_PRD-4.pdf [cit. 21. 3. 2022]